Postimees

72. aastakäik.

Ilmub iga päew warahommikul:

Toimetuse ja talituse aadress: „Postimees", Tartu. — Kõnetraadid: talitusel nr. 80; peatoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86; päewauudised 9-86; Tartu teated 1-86. Telegrammiaadr.: „Postimees", Tartu. — „Postimees", Tallinna, Wene tn. nr. 1, kõnetraadid 16—11 ja 80—81.

Toimetuse kõnetunnid: jaani täa. nr.11/13, lehe toimetuses äripäewal kl. 10—12 e. l. ja 6—7 p. l. Peatoim. kõnet. 12—1.

Käsikirjad mitte-kirjasaatjate poolt arwatakse hinna alla, kui neile tasunõudmine peale on kirjutatud. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult sellekohasel soowil alal.

„Postimees" asub jaani t. nr. 11/13 (omas majas) ülikooli wastu. „Postimehe" raamatukauplus Suurturg 16, telefon 250.

Aadressi muutmise korral tuleb 25 senti maksa ja wana aadress ülles anda.

Üksik number 5 senti (marka)

„Postimehe" tellimishinda:

Kodumaale: 1 kuu peale postiga 1 kr. 10 senti, postita — kr. 95 senti
3 „ „ „ 3 „ — „ „ 2 „ 50 „
6 „ „ „ 5 „ 50 „ „ „ 5 „ — „

Wäljamaale: 1 kuu peale 2 krooni 50 senti.

Kuulutuste ühe weeru millimeter kuulutuste küljel 5 senti, lehe eesotsas 10 senti, tekstis kuulutuse kirjaga 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti. Eelmise päewa õhtul kell 4 ülesantud kuulutused ilmuwad järgmisel päewal.

Hinnaliste lisade tellimishind: „Sädemed" 20 senti kuus. „Lasteleht" 30 senti weerandaastas. „Terwis" weerandaastas 60 senti. Tellida wõib lehte igast päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani.

Nr. 44 Teisipäewal, 14. weebruaril 1928. a. Tänast lehte on 8 lehekülge Nr. 44

IDEAL
Täna ja edasi.
Algus kell 5 p. l.

Suure edu tõttu weel mõned päewad wõõrusetenduseena näitelawal esineb
hra N. G. Sokolski-Sorin'i
kuulus ja haruldane ansambl. Täiesti uus eeskawa. Uued kostüümid. Ettekanastest saab igaüks wõga waimustatud ja on praegu Tartus suuremaks sündmuseks ja kõnealuseks.

Näitelinal P. D. C. suurfilmi esietendus mille demonstreerimine mitmes riigis keelatud.
Scheigi naiswang.
Kangelaste ja armastuse film 10 s. osas. Film täis põnewaid stseene armastajate saatusest Põhja-Aafrikas. Peaosades: Jetta Goudal ja Viktor Varkoni. Haruldased loodusüleswõtted, massistseenid.

Eesti-Inglise laewaliini küsimus.

Wõi wedu kestab kaua.

Wõi on meil kõige tähtsamaks wäljaweo aineks. Tema on aine, mida hoolikalt hoida ja wedada tuleb, muidu kaotab ta oma wäärtusest.

Meie wõil on kaks turgu, nimelt Saksamaa ja Inglismaa. Saksamaaga on Soomel liinilaewade ühendus, mis üle Tallinna käib ja mida ka meie oma wõi Saksamaale saatmiseks ära kasutame. Selle ühendusega wõib enamwähem rahul olla, kuigi wahel meie wõi kipub maha jääma neil kordadel, kui Soome saadetis rohkesti ruumi kinni on pannud.

Kuid meil on üsna õigusega otsusele tulnud, et meie peaksime oma wõid hakkama senisest suuremal määral Inglismaale saatma, mis meie wõile ainukeseks kindlaks tulewikuturuks on. Ajutiselt ostab Saksamaa meilt küll rohkesti wõid, kuid iga aastaga kaswab tema enese wõiwalmistus õige kiirelt ja wõi sissewedu wõib peagi tunduwalt kahaneda.

Saksa turule pääsemisel oleme meie teistest riikidest, kes wõid Saksamaale wiiwad, palju halwemas seisukorras, kuna meil Saksamaaga kaubalepingut ei ole. Nii nagu „Postimehest" juba paaril korral lugenud olen, on selles süüdi Saksamaa, kes kaubalepingut seks tahab ära kasutada, et meid sundida wõõrandatud mõisate eest Saksa alamatele kaugelt suuremat tasu maksma, kui riigikogu poolt wastuwõetud tasuseadus lubab; pealegi sarnastele wärsketele alamatele, kes alles päraft maaseaduse wastuwõtmist Saksa alamaks astunud. Kui Saksamaa oma nõudmistest ei loobu, siis meie temaga lepingu asjus rääkida ei saa.

Ega sellepäraft meie wõi wäljawedu ei tarwitse kannatada. Küll kannatawad Saksa kaupmehed kord selle all, kui riigikogu eritollitariifi maksma paneb riikide kohta, kellega meil kaubalepinguid ei ole. Meie wõiksime oma wõid kindlasti senisest suuremal määral Inglise turule saata, kui aga tahaksime.

Raskusi teeb praegu halb ühendus Inglismaaga. Laewad, mis siit Hulli lähewad, wõtawad meie wõi küll peale, kuid ei sõida mitte otseteed Inglismaale, waid käiwad Riias ja Liibawis sees, kus nad Läti wõi peale wõtawad. See teeb meie wõile Inglismaa sõidu soowimatult pikaks ja see on halb.

Meie wennasrahwas soomlased on selles asjas palju paremas seisukorras. Neil on otseühendus Hulliga olemas.

Riik hindab sarnaste liinide tähtsust Soome rahwamajandusele ja toetab neid.

Ka meil on wõi wäljaweo organisatsioonide esitajad juba aastate eest sellest kõnelnud, kuidas Tallinna-Hulli otseühendust saaks luua laewadega, mis wastaksid wõi ja teiste kergelt rikkiminewate ainete wäljaweo nõudmistele.

Nagu näha, on nüüd asi liikuma hakanud ja riigi eelarwesse on wõetud teataw summa, millega walitsus kawatseb kasutada kõne all olewa laewaliini käimapanekuks loodawa aktsiaseltsi aktsiate ostmiseks.

Seda walitsuse algatust tervitawad kõik põllumehed. Alati on walus olnud ajalehtist lugeda seda, et meie põllumehed kaotawad mittekohase laewaühenduse päraft aastas ümmarguselt sada miljonit marka.

See kaotus annab ennast weel walusamalt tunda tulewikus, kus wõistlus wõiturul iga aastaga terawamaks läheb. Meie tähelepanu on pööratud selle tõsise küsimuse peale ka riigikogu eelarwekõnedes (eriti Kornel ja Pool), kus soowitati, et tuleks wäga tõsist tähelepanu pöörata wõi walmistuskulude wähendamise ja ühtlasi wõi wäärtuse tõstmise peale, kui meie ei soowi wõistluses teistele jalgu jääda.

Minu arwates on neil kõnelejatel tuline õigus. Seda enam aga peaks meil põhjust olema kõik abinõud selleks ära kasutada, et Inglismaaga paremat laewaühendust saada.

Meie, põllumehed, jääme kindlasti lootma, et riigikogu rühmad ühemeelselt toetawad wabariigi walitsuse algatust.

Põllumees.

Kas ei wõi ja?

Zaleski wastus Leedule.

Warsawist, 13. weebruaril (Trj.) Wastuses Leedu märgukirjale toonitab Poola wälisminister Zaleski möödapääsmatut tarwidust selget wastust saada küsimusele, kas Leedu tahab Poolaga läbirääkimisi alustada wastawalt rahwasteliidu soowiwaldustele wõi ei.

Norralaste esimene suusawõit.

Soome teisel kohal. Esimesed wõitjad jääpallis: Prantsusmaa ja Belgia.

Berliinist, 13. weebr. (Trj.) Talispordi olümpiaadil St. Moritzis wõitsid norralased pühapäewal sõjawäelises patrullisuusawõtl. 28 kilomeetri peale. Teisele kohale tuli Soome, kolmandale Helweetsia.

Esimene jääpalliwõistlus Austria ja Saksamaa wahel lõppes otsustamata — tagajärg 0:0, samuti Norra-Poola — 2:2. Prantsusmaa wõitis Inglismaad 3:2 ja Belgia Ungarit samuti 3:2.

Piisa torn hädaohus.

Berliinist, 13. weebr. (Trj.) Itaalia walitsus otsustas abinõud tarwitusele wõtta, et Piisa wildaku torni ümberlangemist ära hoida.

Albaania majandusline wallutamine.

Itaalia kapital tungib Balkanile.

Roomast, 12. weebr. — Itaalia senat kiitis laupäewa õhtul heaks seaduse mitmesuguste riikliste ehituste läbiwiimiseks Albaanias Itaalia kapitaliga. Aruandja senaator Artom nõudis senaatoritelt, et nad seaduseelnõu poolt hääletaks, ja rõhutas lühikeses kõnes seaduse tähtsust, seletades, et see mõlema liitriigi Itaalia ja Albaania wahel uue sideme moodustab. Kui kawatsetawad ehitused läbi wiiakse, ei ole Albaania enam majandusliselt isoleeritud riik ja kogu maailmal on selle Euroopa riigi ülesehitamisest kasu.

Seipel Praagas.

Kohtamine Beneschiga ja Masarykiga.

Berliinist, 13. weebr. (Trj.) Austria liidukantsler Seipel sõitis esmaspäewal Praagasse, kus ta kristlikkude üliõpilaste ühingu kutsel ettekandega esineb ja Benesch'i ning Masaryk'iga kokku saab.

Hoover — wabariiklaste kandidaat.

Berliinist, 13. weebr. (Trj.) Ühisriikide praegune kaubandussekretär Hoover kuulutati wabariiklise erakonna kandidaadiks Ühisriikide presidendi walimisteks.

Berliinis ei loodeta kompromissi

Kooliseadus wiib fiiski walitsuse kriisini.

Berliinist, 13. weebr. (Trj.) Saksa rahwaerakond kiitis päraft pikka koosolekut Berliinis pühapäewal oma riigipäewa rühma seisukoha uue kooliseaduse küsimuses heaks. Selle tõttu on kompromissi saawutamine rahwaerakonna ja keskerakonna wahel äärmiselt ebatõenäolik.

Aukohus Skujeneeks-Dubin.

Ekspeaminister nimetab juudi rahwasaadikut „waletajaks ja nurjatuks".

Reedel juhtus Läti saeima kuluaarides teraw kokkupõrge endise Läti sotsialistlise peaministri M. Skujeneeks'i ja juutide esitaja rahwasaadiku M. Dubin'i wahel. Skujeneeks seletab selle kohta ise awalikus kirjas „Jaunakas Sinas'ele", Dubin olewat eelarwe komisjonis seletanud, et Skujeneeks temaga läbirääkimisi pidanud ja talle lubadusi annud, et saawutada tema toetust endise sotsialistlise walitsuse koalitsioonile. Skujeneeks eitab seda ja lõpetab oma kirja sõnadega: „Olles juba warem tuttaw selle rahwasaadiku alatute wõtetega, mida wiimane juhtumine weel enam kinnitas, nimetasin teda waletajaks ja nurjatuks, ja need minu sõnad on kooskõlas minu waadetega."

M. Dubin wastab Skujeneeksile awaliku kirjaga „Segodnjas", seletab, et wiimane püüdnud on „ennekuulmata kombel rida sündinud fakte ümber lükata", loeb üles terwe rea momente Skujeneeksi tegewusest ja seletab, et Skujeneeksi isik „erilisi kommentaare ei waja". Kirja lõpul pakub Dubin Skujeneeksile aukohut.

Wäga odaw müük!
Kasutage juhust!

Willased krepid ühewärwilised, 2 küün. lai, enne	150	nüüd	95
Willased musliinid kirjud	„ 150	„	95
Wäljamaa krepid kirjud, 2 küünart lai	„ 150	„	75
Läbikoetud schottis	„ 150	„	75
Kleidiriided siidi joontega	„ 100	„	60
Wuaalid ühewärwilised heledad	„ 150	„	90
Willased ruudulised pluusiriided, dop. lai	„ 165	„	125
Kleidi parch	„ 60	„	48

M. Wallase riidekaupl. Kaubahoow 3 Tartus.

Willased ja puuwillased
LIPUD
igas suuruses alati laos
H. BAUMANN
Kaubahoow nr. 1.

Hirmus plahwatus maa all.

13 inimohwrit Whitehaweni kaewanduses Inglismaal.

Londonist, 13. weebr. (Trj.) Whitehaweni kaewanduses Northumberlandis, Inglismaal, juhtus hirmus plahwatus, mis 13 inimohwrit nõudis. Kaewandus seisis wiimasel ajal kasutamata ja on iseenesest üks moderneematest kaewandustest kogu Põhja-Inglismaal. Läinud nädalal otsustas kaewanduse juhatus ettewõtet uuesti käima panna. Et maa-aluste käikude praeguse seisukorraga lähemalt tutwuneda, komandeeriti esmaspäewa hommikul eriline komisjon kaewandusesse. Komisjoni kuulusid 8 inseneri, 3 ülewaatajat, kaewanduste ministeeriumi, omanikkude ja kaewurite esitajad. Plahwatus juhtus silmapilgul, mil osa komisjoni liikmeid juba maapinnale olid jõudnud. Warski kanti merkemärkuseta olekus wälja 8 meest, kes elektrijuhtme kaotamise kallal töötasid. Õnnetuse silmapilgul töötasid nad plahwatuse kohast ¾ miili kaugusel. Ühe rõhumine oli niiwõrt tugew, et ta kõik komisjoni liikmed maha wiskas. Kõik lambid, peale ühe, kustusid. Tänu selle lambile, wõisid ellujäänud kaewanduse põhja mööda roomates, kus õhk paremini oli, sissekäigu awause juure pääseda.

Samasugune hirmus plahwatus juhtus Whitehaweni kaewanduses 6 aastat tagasi. Plahwatuse põhjuseks oli nähtawasti käikudesse kogunud gaas.

Konsul hra Mutt haige.

(„Postimehe" kaastööliselt New-Yorgist.)

New-Yorgist, 30. jaan. Paha uudisena wõiksin toimetusele weel teatada, et Eesti konsul hra kol. Mutt on praegu kaunis raskesti haige; aga on juba paranemismärke.

Siinne „kliima" ei olegi nii hea — alles nimelt eile tuli esimene lumi maha.

Poincaré triumf Elsassis.

Jäädaw truudus Prantsusmaale.

Bordeaux'st, 13. weebr. (Trj.) Prantsuse peaminister Poincaré, kes 562 Bas Rhini departemangu maire'i (kogukondade ülem) kutsel Elsassi sõitis, sai Strasburgis sama südamliku wastuwõtu osaliseks, nagu 1918. a. Poincaré esines kõnega, milles tähendas: Elsassi minewik wastab tema truudusele Prantsusmaale. Pidusöögi lõpul saatsid maire'id, ringkondade nõunikud, üldnõukogude liikmed, rahwasaadikud ja senaatorid president Doumergue'ile telegrammi, milles awaldawad elanikkude muutmata truudust Prantsuse isamaale ja kindlat usku, et Elsass jäädawalt Prantsusmaaga seotud on.

„Wneschtorgi" plaanid Riia sadamas.

Nõukogude „Wneschtorgi" esitajad tegid Läti tollimalitsusele ettepaneku, et wiimane ehitaks Riia sadamasse kolmekordse hoone Nõukogude Wenemaa jaoks. Ettepanekule oli juure lisatud ka uue hoone plaan. Nõuk. kaubanduslised esitajad seletawad, et sarnase hoone ehitamine on neile hädawajalik ja edendaks transiitkaupade eksporti Riia sadama kaudu. „Wneschtorg" wõtab nimetatud hoone pikemaks ajaks rendile ja on nõus üüri ette maksma, mis wõimaldaks hoone ehitamist.

Kewadine uputus Poolas.

Poola lehtede teatel on äkiline sula paljudes Poola linnades uputuse tekitanud. Sõsniwizi uulitsad on täielikult wee all. Sula ilmade püsimisega laieneb uputus.

Kohtu-uurija nimetus.

Eilsel riigikohtu üldkogu koosolekul otsustati nimetada wanem kohtuameti kandidaat Friedrich Kuusekänd Jõhwi jaoskonna kohtu-uurijaks. F. Kuusekänd oli pikemat aega nimetatud kohal kohustetäitjaks.

Kaitseminister Pärnus.

Eile wiibis kaitseminister kindral N. Reek Pärnus. Kaitseminister sõidab tänaseks Tallinna tagasi.

Lähemail päevil ilmub trükist soodis 180-real. luuletus Vabariigi 10 a. juubelipidustustel ettekandmiseks seltsides ja koolides:
Vabadusrist
Lugu uusi wanal wiisil.
K. E. Sõõt.
Hind 25 senti.
Pealadu „Postimehe" raamatukaupl.
Tartus — Suurturg nr. 16.

Mees hobusega rongi all.

Kurb õnnetus Karula jaama lähedal.

Mees ja regi weduri esiotsal.

(Oma kirjasaatjalt traaditeel.)

Walgast, 13. weebr. Pühapäewa õhtul umbes kl. 8 paiku märkas Irboska-Walga wahet sõitwa rongi nr. 4 wedurijuht Kajak sõidu ajal, et weduri esiotsa peal on näha lõhutud reeosad ja weduri rattad on werised.

Rong peeti kinni ning hakati asja lähemalt waatama. Weduri eesotsa pealt leiti pooleksistud inimese laip ja ree tükid.

Teine osa laibast ja muist ree tükke leiti natuke maad enne Karula jaama, pöörangu juurest raudteeliinil.

Umbes 6 klm. Karulast tagasi Antsla poole leiti raudteelt ka pooleks lõigatud hobuse laip.

Nähtawasti on kurb õnnetus sel wiisil sündinud, et mees on hobuega raudteeliini mööda sõites rongile wastu sattunud 6 klm. Karula jaamast eemal olles. Wedur purustas hobuse silmapilkselt, kuna rege ja meest enese ees lohistas kuni Karula jaama läheduseni, kus see pöörangu kohal weduri rataste alla sattus. Osa laipa jäi sinnasamasse, kuna teine osa ja reetükid koos weduriga edasi sõitis.

Surmasaanu on pärit Wana-Antsla wallast, „Wäntra" talu omanik Karl Johani p. Malleos, 60 a. wana, ilma perekonnata.

Nähtawasti on ta Karulast Antsla poole sõites ja joobnud olles sattunud raudteeliinile. Tiheda lumesaju tõttu ei olnud ka wedurijuhil wõimalik teed silmas pidada.

Esmaspäewa hommikul sõitsid Walgast õnnetusekohale raudtee-politsei konstaabel, maakonna arst ja kohtuwõimud.

Suur torm Inglismaal.

Inimohwrid. Ainelise kahju suur.

Londonist, 12. weebr. (Trj.) Suur torm, mis reede öösel Inglismaal puhkes ja wahetpidamata kuni laupäewa päraftlõunani möllas, oli üks halwemateist Inglise ilmastiku ajaloos. Paiguti, eriti põhjapoolsetes maakondades tõusis tuule kiirus ennenägemata kõrguseni. Nii oli ta Liverpoolis ajutiselt 104 miili tunnis, — rekord, mida Inglise meteoroloogia seni näinud ei ole. Kogu riigist tuleb teateid häwitustööst, mida torm majadele jne. teinud. 5 inimest said surma ja mõned wigastada. Laewaühendus sai raskesti kannatada. Telegraafi- ja telefonijuhed purustati. Raudteedele langenud tormist murtud puud takistasid rongide liikumist. Pühapäewa hommikul puhus Põhja merel ja Lamanche'is kõwa loodetuul. Tormist hoolimata jatkasid Handley Page'i lennukid ühenduse pidamist Pariisi, Brüsseli ja Kölniga. Brüsselist ja Kölnist ei saanud lennukid Londoni sihis wälja lennata. Ühel Briti lennukil läks korda wastu tuult Pariisist Londoni lennata; teekond kestis 4 tundi.

Oslo aurik „Taormina", mis kiwisõe laadungiga Lissaboni sõitis, hukkus Padstow läheduses (Cornwall). 18-liikmeline meeskond päästeti.

13 inimohwrit.

Esmaspäewal p. l. teatatakse Londonist: pühapäewase tormi ajal hukkunud inimohwrite arw tõuseb 13-ni.

Suurem osa õnnetusjuhtumistest leidis aset maal, kus seinad kokku warisesid ja puud juurtega maast wälja kisti.

Kuulutus.
Öösel wastu 13. weebruari jookfis Rasina w., Wiisle külast ära
kõrb mära-hobune
9 a. wana. Hobune oli rakendatud Soome saani ette. Saan pruun, kollaste joontega. Saanis nahktekk. Leiust 10 kr. maewataksu eest teatada omanikule Albert Hint'ile Waffe-Kuuste w. ehk Tartumaa 1. jaoskonna politseikomissarile, telefon 247, Tartu.

Joonas on Weileri laimanud.

Mõisteti selle eest 3 kuuks wangi.

Eile kl. 10 homm. algas Tallinna-Haapsalu rahukogus A. Weileri ja E. Joonase protsess. Kohtuistungi algusest on kuulajaid tublisti kogunenud, nende seas on kohtutegelasi ja adwokaate. Ka Weileri omakseid on tulnud. Kaitsjad on kohal. A. Weiler on kohtusse ilmunud, E. Joonas puudub.

Ilmub kohus koosseisus: eesistuja Treikelder, liikmed Kister, Breyer. Tunnistajatest puuduwad J. Puhk ja A. Soohaks. Teised 23 tunnistajat on kohal.

Esimehe küsimusele teatawad pooled, et nad kokku leppida ei soowi.

Kohus määrab asja arutusele. Awaldatakse A. Weileri erakaebus „Rahwa Sõna“ wastutawa toimetaja E. Joonase wastu U. N. S. par. 533 põhjal. Selles süüdistatakse E. Joonast, et „Rahwa Sõnas“ ilmus 1927. a. kestes rida artikleid, milles awaldati, et A. Weiler on seisnud agendina Wene shandarmeeria teenistuses. Tunnistajad wannutatakse, siis awaldab kohus „Rahwa Sõna“ artiklid A. Weileri kohta. Peale selle kuulutatakse waheaeg kl. ½11 kuni kl. ¼12.

Ilmunud kohus teatab, et kaebealuse E. Joonase palwel on Tartust riigi keskarhiivist wälja antud Wene shandarmeeria dokumente, küsimuse selgitamiseks, kas A. Weiler oli shandarmeeria salajaseks kaastööliseks. Kohus konstateerib, et aktis, kus figureerib A. Weileri nimi, seisab A. Weiler shandarmeeria walwealuste hulgas. Weileri warjunimi walwealusena on olnud „Lugowoi“.

Järgneb tunnistajate ülekuulamine.

Tunnistaja A. Gailit jutustab, et rahwamiilitsa kohtukomisjon on 1917. a. kätte saanud shandarmeeria arhiiwist nuuskurite nimekirja. Seal nimekirjas on leidunud warjunimi „Shurnalist“. Hakatud selgitama, kes on see nuuskur. Tunnistaja on ülekuulanud shandarmeeria rittmeistri Lupanowi. Ennem tekkinud kahtlus, kas „Shurnalist“ ei ole mitte Kastra. On selgunud, et ei ole Kastra. Lupanowilt on tunnistaja küsinud, et kes on „Shurnalist. Lupanow ei ole öelnud. Tunnistaja seletab, et miilitsakohtu komitees olewat kahtlus tekkinud, et „shurnalist“ on A. Weiler. On walmistatud order A. Weileri areteerimiseks. Kes orderi alla kirjutanud, seda ei mäleta. Mäletab ainult, et ta on käinud orderiga „Päewalehe“ toimetuses selleks, et Weilerit areteerida. Ei ole aga Weilerit kätte saanud. On käinud 2 korda.

Kaitsja Rei: Mis seletas Lupanow „Shurnalisti“ kohta?

Tunnistaja Gailit: Küsisin, kas see ei ole mitte Weiler. Lupanow ei wastanud.

Rei: Kas oli weel kohtukomitee liikmeid?

Gailit: Ja oli.

Kaitsja Maurer: Kes weel olid kohtukomitees peale teie?

Gailit: Teemant, Eliaser, Peet j. t.

Kaitsja Rei: Kas shandarmeeria nuuskurite nimekirjas oli „Lugowoi“ nimi?

Gailit: Ei mäleta.

Tunnistaja Saaberg on teeninud Wene shandarmeerias; kuulnud, et mõned Eesti seltskonnategelased annawad shandarmeeriale teateid.

Tunnistaja Kink seletab, et tal on jäänud jutuajamisest Saabergiga mulje, nagu oleks ka A. Weiler olnud shandarmeeria agent.

Tunnistaja Saaberg seletab, et ta ei ole seda Weileri kohta awaldanud, waid on ainult Joonasele ütelnud Kinki juuresolekul, kust wõiks saada selgust küsimuse kohta.

Tunnistaja Aksel ei tea asjast otsekohe midagi. On rääkinud kellegi Maksimowiga, kes olnud Wene shandarmeerias teenistuses. Küsinud temalt, kas on tõepõhja all, et Weiler on agent olnud. Maksimow wastanud eitawalt.

Maurer: Kes kutsus teid tunnistama?

Tunnistaja Aksel: E. Joonas.

Maurer: Kas Joonas teadis ka Maksimowist?

Tunnistaja: Jah, teadis.

Tunn. Kattelberg räägib oma kokkupuutumisest tuntud Pärtseliga. Pärtsel on tunnistajale kõnelnud, et Jaak Kotkas on käinud Riias Joonasele Riia arhiwaalest tõendawaid dokumente otsimas.

Järgmine **tunnistaja Soots** ei tea asja kohta midagi.

Tunn. Povlgas ütleb, et Weileri wastu ei ole olnud kahtlustusi.

Tunn. adw. Eliaserilt küsib esimees, kas oli ta miilitsa kohtukomitee liige?

Eliaser: Olin.

Esimees: Kas oli teil andmeid erakaebaja kohta?

Eliaser: Saime rea nimesid shandarmeeria nuuskuritest. Seal olid warjunimed. Üks warjunimi oli „Lugowoi“, teine „Intelligent“ jne. „Lugowoi“ kohta ei saadud andmeid, kes ta on.

Kohtuliige Breyer: Kas warjunimedega olid kaastöölised?

Tunnistaja: Ja.

Breyer: Kas see asi komisjoni poolt kindlaks tehti?

Tunnistaja wastab jaatawalt.

Kaitsja Rei: Kas on kellegi kohta kindlaks tehtud, et need shandarmeeria agendid olid warjunimedega?

Tunnistaja wastab jaatawalt.

Tunnistaja Kerstefon ütleb, et Weileri kohta ei ole tööliste ringkondades kahtlusi olnud.

Kaitsja Rõuk teatab, et erakaebaja kaitsjad loobuwad reast tunnistajatest.

Tunnistaja Peet jutustab, et kubermangu komissar Poska usaldanud Weilerit. Weiler tegutsenud nii öelda kubermangu komissari asemikuna.

Kaitsja Rõuk: Kas miilitsa-komitees oli juttu erakaebajast?

Tunn. Peet: Oli kuulda, et teda on jälgitud „Lugowoi“ nime all.

Tunn. E. Laaman seletab, et ta on teeninud miilitsa-komitees. Kus liikunud on mitmesuguseid kuulduſi isikute kohta, kes shandarmeeria teenistuses olewat seisnud, kuid Weileri kohta pole seda kuulda olnud. Ütleb, et ta oleks pidanud teadma, kui oleks käsk antud Weileri arreteerimiseks.

Täiendawalt paneb esimees küsimuse **tunnistaja Gailitile,** — kas oli temal käsk Weilerit areteerida.

Tunn. Gailit: Order oli minul taskus.

Esimees: Kas tunnistaja Laaman wõis selleſt teada?

Tunn. Gailit: Ei wõinud.

Kaitsja Rõuk: Kas Weileri nimi ei figureerinud walwealuste nimekirjas?

Tunnist. Laaman: Jah, sarnane nimekiri awaldati 1917. a. „Tallinna Teatajas“; esitab kohtule selle „Tallinna Teataja“ numbri.

Kaitsja Rõuk küsib, kas oli Weileri kohta kuulduſi, et ta on shandarmeeria agent.

Konst. Päts: Linnade liidu komitees räägiti 1917. a. nuuskuritest, see sünnitas ärewust. Weileri nime ei olnud kuulda. Edasi seletab Konst. Päts, et Weiler on okupatsiooni ajal ja päästekomitees töötanud usaldusmehena.

Tunn. Jakobson, weneaegne politseiohwitser, seletab, et Eesti seltskondliste tegelaste järgi peeti salaluuret. Selle luure andmetel oli Weiler kahtlusalune, kuna ta on selle aja politika wastu teravalt üles astunud.

Tunn. Kuus olnud Wene ajal kriminaalpolitsei ülemaks. 1916. a. nimetanud selle aja politseimeister Lupanow pristawite koosolekul kahtluse all seiswa isikuna Weileri nime.

Tunn. Jeremkin on teeninud kubermangu politsei kantseleis. Weiler olnud politseile kahtlaste isikute nimekirjas.

Kohtuliige Breier küsib Gailitilt täiendawalt, kuidas tehti arreteerimise otsus.

Gailit: harilikult 2—3 miilitsa kohtukomitee liikme poolt.

Kaitsja Rei: Kas „Päewalehes“ öeldi, et Weiler on ära sõitnud?

Gailit: Ei öeldud.

Tunn. Eliaseri täiendawal ülekuulamisel seletab wiimane, et kahtluse all seiswatel isikutel ei oel olnud warjunime; warjunimed olnud agentidel.

Materjalide awaldamine.

Tunnistajate ülekuulamine on lõppenud. Kohus teeb waheaja. Peale waheaega awaldatakse „Tallinna Teataja“ kirjutusi kohtukomitee tegewuse kohta nuuskurite paljastamise alal ja weel teisi materjale.

Peale selle tunnistatakse kohus, et arhiiwi andmete järgi on olnud igal walwealusel warjunimi. Weileri kui walwealuse nimi on olnud Lugowoi.

Kaitsja Rõuk küsib tunnistaja Peetilt: Oli teil miilitsakomitees sekeldusi Gailiti teegwuse pärast?

Peet: Oli üks sekeldus. See tegi küsimuse terawaks ja wiis selleni, et kas Gailit ei tuleks komiteest tagandada.

Kaitsja Maurer küsib Gailitilt, miks Weileri arreteerimist läbi ei wiidud.

Gailit seletab, et miilitsakomitee on töötanud lühikest aega ja sel ajal on iga päew toonud uusi küsimusi.

Poolte waielused.

Algawad poolte waielused.

Kaitsja Rõuk seletab, et esimest korda on meil tarwitatud ajalehes sarnast tooni awalikku tegelase kohta, nagu „Rahwa Sõna“ kirjutuses Weilerist. Kõige raskem on see, et „Rahwa Sõna“ heidab Weilerile ette, et ta oles üle töölisliikumise tegelane on müünud töölisi Wene shandarmeeriale. Weiler paltus asja lahendamist, seda ei wõinud Joonas wastu ja „Rahwa Sõna“ kirjutas, et neil olla kindlad andmed. Harilikul kodanikul jäi mulje „Rahwa Sõna“ kirjutustest, et seal ikka midagi peab olema. Kohtus ei olnud ühtki tunnistajat tööliste leerist, kes oleks wõinud tõendada, et Weiler on kahtluse all. Olid aga endised Wene shandarmeeria ametnikud. Ootasime, et kohtus esitatakse dokumente „Rahwa Sõna“ poolt; seda ei tehtud. Alles enne kohut saadi riigi arhiiwist andmeid, et Weiler oli walwealune. Teatud arwamist wõiks tekitada Gailiti tunnistus. Kuid tunnistaja Peet seletas, et kui Weileri kohta tõesti kahtlus oleks olnud, siis oleks sellest kogu Tallinn kõnu täis olnud. Kaitsja kahtleb, et arreteerimist nii oleks toimetatud, nagu tunnistaja Gailit seletab, et arreteerima oleks mindud suurema jalgaga, mitte Gailit üksi. Kaitsja rõhutab, et E. Joonase talituswiis on inimese hea nime mudasse loopimine ja palub sellepärast E. Joonasele kohtu poolt määrata raskemat karistust ja palub „Rahwa Sõnale“ määrata rahatrahwi ning süüdimõistew otsus Joonase kulul ajalehes awaldada.

Kaitsja Maurer rõhutab, et seltskondliku au küsimuse seisukohalt on kahtlemata häbistaw, kui keegi on seisnud Wene shandarmeeria teenistuses. Kui seda Weileri kohta oleks tõendada saadud, ta oleks surnud inimene olnud. Ütleb, et tunnistajate seletustes ei olnud midagi, mis kinnitaks „Rahwa Sõna“ kirjutusi. Palub karistust kõrgemal määral.

Kaitsja Rei juhib tähelepanu sellele, et Wene shandarmeeria teenistuses olemine on asi, millest tunnistajad nüüd enam rääkida ei taha. Tunnistaja Gailit aga tunnistas, et miilitsakomitees on tekkinud kahtlus erakaebaja kohta. Samuti seletas tunnistaja Eliaser, et on kindlaks tehtud hulk inimesi, kes warjunimede taga seisnud shandarmeeria agentidena. Edasi on tunnistaja Saaberg, kui Wene shandarmeeria teenistuses olnud isik, tunnistaja Künkile seletanud, et on olnud kahtlusi Weileri kohta, kuid kohtus andis tunnistaja Saaberg põiklewaid wastuseid. Tunnistaja seletused, et Weiler poleks määratud rewolutsiooni ajal wastutawale kohale, kui tema oleks omal ajal kahtluse all olnud, kuid peab arwesse wõtma, et siis sündmused arenesid wäga kiirelt ja mõnigi asi wajus unustusse. Siis tulid enamlased, kes miilitsakomitee funktsioonid üle wõtsid. Kuid on teada, et enamlaste seas on kahtlast elementi, kes sellest otsekohe huwitatud wõisid olla, et shandarmeeria arhiiw päewawalgele ei tuleks. Ütleb, et tema wolitaja E. Joonas on talitanud heas usus ja et temal on olnud andmeid ja kuulduſi, mis lasknud oletada Weileri kuulumust Wene shandarmeeria kaastööliste hulka. Kuid ajapuudusel ei ole wõimalik olnud kõike Wene shandarmeeria arhiiwi Tartus riigi keskarhiiwis läbi waadata, kuna kaitsja on saanud andmed, et shandarmeeria arhiiw on riigi keskarhiiwis — liiga hilja. Pal. E. Joonast õigeks mõista U. N. S. par. 537 punkt 2. põhjal.

Kaitsja Rõuk teistkordselt sõna wõttes rõhutab, et tunnistaja Eliaser on nähtawasti unustanud ja ei mäleta seda, et ka shandarmeeria walwealustel olid warjunimed.

Kohus läheb otsust tegema kl. 3.25.

Otsus.

Kell 5.20 kuulutab kohus otsuse, mille järgi E. Joonas tunnistatakse süüdi U. N. S. par. 533 põhjal ja otsustatakse teda karistada 3-kuulise üksikwangistusega ehk 4-kuulise üldwangistusega; peale selle määrata temale 500 kr. rahatrahwi ehk maksujõuetusel 3 kuud aresti. U. N. S. par. 539 põhjal otsustas kohus awaldada kohtuotsuse E. Joonase kulul „Riigi Teatajas“ ja „Päewalehes“.

Eesti kodakondsusest lahtunud 82 isikut.

1927. a. jooksul on Eesti kodakondsusest lahtunud 82 isikut. Wene kodakondsusesse läks üle 48, Läti — 12, Saksa — 10, Soome — 5, Põhja-Ameerika Ühisriikidesse — 3, Helweetsia — 1, Ukraina — 1, Rootsi 1 ja Poola 1. Siia ei ole juurearwatud wälja-rändajaid Lõuna-Ameerikasse, Austraaliasse j. m., kes Eestist wälispassidega lahkusid. Need jääwad wormilikult Eesti kodakondsusesse edasi.

Eesti delegatsioon wäljasõit.

Eesti delegatsioon Lätiga tolliunioni läbirääkimiste pidamiseks, kelle koosseisus teatawasti wälisminister H. Rebane, rahaminister A. Teetsow, wälisministri abi Schmidt ja kaubandus-tööstuskoja esitajana M. Hurt; sõidab Riiga neljapäewal. Arwatawasti kestab konwerents 1—2 päewa.

Eesti-Bulgaaria kaubaleping

kirjutati laupäewal alla.

Laupäewal kirjutati Sofias alla Eesti-Bulgaaria kaubaleping. Kaubaleping on sõlmitud nootide wahetuse teel harilikul enamsoodustuse alusel. Bulgaariast sõidawad meie delegaadid O. Strandman ja R. Mickwitz edasi Türgimaale.

„Postimeest“

wõib tellida igast kuupäewast iga kuu lõpuni.

†

Berta Lambert

Sügawas leinas

Tartu Õhtugümnaasium ja Willistiaskogu.

Külma oodata.

Pühapäewal sadas lund kogu Eestis.

Pühapäewal Eestis asunud madalrõhkkond on ära Wenemaale liikunud. Wahepeal on aga Islandi piirkonda uus madalrõhkkond ilmunud, kuna lõrgerõhkkondade asupaikadeks on Pürenei poolsaar ja Skandinaawia mäed.

Pühapäewal sadas kogu Eestis ja öösel wastu esmaspäewa Põhja-Eestis rohkesti lund. Eile hommikul oli Rootsi mägedel 32 kr., Põhja-Soomes 25 kr. ja Eestis 4—7 kraadi külma. Ka meil on külma lõwenemist oodata.

Tänast ilma ennustab ilmajaam järgmiselt: kergest-keskmiseni lääne- ja loodetuuled, wäike pilwitus, külmem.

Tallinna teated.

Suguhaiguste wastu wõitlemine.

Ambulatooriumile muretsetakse füsioseaded.

Suguhaigete ambulatoorseks arstimiseks on linnal kaks ambulatooriumi, millest üks asub Wene tn. 21, kombluswalwekoha ruumes, ja teine S. Tartu mnt. 24, linna waeste ambulatooriumi ruumes. Mõlemad asutused töötawad neis ruumes „allüürnikkudena“, kasutawad nende asutuste inwentari, saawad kütet ja walgustust. Linnawalitsuse otsuse põhjal wiiakse üks ambulatoorium S. Tartu maanteelt üle Liiwalaia tn. 6, linna endisse 2. emade nõuandekoha ruumidesse. Kuid ambulatoorium ei saa tegewust alata, sest puudub füsioseaded ning arstiabinõud. Samuti puudub mööbel ja mõned arstiriistad linna kombluswalwekohal, Wene tn.

Seda silmas pidades otsustas linnawalitsus lubada 1500 krooni krediiti selleks otstarbeks, misjugune otsus wolikogule kinnitamiseks esitati.

Ränduteatri etendused lõbustusmaksuwabad.

Linnawalitsus esitas wolikogule ettepaneku lõbustusmaksust wabastada „Ränduteatri“ poolt 1928. aastal korraldatud etendused. Samuti on otsustatud lõbustusmaksust wabastada „Noorkammerteatri“ etendused. „Raadiolehe“ poolt börsisaalis korraldatud raadionäitus tunnistati lõbustusmaksuwabaks ning Tartu ülikooli juures asuwa Wene üliõpilaste seltsi peoõhtu lõbustusmaks. 42 krooni, otsustati ühingule toetuseks määrata kehwematele üliõpilastele õppemaksu tasumiseks.

3500 krooni lisakrediidiks.

Linna mustusewoor on käesolewa eelarwe aasta jooksul hulka lisatöid teinud. Suurem lisatöö oli sõjaministeeriumi raba harimine ning kiwide koristamine heinamailt. Linnawalitsus esitas wolikogule lisaeelarwe 3500 krooni suuruses. Wastawalt kuludele on mustusewoor ka tulusid annud 3500 kr. suuruses.

35 aastat linnateenistuses.

Linna 12. algkooli teenija Maria Winter seisab linna teenistuses juba 35 aastat. Linnawalitsus otsustas hoolsale linnateenijale autasu määrata kahe kuupalga suuruses, s. o. 121,90 kr.

Sundmääruse muutmine.

Soodustus lihakauplejaile.

Terwishoiu osakond on otsustanud 1925. aastal maksmapandud lihakaupluste ruumide, lihamüügi ja -weo ning worstikaupluste kohta läiwaid sundmäärusi lihtsustada. Osakonna otsuse põhjal on lihakauplustel ja worstitehastel, kellel lihatagawarade hoiu tarwis linna- wõi erajahutushooneks wastaw ruum liha- ja lihaproduktide hoiuruumiks on ehitatud, õigus loobuda keldri ehitamisest lihakaupluse juures. Linnawalitsus ühines terwishoiu osakonna ettepanekuga.

Uus jahutusweetorustik elektrijaamale.

Läheb maksma 18.998 krooni.

Kümne aasta eest pandi paigale elektrijaama juures 7 jalga allpool merepinda 16-tollilme malmtoru kondensaatorite jahutuswee saamiseks. Toru oli arwestatud 1600 kilowatilise turbiini tarwis. Et wahepeal elektrijaama wõime märtsja kaswanud on, ei anna olemasolew toru enam küllaldasel määral jahutuswett. Samuti on torustik merewee mõju tõttu kohati wäga rabedaks ja kahtlaseks muutunud. Pealegi on riskantne ühe torustiku peale kogu elektrijaama tööstust jätta, sest kui toru peaks kusagilt rebenema, jääks elektrijaam täielikult seisma.

Uue jaama laiendamise kawasse wõeti uue, 24-tollilise läbimõõduga, 120 m pikkuse toru asetamine paralleelselt eelmisega, millega siis wee saamine 5000-kilowatilise masinaüksuse jaoks kindlustatud oleks. Seega wõiks uus torustik kuni 2 milj. liitrit tunnis anda. Tehtud eelarwe järele läheb torustik maksma 18.998 krooni ning torustiku asetamise juures saaks 25 inimest 2 kuu jooksul tööd.

Linnawalitsus kaalus küsimust ja leidis, et juureehitust on wõimalik läbi wiia, kuna elektrijaamale ülemääraseid tulusid on tekkinud.

Waeste hoolekanne Tallinnas.

21.000 kr. lisatoetust waestele.

1927./28. a. eelarwesse wõeti waestele toetuseks 38.600.000 mk. selle eeldusega, et töö-hoolekandeministeeriumilt samaks otstarbeks 30 miljonit saadakse. Loodetud toetus jäi aga saamata.

Osakonna krediidid waeste toetuseks on täiesti lõpukorral. Hoolekande osakond, tekkinud olukorda kaaludes, ei leidnud teist wäljapääsuteed, kui lisakrediidi nõudmisega esineda. Rahaasjanduse komisjon leidis, et linnal ülemäära tulusid ei ole ning ainukene wõimalus summa katmiseks on krediitide ülejäägid. Nagu osakondade andmeist näha, on loota suuremaid ülejääke elektrijaama ja õpetajate palkade krediitidest. Sellepärast paneb linnawalitsus wolikogule ette üle kanda elektrijaama tuludest 11 miljonit ja algkooli õpetajate ning teenijate palkade arwelt 10 miljonit waeste toetuseks.

Linna ametnikkude pensjon ja arstiabi.

Tallinna linnawalitsus pani wolikogule ette uue lisaeelarwe 23.000 krooni suuruses, misjugusest summast 5000 krooni läheb pensjonideks, 16100 krooni arstiabiks ja 1900 krooni abirahadeks.

Summat loodetakse katta automaksust (33.900 kr.), lehemüügikohtadelt (2100 kr.) ja wiiwitusmaksust (17.000 krooni).

Artistid koonduwad.

Eesti artistide ühing palus linnawalitsust lubada awada Uus tn. 7 alkoholita einelauda. Palwes teatab ühingu juhatus, et oma klubi wajab ühing selleks, et artistid wõiksid oma keskel koos wiibida ja neid alati wõiks leida pidude toimepanejad, kes artiste wajawad.

Linnawalitsus on nõus einelaua awamist lubama tingimusega, et ruumid enne awamist puhastataks.

Uus söögimaja.

Linnawalitsus on otsustanud lubada Jaan Mikulsel awada Kopli tn. 14 uut söögimaja. Ruumid, milles söögimaja kawatsetakse awada, wastawad sundmääruse nõuetele. Samuti pole prefektuuri poolt takistusi.

Soodustus tuletõrje liidule.

Linnawalitsus otsustas üleriiklikule tuletõrje liidule 1. weebruarist alates elektriwoolu tarwitamist lubada alandatud tariifiga, kuid ainult neis ruumides, mida liit otsekohaselt ise tarwitab.

K. R. Pusta Balti riikide liidust.

Eesti saadiku seletused „Paris-Midi“ esitajale.

Walitsuse wahetus Lätis ja sellele järgnenud sündmused on Lääne-Euroopa politiliste ringkondade tähelepanu uuesti Balti küsimustele juhtinud. Alles hiljuti awaldasime „Paris“ ilmunud kirjutuse, milles arwamist awaldati, et Balti liidu loomises uus ajajärk alganud on. Lähemal ajal wõiwat oodata Balti bloki teostamist Soomest Karpaatideni, ja seda blokki wõiwat waadelda kui üht osa suurest liidust, mille piiriks on Balti meri põhjas ja Mustmeri lõunas.

Nende wõimaluste kohta seletab Eesti saadik Pariisis hra K. R. Pusta „Paris-Midi“ kirjasaatjale järgmist:

„Praeguses seisukorras ei wõi ma midagi uut öelda selle sõna otsekohases mõttes. Kuid olles näinud idee sündi ja kaswamist, millele ma tähtsa osa oma tegewusest pühendanud, on mul kerge oma isiklikkude waadete seisukohalt lähemalt kirjeldada uut õhkkonda pärast Briandi tähtsat kõnet saadikutekojas ja senatis.

Põhimõte ei ole muutunud.

1918. a. suwest saadik, mil Balti liidu idee sündis, ei ole põhimõte muutunud. Kui meie tol ajal Prantsuse tähtsamatele politikameestele oma suure kawa esitasime, olid meie seisukohad juba kindlad. Kawa wõeti Prantsuse politikategelaste poolt heatahtlikult wastu.

Sest ajast on 10 aastat möödunud. Nagu 1919. a. paktist wälja kaswanud rahwasteliidu põhimõte wiimaste aastate waieluste, parandiste ja kommentaaride tagajärjel meile täpsamana näib, nii on ka Balti bloki idee „rahu praksiise“ tagajärjel selgemaks ja täpsamaks kujunenud.

Selle mõtte etapid on järgmised: 1920. a. Riias wälja töötatud alused, millele järgnes 1922. a. Warssawi protokoll. Wiimane ei ole jõusse astunud, kuid ta ei ole ka „maha maetud“. Eesmärgiga rahwasteliidu ülesannet kergendada tahetakse alati teatawa regionaalse (osalise) liidu poole püüda, mõttes juhtnööridena kolm põhimõtet: julgeolek, wahekohus ja wäewähendus.

Kooskõla rahwasteliiduga.

Ideelise suguluse tõendust rahwasteliiduga leiate 1925. a. jaanuaris Helsingis allakirjutatud wahekohtu ja lepituse konwentsioonis Soome, Eesti, Läti ja Poola wahel. Konwentsioonis on ette nähtud omawaheliste tüliküsimuste lahendamise moodus enne Haagi rahwuswahelise kohtu poole pöördumist.

Lühidalt: poliitiliselt seisukohalt on kooskõla Genfiga alaline. Ja kui lugeda Balti riikide awaliku arwamise kommentaare Prantsuse wälisministri hiilgawa kõne kohta, siis on üllataw näha, kuidas regionaalse liidu põhimõte wiljarikkamaks ja otstarbekohasemaks osutub kui kunagi enne.

Balti liit — majanduslise tarwidus.

Kui nendele entdentsidele weelgi täpsamat wormelit otsida, siis jõuame loomulikult Läti-Eesti liidu- ja kaitselepingu juure — wormel, mis suurt huwi pakub. Kuid weelgi tähtsam on tutwunemine Eesti-Läti tolliunioonl lepinguga, mis lähemas tulewikus jõusse astuma peab. Sarnase unioonparagraafid moodustajad nii öelda uue majanduslise organismi kondikawa ja walakid uut elu Euroopa südamesse. Tarwitseb ainult silmapilguks Eesti, Soome, Läti ja Poola looduswarade juures peatuda, et Balti liidu idee pooldajaks saada.

On selge, et seda liitu peawad soowima kõik, kes Euroopa produktsiooni ratsionaliseerida tahawad. Seepärast mõistate, kui ma Teie küsimusele, kas Balti liit wõimalik on, wastan: ja, ta on wõimalik, sest ta kindlustab rahu wiljal“

„Paris-Midi“ awaldab jutuajamise hra Pustaga lehe esimesel küljel silmapaistwal kohal.

Prantsuse välispolitika.

(„Postimehe" kaastööliselt Pariisis.)

Kindlasti ei kuulnud teie oma kõrvadega monsieur Briandi kõnet senatis, sest kahjuks puudub weel Luksemburgi palees, kus meie wana kogu oma istanguid peab, traadita telefon. Kui teie teda lugenud ei ole, siis lugege wõimaluse korral prantsuskeeles, kui teie aga seda keelt ei oska, siis katsuge omale muretseda kõne täielik tõlge. Harwa on poliitiline kõne huwitaw algusest lõpuni, kuid Briandi oma on seda täielikult. Ta ei ole pikk, waid tundub lugedes isegi lühikesena — niiwõrd wõluw on igal sammul ideede selgus ühelt poolt ja stiili harmoonia teiselt poolt. Ootasime juba ammu kärsitusega walitsuselt awalikku seletust välispolitika tähtsamate põhimõtete kohta. Neile, kes Prantsuse välispolitikat lähedalt jälgiwad, ei olnud seda wõib olla tarwiski, kuid neile, kes ebamääraste kuulujuttudega rahuldumad ja ainult ühte ajalehte loewad, olid selgitused tõesti wajalikud. Prantsuse wiimaste aastate välispolitika wastuwaidlemata juht oli enam kui ükski teine isik kwalifitseeritud selgituste ettekandmiseks mitte ainult Prantsusmaale, waid ka Euroopale ja kogu maailmale, kes teatawasti alati äärmise tähelepanuga—märgime seda tänu- ja uhkustundega ära — Pariisist tulnud sõnu jälgib. Walitsus oli küllalt soodsa filmapilgu walinud, seda enam, et härra Stresemann teisel pool Rheini kahe äärmiselt tähtsa kõnega esines, milles ta oma riigi wälispolitika käsituswiisi ja põhimõtteid selgitas.

Külma rahuga ja oma hariliku muigawa trooniaga kuulas Briand arupärijate senaatorite kõnesid, ilma et ta neile ühteainustki wahelehüüet oleks teinud. Siljem, kui kord tema kätte tuli, asus välisminister kõnetoolile. Olles ükshaaval arupärijatele wiisakalt tänu awaldanud ja neile mõõdaminnes mõne terawa piste saatnud, asus monsieur Briand otsekohe asja juure.

Wõib olla kunagi ei ole Briand nii „wormis" ja nii hiilgaw olnud kui seekord. Täielikult realiteetide walda jäädes, kõneles ta puhtalt, lihtsalt, ilma liialdusteta ja harilikkude kõnekäänudeta, kuid siiski olid tema sõnad äärmiselt liigutawad. Mõne kriipsuga maalis ta kuulajate silmade ette pildi Euroopa üldpoliitikast wiimaste aastate jooksul, kirjeldades ühtlasi osa, mida Prantsusmaa paljudes tähtsates sündmustes etendanud. Meie ei taha Briandi wäiteid ükshaaljaliselt üles lugeda, tähendame ainult niipalju, et mõned neist kogu maailmas wastukaja wõiwad leida.

Briand leidis, et etteheited, nagu ei kõneleks Prantsuse *wälisministeer* enam muust kui rahust ja ainult rahust, teatawa määrani õigustatud on. Kuid rahu idee pole meile weel niiwõrd lihasse ja werre kaswanud, et wõimalik oleks filmapilgukski unustada tõsiasja, et ainult rahu on see, mis wapustatud maailma uuele õitsengule ja heale käekäigule wastu wiia wõib. Rahu idee on nagu nael kõwas puus, mida ikka ja alati taguma peab. Ainus abinõu rahu süwendamiseks on korrata alati rahu tähtsust ja tarwidust, kasutades selleks wäiteid, mis uskuma panewad. Alles siis, kui idee meile niiwõrd omaseks on saanud nagu hommikueine pärast rahulikku ööd, kaob igasugune tahe rahwuswahelisi tüliküsimusi sõjariistade abil lahendada. Sinna on weel palju maad ja seda ei salanud ka Briand, kuid asi liigub ja seni kui autot, milles rahuidee aset wõtnud, juhiwad härrad Briand, Stresemann ja Chamberlain, ei tarwitse meil midagi karta. Kuid suured politikamehed tahawad auto, s. o. rahwasteliidu, jaoks ka garaashe ja teid ehitada. Garaash on Locarno, kus wõimalik wähemaid rikkeid parandada, ilma et tarwis oleks Genfi kesktehastesse minna.

Neile, kes Locarnos midagi head ei näe, wäitis Briand wastupidist. Locarno lepingule järgnenud pinewuse wähenemine tõi enesega kaasa kõige õnnelikumaid tagajärgi, ilma milleta Briand ja Stresemann nii kõneleda ei oleks wõinud nagu nad seda nüüd tegid. Sest mõlemad olid õige awameelsed ja see on mõlemi riigi lähendamiseks palju kasulikum kui terwed wirnad ilusaid sõnu, mille taga peitub wale. Kõnetooli asudes ei wõinud härra Stresemann unustada, et ta on rahwa esitaja, kelle territooriumil wiibiwad weel wõõrad sõjawäed. Ja Prantsusmaa, kes okupatsiooni oma naha peal tunda saanud, teab wäga hästi, et sarnane nähtus kuigi meeldiw ei ole. Weelgi wähem wõis Briand unustada oma riigi õigusi teatawate kahjutasude peale. Seni kui kahjud tasutud ei ole, peame teatawatest pantidest kinni hoidma ja sel põhjusel olemegi weel Reini ääres. Kuid Briand tähendas tabawalt, et meie sinna sugugi jääda ei taha, waid esimesel wõimalusel lahkume. Lahkuminewate seisukohtadega awalikult wälja tulles on mõlemad wälisministrid lahenduse leidmiseks rohkem ära teinud kui raskuste peitmisega lilleliste fraasides alla. Tihtipeale tuleb waielusteit walgus.

Ei ole kahtlust, et lojaalsed waielused Prantsusmaa ja Saksamaa wahel warsti lahendusele wiiwad, mis mõlema riigi awalikule arwamisele rahuldust annab. Briand on Prantsusmaa head tahet hiilgawalt tõendanud ja Saksa marurahwuslased eksiwad raskesti, kui nad arwawad, et Briandi kõne Prantsuse-Saksa politilist lähenemist wiiwitada wõib.

Itaaliast kõneles Briand wõrdlemisi wähe. Tahab ta enne seletuste andmist ära oodata läbirääkimiste algust Itaaliaga uue Prantsuse saadiku de Beaumarchais kaudu Roomas?

Lõpuks tahaks alla kriipsutada ka seda osa Briandi kõnest, milles puudutati kuulsa jäädawa rahu kawa Prantsusmaa ja Ühisriikide wahel. Oleme käesolewa lehe weergudel kartust awaldanud, kas see kawa kuidagi wiisi rahwasteliidu prestiižhi ei puuduta ja kas, teiselt poolt, ameeriklastel tõsine kawatsus on sarnasele lepingule allkirja anda.

Monsieur Briandi kõne kõrwaldas kõik need kartused. Briand tegi selgeks, et jäädawa rahu leping rahwasteliidu moraalset autoriteeti ainult kõwendab, sest lepingu allakirjutamine näitaks, kui suuri edusamme on rahu idee teinud mitte ainult meie juures, waid ka teisel pool Atlandi. Mis puutub ameeriklaste wastupuiklemisesse kaugē tulewiku kohustustele, siis näib, et seda wäga tõsiselt wõtta ei tarwitse. Ameeriklased on praktilised inimesed, kes kawatsetud lepingu kasust kindlasti aru saawad ja nõus on ohwerdama iwakese oma iseteadwusest ettewõttele, mille lõpulewiimine kahtlemata põrutawat wastukaja äratab. Wõib olla ei lange puu esimese laastuga, kuid julgeme loota, et küsimus ruttu lahendusele läheneb.

Wõime Briandile ainult tänu awaldada tema suurepärase rahu hümni eest, mis närwilikule maailmale selguse ja rahustuse puhanguks oli. Ta näitas faktide waral, et pinewus wäheneb, et lahendused, millest mõne aasta eest unistadagi ei julgetud, ukse ees seisawad — ja et Prantsuse wälispolitika juht on ja jääb kindlasti truuks ideedele, mille eestwõitleja ta seni olnud. Rohkem kui ükski teine oskab Briand lepitada rahwuslist uhkusetunnet rahwuswahelise wennastuse ideega ja, mis weel tähtsam, oma põhimõtetele realiteedi piirides rakendust leida.

Monsieur Briandi üleskutse „ühinegem" on eriti adresseeritud rahwastele, kes juba nüüd ühineda wõiwad. Ja neid ridu kirjutades peame tahtmatult mõtlema Balti liidu peale, mille peatset sõlmimist meie tõsiselt näha soowime. Wäikeliit, Balti liit ja Prantsuse-Saksa lähenemine — need kindlustawad rahu, sest Suur-Britannia ühineb järjest rohkem Prantsusmaa poolt püstitatud rahu ideega. Siis wõime rahus töö teha ja Euroopa tehases walmistawad kõik masinad üldist hüwe.

René S.

Pariis, 5. weebr. 1928.

Puudub Läti-Leedu kaubaleping.

Leedu, kelle nõudmised seni takistuseks olid, algatab uusi läbirääkimisi.

(„Postimehe" kaastöölisélt Riias.)

Riiast, 13. weebr. — Teatawasti ei ole Läti Leeduga seni kaubalepingut sõlminud, waatamata tema wajalikkuse peale mõlemale riigile. Wiimaseid läbirääkimisi peeti selles küsimuses detsembris 1925. Sestsaadik ei nihku küsimus paigast. Põhjuseks on Leedu nõudmine, lubada tollita Lätisse sisse wedada kõiki põllumajanduse saadusi, mille wäljawedu Leedule eriti tähtis. Muidugi astuwad Läti põllumajanduse esitajad selle wastu üles. Leedu omalt poolt seletab — ja mitte põhjendamata, et ta oma turul Läti tööstusega wõistelda ei suuda ja sellepärast kompensatsiooni saama peab.

Maksimaal- ja minimaaltariifide kawatsetaw maksmapanek Lätis muudab teatawal määral seisukorda. Kui lepingut ei sõlmita, jääb Leedu peaaegu ainsaks riigiks, kes Lätiga elawas kaubawahetuses seisab, kelle suhtes aga maksimaalne tollitariif maksew. Sellepärast on Leedu majanduslised ringkonnad wiimasel ajal üles tõstnud kaubalepingu sõlmimiseks uute läbirääkimiste alustamise küsimuse. On oodata, et märtsikuul selleks ametlik ettepanek esitatakse. Läti poolt ei ole takistusi kiirele kaubalepingu sõlmimisele.

R. M. K. Ü. wõrkpalli-wõit Riias.

Korwpall töi kaotuse.

(„Postimehe" kaastöölisélt Riias.)

Riiast, 13. weebr. Pühapäewal peeti Riia „Kontsentra" spordisaalis wõrkpalli wõistlust Tallinna R. M. K. Ü. ja Riia Y. M. C. A. wahel. Tagajärjed: 15:3 Riia kasuks ja 15:13 ning 15:8 Tallinna kasuks.

Wõrkpallile järgnes wõistlus korwpallis, kusjuures Tallinna meeskonna wastu mängis Läti spordiseltsi meeskond. Mõlemad poolajad lõppesid seekord Riia kasuks: 25:7 ja 49:14. Eesti meeskonna kaotus 24:74 on osalt seletataw seega, et ta „Kontsentra" saaliga harjunud ei olnud.

Naiste kiri naistele.

Kuidas pühitseda meie rahwa tänu- ja palwepäewa.

Läheneb waba Eesti kümnes iseseiswuse aastapäew. Üle riigi on kawatsusel suured pidustused, juba ammu on käimas ettewalmistused. Mehed ja naised loos peawad nõu ja otsiwad teid, kuidas nimetatud päewa hästi ja mõjuwalt korraldada, kuidas tõmmata kaasa ja waimustada teisi rahwakihte.

Kui kõneleme pidustustest, siis tuleb ehk mõnedel mõttesse, et see on päew, mil pidutsetakse pealiskaudselt ja lõbutsetakse kergemeelselt. Wabariigi kümnes aastapäew on rahwa pühamute isamaaliste tunnete awalduste pidulikuks päewaks, rahwa palwe ja tänu päewaks kõige hea ja õnnistusttoowa eest, mis meile kümne aastu jooksul on antud ja ühtlasi ka rahwa kohustuste ja nõnete meeletuletuse päewaks tema ees wastu tulewikus.

Meie ei saa salata, et eelmistel aastapäewade pühitsemistel palju on patustatud eelnimetatud põhimõtete wastu. Wõitmel puhul on Wabariigi aastapäewa pühitsemised kujunenud teatawa kihi joomingute ja prussimiste filmapilkudeks, mis rahwa suures enamuses ainult kibedat meelt ja halwakspanekut äratanud. Ja meie ei saa ka salata, et paljud naised sarnaste ebasiigete pidutsemiste korraldamistel kaasaaitajateks ja kaasategijateks on olnud.

Nende ridade ülesanne on üleskutsuda naisi, eriti organiseeritud naisi, kes pidustuste korraldamistel lähedal seisawad, oma mõju maksma panna, et wabariigi kümnenda aastapäewa pidustustest jääkŝ eemale kõik ebameeldiwad ja puhast waimustust halwawad nähtused. Alkohol on eitmene, mis sel päewal oma kuninglikku hiilgust tahab näidata, kuid meie teame, et tema wõimu mõjul meie wabariigis kümne aasta jooksul on sündinud lõpmata palju halba, häda ja wiletsust, ning sellepärast peab ta meist eemale jääma sel pidulikul päewal.

Tuhanded noored elujõulised mehed jätsid oma elu wabaduswõitlustes, nende wanemad jäid leinama, nende naised jäid leskedeks ja nende lapsed waeslasteks. Kümne aasta jooksul oleme alkoholi ohwriks ka mõnesse tuhandesse ulatawa hulga noori mehi ja palju naisiga annud. Nende naiste ja laste hulk, kelle mehed ja isad on alkoholi mõjul koduta jäänud, on kahtlemata suurem kui wabaduswõitluses langenud lesrede ja waeslaste hulk. Mõni aasta ebasi praeguses allapoole tõmmuwas tempos ja alkoholi ohwrite hulk on ületanud wabaduswõitluses langenud ohwrite arwu.

Toome siin ühe näituse. 1927. aasta jooksul on alkoholi kuritegewuse ja õnnetuste tõttumõtu ajakirjanduse andmetel järgmine:

Enesetapmisi 63, tapmisi ja muid surmajuhtumisi 152, enesetapmiskatseid ja elukardetawaid haawamisi 238.

Wõib kindlaste öelda, et tõelised arwud peawad olema suuremad, sest ei pääse ju iga juhtumne ajakirjandusse. Kui kõigele sellele lisada wõtta ametliku arwustiku järele igakuuseid joobnud olemus korrarikkumised jne., millede arw ulatub üle 10,000 aastas, siis näeme ema „sõbra" tõsist palet..

Küsime nüüd: kuhu jõuame nii, kui alkohol nõnab oma ohwriks pea iga päew ühe inimese, kas nii püsime elujõulistena, kas kõneleb see nähtus meie rahwa terwest elutahtest, ja kas suudame nii seista rahwaste peres, et meie tulewased põlwed wõiksid pühitseda sajandet, tuhandet jne. Eesti wabariigi aastapäewa.

Kahtlemata ei jõua, kui laseme asjal nii edasi minna.

Aga meis on ju küllalt weel terwet elutahet ja terwet elujõudu, ning see astub wastu ja peatab senise woolu. Puhas ja sügaw waimustus ei tarwita kunstlikke nimustusjooke, õiget tõsu ja tõsist röõmu ei leita kunagi wiinaklaasidest. Wabariigi kümnenda aastapäewa pidustused korraldame ilma alkoholita, meie rahwa südamelaue ei sobi kõrwu meie sõpradega.

Naised, meie peame olema eitmeseb, kes alkoholi wäljatõrjumiseks samme astume. Naisorganisatsioonidesse koondunud naised peawad juba oma kongressides otsuste põhjal seda tegema. Wiimane, 3. üleriiklik naiskongress Tallinnas wõttis wastu resolutsiooni, et Eesti naine oma ülesannet kodu kindlustamisel ja riigi ülesehitamisel ainult siis eduga täita suudab, kui ta seisab täiskarskuse alusel.

1. üleriiklik kodukaitse kongress Tallinnas asus samuti täiskarskuse seisukohale ja wõttis wastu otsuse, et kodukaitse liikmed ei tohi korraldada ka meestele alkoholiga pidustusi.

On loomulik, et kõik Naiste Karskuseliidu kui ka kõik teised karskusorganisatsioonid tõstawad alkoholi wastu igal ajal ja igal juhusel.

Eesti Naiste Karskuseliidu nimel:
juhataja: Helmi Põld,
sekretär: Helmi Mäelo.

Trotski uues elukohas.

Kawatseb kirjutada töö marxismist.

Wernõi, Trotskile tema wastaste poolt määratud uus eluase, on wäike maakonnalinn Siberi kõige kaugemas nurgas, paar kilomeetrit Hiina piiri ääres. Linnakeses, mida igajt küljest piirawad suured tuisklimma wäljad, elab ligikaudu kümme tuhat elanikku, peamiselt wenelasi, ainult wäike arw wälismaalasi. Linnal on madalad ühe- ja kahekordsed puumajakesed, prügitamatud tänawad, ning igalpool walitseb kirjeldamatu korralagedus ja mustus.

Kui Trotski kohale jõudis, teatas talle Ofornin, Nõukogude kesktwalitsuse diplomaatiline esindaja Turkestanis, kelle hoole ja järelwalwe alla Trotski oli antud, et temale Moskwast wiimase tulewase saatuse suhtes mingisuguseid juhtnööre ega korraldusi pole antud. Trotski jääb Wernõisse elama enam-wähem tawalise kodanikuna, saab kuus 220 rbl. palka, mis talle Wernõi maakonna nõukogu poolt partei kesskassa ülesandel wälja maksetakse. Trotski ei tohi milgi tingimusel linnast ilma erilise loata lahkuda, wõib aga linna südamest kuni 2 km kauguseni wabalt liikuda. Hiina piirist üleminek on tal kõige waljumini keelatud ja selle sammu eest on teda ette hoiatatud. Trotski kogu kirjawahetus käib läbi Taschkendi täidesaatwa komitee ja kontrollitakse Ofornini poolt. Korrespondents wälismaaga sünnib erakonna kesskontrollkomisjoni kaudu Moskwas. Trotskile on tema Wernõis wiibimise puhul lubatud teotseda kirjanduslikul alal, wälja arwatud ajakirjandus. Trotski awaldas soowi kirjutada pikemat teoreetilist tööd marxismist, milleks ta ka loa on saanud. Töö kirjastab Nõukogude riiklik kirjastus Moskwas, ja kirjastuse peadirektori Halatowi poolt alla kirjutatud sellekohane leping saadeti Trotskile neil päiwil kätte. KoguTrotski senine kirjawahetus ja arhiiw tema Moskwa korteris on kinni pitseeritud ja antakse lähemal ajal moodustatawale uurimiskomisjonile läbiwaatamiseks. Muuseas leiduwat paberite hulgas Trotski kirjawahetus Ruth Fischeriga, mis praegusel silmapilgul olewat erakomale suure tähtsusega.

Mis puutub Trotski uue elukoha mugawustesse, siis olewat tema tarwitada linna kõige parem maja suure aja ja elektriwalgustusega. Edasi olewat tal hommikusteks jalutussõitudeks kasutada ilus hobune.

Kõiki, keda huwitab Wene Rahwuslise Liidu loterii loosimine, palutakse ilmuda 19. weebr. kell 2 p. Wene gümnaasiumi ruumidesse, Narwa mnt. 6, Tallinnas.

Kolm õiglast.

Edgar Wallace'i romaan.

Inglisekeelest tõlkinud M. P. 61

Wärisedes laski ta eneše üle ääre alla, kuni ta jalg puudutas midagi kõwa ja siiski järelandlikku. Oberezohn tõukas lotja kogu jõust, ning kõikuw pind Mirabelle'i jalgade all kaswas laiemaks. Esite tuli kõige kiiremast mootorpaadist, mis Obersohn wõis osta ehk laewaehitusmeistri geenius eales wälja mõelda, nähtawale puuk ja siis kaetud poollagi. Wanast lodjast sai paadimaja, ning mootorpaat — see põgenemisewahend — oli Oberzohnil alati olnud walmis. Sellel põhjusel elaski ta näiwalt nii ligipääsmatul kohal.

Mehed, kes olid waremini askeldanud kaldal, olid nüüd kadunud. Mootori kruwid keerlesid aeglaselt, paat libises mööda tumedaid wesi alla, wähe aja pärast läbi silla alt, milleşt üle weeresid elektrirongid, ning wõttis suuna Deptfordi ja jõe poole.

Doktor Oberzohn wõttis mantli seljast ja asetas ta ettewaatlikult lahtisse kajuti; ettewaatlikult, sest kumbki tasku oli raha täis pakitud.

Mirabelle Leicester, kes kinnitas selle warjatud koha pimeduses, oli kaotanud igasugu mõiste sõna jaoks „aeg".

Kord hüüdis neid kaldalt kellegi hääl. See oli öövalwur; Mirabelle nägi teda, kui paat oli möödas. Ta metallnööbid wälgatasid gaaslambi walgel. Ent warsti oli ta neist jäänud kaugele taha.

Deptford oli lähedal, kui neile ette tuli takistus, mida kõrwaldada ei saanud ei Oberzohni laiutamiswaim ega raha. Keegi kaltsudes öölind piilus uudishimulikelt mootorpaadile.

Siit ei pääse ta läbi, meister!" ütles ta lihtsalt. „Sulg ei awane enne weetõusu."

„Ja kunas on suurweši?" küsis Oberzohn hinge pidades.

„Kell kuus hommikul!" ütles hääl.

Tükk aega istus Oberzohn, kellel see teade olt röowinud teotsemiswõime, liikumatult paigal; siis laskis ta oma masina minna tagurpidi, ning paat hakkas keerlema sõõris.

„Meie ei saa põgeneda, noor preili!" ütles Oberzohn. „Nah, warsti saame ju näha. Nüüd tahan teile midagi öelda. Minul on niisugune eluröõm — Teil kah?"

Neiu ei wastanud.

„Kui te kisendate, kui te sisseni teete, siis tapan teid. See on kõik."

Ta sõnade lihtne wäljenduswiis, igasugu paatose puudus ta kinnituses panid ta uskuma selle kinnituse surnutõsisusi, mis talle ütles, et ta oma sõnad wõib teostada.

82.

Otsimisel.

„Ettewaatust! jalalõks!" ütles Gonsalez. Ta lambi walge kiir oli selle inetu asja leidnud. Ta lõi talle nuudiga pihta ning lõks langes waljut häält tehes kinni.

„Siin langes juba üks kinni," hüüdis ta ning silmitses jalalõksu lambaid. „Ja mis weel tähtsam, — ta on juba kellegi kinni püüdnud. Tema küljes on werd."

Manfred ja Digby otsisid maapinna hoolega läbi. Siis kuulis Manfred, kuidas Gonsalez kiirelt hingas; see kummardus uuesti ning tõstis maast üles tükikese riiet.

„Mehe riieteşt," ütles Leon. Ta hingas kergendatult, ja see andis tunnistust hirmust, mis tal oli olnud.

„Keegi on kannud õhtu-ülikonda, ja alles hiljuti."

Leon silmitses tähelepanelikult omi jõrmi. „Weri on alles wärske."

Digby näitas talle õhupuhastaja toru, mille kaudu ta oli tajunud wiirukilõhna. Kui Leon kummardus, haistis ta seda weel praegugi.

„Otsime enne wabrik läbi. Kui see on tagajärjetu, siis palume Oberzohni meid juhatada, ja kui ta seda wabatahtlikult ei tee, siis sunnin teda selleks."

Lambi tagasihoidetud kumal nägi Manfred, et Leon oli jälle nii kahkumatu, nagu ta teda oli tunnud waremini.

„See kord," otsustas Leon, „ei luba ma midagi. Minu ähwardus saab olema palju pehmem kui tema teostus."

Nad tulid wabriku pimeda fisekäigu juure. Manfred walgusta teed.

„Siin peate minema ettewaatlikult!" hoiatas ta.

Nad jõudsid waid aeglaselt edasi, sest nad ei teadnud, et wana raua ja rusude hunnikute tipuliste harjade wahel oli olemas õige tee. Kord või kaks jäi Leon peatuma, et põrandale trampida. Igakord oli kuulda õõnest kaja.

Otsimine kestis kaua ja oli hirmus waewaline. Möödus weerand tund, enne kui Leoni lamp leidis ümberpöördud kiwitahwli ja keldri haigutawa fisekäigu.

Tema oli esimene, kes alla astus. Kui ta põrandale jõudis, nägi ta siseruumist tulewa walgusel paistel ühe mehe piirjooni, kes ronis nähtawasti ukseawausest üles, ja hoidis talle oma relwa wastu.

„Käed üles!"

Kogu ei wastanud, ja Manfred jookşis ta juure. Kogu nägu oli pimedas, kuid ta walgustas teda oma lambiga ning tundis ära surnud mehe irwel näo.

„Gurther!"

Nii siis oli ta surnud, tehes wiimsel katsel end päästa.

„Madu!" ütles Manfred lühidalt. „Aga ta näol pole mingisuguseid tunnusmärke, nii palju kui näha wõin."

„Kas olete waadanud ta käerannet, George?"

Siis silmas Gonsales woodis lamawat tütarlast; weel enne kui ta oli tema nägu näinud, tundis ta Johanne ära. Ta ruttas tema juure, libises aga poolel teel miskile. Loomusunniliselt tundis ta, et see oli madu, ja pööris rewolwrit peos hoides tagasi.

„Halastaja taewas! Waadake waid!"

Ta wahtis tardunult ühelt roomajalt teisele.

„Surnud!" ütles ta. „See seletab Gurtheri surma!"

Ruttu päästis ta Johanne köidikud, tõstis ta pea üles ja kuulas, kõrwa ta südame juure surudes, kas ta weel tukşub. Waagen wee ning käsnaga kõnelesid juba ise eneše eest.

Kus oli Mirabelle?

„Ta on muidugi ära wiidud," tähendas Manfred. „Muidu poleks luuk ülewal olnud lahti. Kõige parem on, et wiime waese tütarlapse siit ära ning otsime kõik läbi. Digby, minge."

Ta peatus.

„Kui Oberzohn peaks majas olema, ei tohi ta tema tähelepanu äratada!"

Kuid tütarlaps wajas tungiwalt abi. Manfred tõstis ta üles ning kandis wälja, ja Leoni juhatusel asusid nad teele, mis Leonil mõni jard majast eemal oleks maksma läinud kaelaluu.

„Ma usun," tähendas Gonsalez, „et auk, millesse praegu kukkusin, oli kaewatud sihilikult. Ja ma poleks põrmugi üllatatud, kui see polnud kawatsetud surnud mr. Gurtheri wiimseks eluasemeks. Kas pean mina tütarlast kandma?"

„Ei, ei! Minge tänawale! Poiccart peaks juba autoga siin olema!"

„Poiccart teab enam sibulakaswatusest kui autosõiduşt."

Pilge ei tulnud südamest. Mehe hing ning eju otsisid Mirabelle Leicesteri.

Nad pidid paksust, majaümbritsewast wasttraadist aia ümbert ringi minema ja jõudsid hiljem paraadsti Hingmans Lane'i, kui nende auto puugituled nähtawale tulid.

„Ma wiin ta haigemaija ja astun politseiga ühendusse," tähendas Leon. Ma arwan, siin läheduses pole telefoni ühendust."

„Ma telefoneerin arwatawasti majast, ütles Leon tõsiselt.

Seal, kus ta seisis, polnud wõimalik kindlaks teha, kas uks oli lahti wõi lukustatud. Ukse kohal ei olnud akent; oli sellepärast wõimata öelda, kas esik majas on walgustatud wõi mitte. Maja oli täiesti pime.

Leon oli nii rusutud, et ta isegi Poiccart'ile juhtnööre ei annud, kuidas sõita, ja see oli nähtawasti tema poolt peale pandud kohustusega sattunud nii suurde kimbatusse, et ta heameelega oma kaha tüüri juures andis Manfredile.

Nad tõstid tütarlapse autosse, sõitsid tagurpidi wärawast wälja ja ettewaatlikult tänawalt üles. — Leon ei jäänud nende äraşõitu ootama, waid keeras maja esikülje poole tagasi.

Plats oli pime. Ta awas traatwõrgust wärawa ja astus waikides trepist üles. Ta polnud weel jõudnud kõige ülemise astmeni, kui nägi, et uks on pärani. Oli see lõks?

Ta lamp näitas talle elektriühendajat, ta keeras walgustuse põlema, sulges eneše järel ukse ning sai kuulama.

(Järgneb.)

Kas wähemad wennad kojas?

On ju awalik saladus, et kaubanduś-tööstuskojas kesk- ja wäiketööstuse sektsioon nii mõnegi asjaga rahul ei ole. Ajalehtis ja isegi riigikogus räägiti juba selleśt, nagu kawatseks nimetatud sektsiooni kuuluwad töösturid kojaśt lahku lüüa ja iseseiswa koja luua. Wähemalt andis riigikogu kõnetoolilt eelarwe waieluste puhul selleks hoogu kristliku rahwaerakonna esitaja.

Pööraśime omal ajal selles asjas koja juhatuse poole ja meile teatati, et neil kuuldustel põhja all ei olewat. Siiski peeti Tallinnas hiljuti töösturite koosolekut, kus uue wäiketöösturite organisatsiooni loomine kaubandustööstuskoja kõrwale soowitawaks tunnistati. Järelikult on teatawad lahkulöömise püüded siiski olemas, kuigi nad enamuse poolt toetamiśt ei leia.

Seda arwesse wõttes on meil küllalt põhjust peatuda nende asjade juures, mis kesk- ja wäiketööstuse sektsioonile nurisemiseks põhjust annawad. Seda rohkem on meil põhjus seda teha, et meie sektsiooni lahtilöömist kojaśt mitte soowitawaks ei saa pidada. Sektsioon peaks püüdma omi õigustatud nõudmisi kojas eneses läbi suruda.

Milles seisawad siis koja kesk- ja wäiketööstuse sektsiooni soowid?

Kõige pealt selles, et teised sektsioonid nende soowidega suuremal määral rehkendaksid ja neile wõimalus antaks ennaśt ka koja juhatuses maksma panna. Praeguse põhikirja järgi on koja juhatuses kolm liiget ja kolm asetäitjat. Juhatusliigeteks on harilikult walitud pankade, suurkaubanduse ja suurtööstuse esitajad. Kui praegune rahaminister koja juhatuseśt lahkus, siis kutsuti juhatusse a j u t i s e l t kesk- ja wäiketööstuse sektsiooni esitaja. Sektsioon ei olnud aga nõus ajutise juhatusliikme andmisega, waid nõudis omale juhatuses alaliśt kohta, mida ta wiimaks ka sai. Loomulikult jättis see kauplemine sektsioonis mulje, nagu peetaks kojas kesk- ja wäiketööstuse sektsiooni koondunud töösturеid „wähemateks wendadeks“, kellega wõib ka mitte rehkendada. Kuuldawasti olewat weel ühel koja sektsioonil wahel samasugune tunne olnud.

Et sarnaseд wahejuhtumiseд mitte armsad ei ole, siis on kesk- ja wäiketööstuse sektsioonis liikuma pandud koja juhatuse ümberkorraldamise küsimus, milleks wastawalt põhikirja muuta tuleks. Muudatuse ettepanek on finnapoole sihitud, et ka „wähemad wennad“ koja juhatuses esitatud oleksid.

Kuid see ei ole ainuke küsimus, mida „wähemad wennad“ üles on tõstnud. Neil on kawatsus ka juhatuse ja nõukogu wõimkonda nii ära määrata, et nende kahe organi wahel tulewikus enam wõistlust wõimu pärast ei tuleks, nii nagu seda waremalt wõis märgata ja läinud aastal ühes Tallinna lehe juhtkirjas wastupeegelduśt leidis. Kesk- ja wäiketööstuse sektsioon kaldub arwamiseле, et juhatuse wõimkonda tuleks laiendada ja nõukogu oma kitsendada.

Tõsine lahkuminek on nimetatud sektsiooni ja koja juhatuse wahel gildede waranduste kasutamise küsimuses. Lugejad juba teawad, et selles küsimuses käis riigiwanema juures koja saatkond. Nagu kuuleme, kutsuti sellesse saatkonda ka kesk- ja wäiketööstuse esitajaid, kuid need ütlesid ära, kuna nad ei saa õigeks pidada koja juhatuse ja nõukogu seisukohta, et osa gildede waranduśtest tuleb börsikomiteele anda.

Meie julgeme loota, et lahkuminekud kojas koja eneste seinte wahel leplikult ja ükskõikse sektsioonide huwisid wastastikku õiglaselt hinnates ära lahendatakse. Koda, mida pika igatsemise järgi saadi, ei ole suutnud ennaśt weel täiel määral maksma panna. Nii mitmed loowad ülesanded ootawad tema poolt algatust. Talle tuleb aega anda ja oodata. Koja heaks on meie majandusringkonnad juba tunduwalt majanduslist koormat kannud ja ei oleks mitte soowitaw, et omawahelised lahkhelid koja tegewuse kannmitsasse paneksid.

Ajakirjanikkude oma kodu pargi, porgandi- põldude ja tenniseplatsiga.

Mõned märkused liidu peakoosolekult.

Ajakirjanikkude „parlamendi“ ühejärguline istung pühapäewal Tallinna raekojas tegi oma töö wõrdlemisi kiiresti, kuigi aruanne kõneles miljoniteśt markadeśt ja eelarwes kümned tuhanded kroonid. Mis muidugi selleśt tulnud, et ajakirjanikkudel nüüd Kosel oma kodu, kodul laialdane majapidamine, maja ümbruses kena park, pargi südames porgandi- ja kapsapõlduśid, triipkoone. Neile lisaks kawatsetakse teha tennisewäljad. Eriti paisutab majapidamise eelarwet ka einelaua läbikäik. Park kodu ümber on suur ja kena, sellepärast ka korrashoiu peale kuluwad summad kaunis suured. Kuid ajakirjanikud ei taha üksnes mitte pargi ilu maitsta, waid püüawad ilu ka praktilise elu nõuetega kohaldada — aiawilja tahetakse niipalju kaswatada, et selleśt 600 kr. sisśetulekut saada. Porgandi- ja kapsakaswatamisśt lähemalt tundew M. Aitsam püüdis seda summat poole wõrra wähendada, kuid mispärast peakoosolekul selle wastu olla, kui juhatus aiast head summad sisse tahab wõtta! Lilleśt tahetakse ka 300 kr. raha teha.

Liikmemaksu pani juhatus ette 3 kr. peale 10 kr. peale tõsta mälestuste kogu, palli pileti, „Oitsetulede“ jne. arwel, kuid peakoosolek leidis siiski, et parem ärgu antagu pallile prii piletit, waid ainult teatud soodustusega, samuti „mälestuste kogu“ mitte, liikmemaks aga jäägu endiseks. Ajakirjanikkude palgaolud ei ole mitte nii head, et liidu liikmemaksuks 10 kr kulutada. Pealegi peaks sihiks olema wõimalikult kõiki ajakirjanikke liidu ümber koondada, millele aga kõrge liikmemaks takistusi wõiks teha. Et aga liikmemaksu endise normi juure jäämise pärast haiguse ja surma puhuks ette nähtud toetuste summat 500 kr. wõrra (½) kärbiti, polnud wist mitte kõige õigem tee.

Spordi osakond, mida kuuldawasti hra Anderkopp wäga suure huwiga juhtiwat, tahab 2 tenniseplatsi ehitada ja 4 paati muretseda, mis muidugi kaunis kallis lõbu on, neid kuluśid tahetakse wist ka ruttu tasa teha — sportijate arwel muidugi. Eelarwe näeb ette suuri tuluśid spordi osakonnaśt.

Kuigi ajakirjanikkudel kodu on, selgub, et seal ruumi elukorteriteks wähe. Ouel seisawad aga kasutamata hobusetallid. Need tahetakse ümber ehitada elumajaks, kuhu saaks 12 tuba, mis siis ajakirjanikkudele sumeks mõõduka tasu eest wälja üüritaks. Muidugi puudub liidul ehituse läbiwiimiseks tarwilk raha (12000 kr.), seda peab laenama. Liidu juhatus arwab aga kindlasti, et ehitus end ära tasub, nõnda et protsendi tasumine ega ka wõla kustutamine raskusi ei tee. Wäljaspoolt Tallinnat ajakirjanikud soowitasid ümberehitamiśt edasi lükata ega mitte liitu wõlgadega koormata, kuid Tallinna enamus arwas teisiti. Mõtteawaldused olid nende tallide ümberehitamise küsimuse ümber õige elawad. Kõneldi juba opositsiooni tegemiseśt Tartu poolt. Aga Tartu mehed ei olnud mitte selleks wäljas, et opositsiooni teha, waid nemad näikse oma kutseorganisatsiooni asja samuti — w õ i b o l l a, et weel rohkemgi südames kandw. kui ametwennad Tallinnas. „Walitsewa enamuse“ ja „opositsiooni“ wahekorda aitas suurel määral selgust tuua ühine lõunasöök pärast koosoleku: „kodus“, o m a „kodus“. M.

Poolas hüüawad walimiswõitluse sõjasarwed.

Hingekarjaste kiri.

Ei tohi unustada, et Poola on katoliku maa.

Katoliiklaste juures tähendab usk mõnikord rohkem kui isamaa. Nii on siis ka need erakonnad, kellele marssal Pilsudski nimi walimishüüdsõnaks ei kõlwanud, omale katoliku usu alalhoidmise (kaitse) ja katoliiklusele rajatud riigiwalitsemise hüüdsõnaks wõtnud.

Sarnase hüüdsõna tarwitusele wõtmisele aitas otsustawalt kaasa piiskoppide awalik kiri oma karjale; selles kirias kutsuti katoliiklasi ühinema ühiseks parteiks katoliku usu kaitseks ja Poola riigi wägewuse loomiseks katoliku usu alusel.

Nagu arwata wõib, taheti sellega kätte saada erakondade ühinemiśt ja pealegi walitsuse toetamiseks. Sarnaseks arwamiseks annab põhjust kardinaal Kakowski seletus ühe lehe esitajale, mille järele otsustada wõib, et ta ainult Pilsudskit sarnaseks meheks peab, kes Poolat siseriiklisele wägewusele wastu wiia suudab.

Kui see nii, siis langes küll seeme sinna, kuhu teda külwata ei tahetud. Kõik erakonnad, kes juba waremalt monopoli katoliku usu kaitse peale wõtnud — ja need olid kõik konserwatiiwseд parteid — haaraśid hingekarjaste kirjaśt suure waimustusega kinni. Nii muutus kirja sisu hüüdsõnaks Pilsudski wastaste käes.

Warsti peale hingekarjaste kirja ilmus Poola katoliku kiriku pea kardinaal Hlond'i keeld waimulikkudele ilma piiskoppide loata walimisteśt passiiwselt osa wõtta, mida ehk waadelda wõiks kui esimese ebaõnnestunud sammu heakskiitmisśt.

Hingekarjaste kirja esimene tulemus oli kristlik-demokraatide ja „Piasti“ ühinemine „Poola katoliku blokiks“. Kuid peale selle on ka rahwusliseд demokraadid omale umbes samasuguse nimetuse wõtnud, nimelt „Katoliiklik rahwusline blokk“.

Walimisnimekirjade reas leiame aga ka teisi katoliikliśe wärwinguga rühmituśi, nii „Poola katoliiklik-rahwusline erakond“ ja „Idamaade katoliikline unioon“ eesotsas teedeminister Romocki'ga. Ainult wiimane kuulub walitsuse poolehoidjate hulka.

Nagu näeme, ei ole kiri oma otstarwet täitnud, seśt ühe katoliikliśe erakonna asemele on neid hulk siginenud.

Walitsuse nimekiri. — Suur ümbergrupeerimine ja lagunemine erakondades.

Walitsus esineb selle aasta walimistel oma nimekirjaga. Nimekiri kannab arwu nr. 1 ja nimetusśt: „Erapooletu blokk koostööks walitsusega“.

Selle bloki tekkimise ajalugu on eriti huwitaw, kuna ta palju peawalu sünnitanud peaaegu kõikidele wanadele erakondadele. Ta on nimelt tekkinud teiste erakondade arwel, kas nende lagunemise wõi jälle kokkukuiwamise kaudu.

Bloki tüweks oli uuesttasutatud „Partja Naprawy Rzeczpaspolity“ (Wabariigi kordaseadmise erakond), mille kandwamad jõud seniseśt parlamendi tööśt osa ei wõtnud. Juba erakonna asutamise esimeseśt päewast peale awaldati rahwa laialdastes kihtides suurt poolehoidu asutatud parteile.

Krakowis kutsusid käsitööliste esitajad ja Lwowis kodanliste klasside esitajad kõiki üles walitsust erakonna kaudu toetama. Warssawis ärapeetud waldade esitajate kongressil, milleśt üle 1000 inimese osa wõtśid, wõeti wastu samasugune resolutsioon. Ja sarnaseд otsuseд sadasid siit ja sealt üle terwe Poola uue erakonna kasuks.

Kuna Poola tööerakond (Partja Pracy), mille esitajaks end. peaministri abi Thugutt, end samuti walitsuse toetajaks tunnistas, ühinesid mõlemad erakonnad.

Lisaks neile tuli „Piastiśt“ lahkunud senaator Bojka ühes oma mõttedsalistega. Senaator Bojka lahkumine Piastiśt sünnitas eriliśt peawalu selle erakonna juhile Witos'ele, kuna Bojka't loetakse talupojaliikumise isaks ja „Piastis“ oli ta üks populaarsemateśt juhtideśt.

Bojka ei piirdunud wäljaastumisega, waid ta andis Witos'ele weelgi raskema hoobi. Oma manifestis rahwale toob Bojka ette põhjusi, mis teda erakonnaśt lahkuma sundisid. Kokkuwõetult heidab ta Witos'ele järgmiśt ette:

„Jõudes wõimule hakkas Witos'ele wõim meeldima. Ta püüdis seda iga hinna eest alal hoida. Selleks liitus ta rahwus-demokraatidega ja peale Poola esimese presidendi, Narutowicz'i, tapmise rahwusdemokraatide wandenõul sai ta nende poolt uuesti walitsuse etteotsa seatud. Pilsudski wastu oli ta waenulik, kartes oma wõimu kukutamist.“

Oma üleskutses palub Bojka talupoegi Pilsudski lipu alla koguda, seega talupoja liikumist omakasupüületeśt puhastada.

Muid „Erapooletuśt blokist“ wõtab osa ka rühm parempoolseid. Need on suurmaaomanikud kristlikkude-natsionalistide erakonnaśt, eesotsas würst Radziwill'iga.

Piirdume nende nähtustega, kuna ülejäetuid teisteśt erakondadeśt nii massilisśt ilmet ei kannud ja selletõttu erilisśt huwi ei paku.

Tõesti erapooletu blokk.

Kirju on „Erapooletu bloki“ koosseis. Seal on isikuid pahempoolsete ja parempoolsete politiliste ja sotsiaalsete waadetega. Kuna aga igasugune tõsine politiline ilmawaade püüab kõrgema hüwe poole ja ainult abinõud erinewuśt waadetes sünnitawad, siis on mõnikord sarnane politiline konglomeraat teostataw.

Würst Radziwill'ile pandi ette küsimus, kuidas suudetakse waos hoida inimkogu mitt erinewate politiliste waadetega. Selle küsimuse peale wastas würst:

„... Saadi aru, et marssal Pilsudski walitsuse toetamine pidi sündima isikute ja rühmituste ühinemise teel mitte parteiliseks blokiks koostööks walitsusega. Wabariigi peahuwide nimel koondab blokk mitmeid rühmituśi nende ilmawaadeteśt rippumatult ühe hüüdsõna alla: koostöö marssal Pilsudskiga.

Etteheidet, et wanameelsed ühinewad blokiks „teiste täiesti lahkuminewate weendumustega politikutega“, wõib samahästi teha ka nende „teistele politikameestele“, kes koos wanameelsetega lähewad.

Kahtlemata kuuluwad blokki mitmesugused isikud ja rühmituseд, kuid bloki wäärtus selles seisabki, et ta ei taha olla muud kui hea tahtega inimeste lai koalitsioon, kes tahawad aidata praeguśt walitsuśt tema ülesehitawas töös.

Seśt Poola rahwamassides on — ja see on üldine nähtus — usk parteidesse kadunud ja walimistele minnakse isikute tähe all.

Teised erakonnad. Taktika piirimaadel.

Täiesti iseseiswalt sammuwad walimistele Poola sotsialistid, kellega ühines Saksa wähemusrahwuse sotsialistline rühm.

Alguses hellitati lootust „Wyzwolenie“ ja sotsialistide ühinemiseks, kuid need lootuseд ei läinud täide, ja ka „Wyzwolenie“ astub iseseiswalt wälja. Saades õppust omawalitsuse walimistel on Poola erakonnad piiriäärsetes maades ühiseks koonduseks ühinenud. Sel teel loodetakse ära kasutada kõik Poola hääled ja uues parlamendis Poola rahwuseśt saadikute arwu wähemalt etnograafilises proportsioonis alal hoida.

P. R. E

Langenud sõdurite mälestussamba asi näib nihkuwat.

Selle ülesande läbiwiimiseks moodustati Tarwastus org-nide poolt komitee, kes asja tegelikult juhib. Wabariigi aastapäewa puhul mõeldakse põllumeeste seltsimajas ausamba heaks pidu korraldada.

Mustla alewiwalitsus lubas pidu, mis mälestussamba heaks peetakse, maksuśt wabastada.

Rentnikkudest taluperemehed.

Popsiseaduse alusel müüakse Narwa linnawalitsuse poolt järgmised rendikatalud ja maatükid:

Rendikatalud Kudrukülas: Silla nr. 2 — 80,03 tiinu, ligi 4 tiinu põldu, hind 1800 krooni; ostuhind tasutakse 10 aasta jooksul, lugedes 1 maiśt 1927. a.; ostja Gustaw Mets. Abaja nr. 14 — 22,16 tiinu, ligi 8 tiinu põldu, hind 1000 krooni; ostuhind tasutakse 10 aasta jooksul, lugedes 1. nowembriśt 1927. a.; ostja Juhan Ukleika. Maatükid Riigikülas:

Riigi nr. 8^1 — 2,52 tiinu, hind 226 kr. 80 senti, ostja Robert Brutus; Riigi nr. 8^2 — 1,16 tiinu, hind 104 kr. 40 senti, ostja Madis Allik; Riigi 8^3 — 1,09 tiinu, hind 98 kr. 10 s., ostja Juhan Allik; Riigi nr. 8^4 — 2,12 tiinu, hind 190 kr. 80 s., ostja Gustaw Allik; Riigi nr. 8^5— 1,1 tiinu, hind 99 kr., ostja Kristine Korkmann Ostuhinnad nende maatükkide eest tasutakse 4 aasta jooksul, lugedes 1. nowembriśt 1927. a. ja wõlgnewa summa pealt maksetakse 6 prots. aastas. Eellepingud on juba sõlmitud ja ostu-müügi täislepingud sõlmitakse peale wolikogu kinnitust.

Rahwaülikooli loengud Otepääl.

Ligema aja jooksul saab Otepää kuulda rea huwitawaid loenguid tuntud lektorite poolt. Esimene loeng on reedel, 17. weebruaril hra M. Pukits'a poolt teemil: „Ungari maalikunstist“ hulga walguspiltidega.

2. märtsil kõneleb hra Rasmus Kangro-Pool „Eesti kunsti“ üle, demonstreerides rohkem kui 100 walguspilti oma kõne juure.

Kolmandaks hra E. Wiramy kõne „Ungari kirjanduseśt“, reedel 9. märtsil. Loengud peetakse Otepää gümnaasiumi ruumides.

Walga täielikum rohuäri.

S. Haynbergi rohu-, wärwi- ja fotolarwete äri, mis asutatud 1889. a. Walgas, kolis hiljuti endiseśt ruumiśt Jaani tän. 1 üle Kesktänawale 21. Haynbergile on abiks tulnud pojad wärske jõu ja kapitaliga, mis äri laiendada ja täiendada wõimaldas.

Suurjaht Aafrika rohtlaanes.

Aafrika rohumaal seisis aastane suurjaht weel ees. Sawiahjude leegis sulatati lõõtsa abil raudkiwideśt rauda noole- ja odaotsadeks. Külades teritasid neegrid rõõmsate nägudega relwu ja rohuplatsidel harjutasid mehed, naised ja lapsed odawisketes.

Wäikse Bajakülakese päälik waatas künkalt sügisele maastikule. Üle mehe kõrgune kuiw elewandirohi oli kollane, seśt käes oli kuiwa aja lõpp. Üksikute metsatukkade puud olid raagus. Siis sidus päälik mõned rohukõrred ühte, lootes selle õnnemärgi kaasabile heaks jahisaagiks. Ja siis määrati küla nõupidamisplatsil koos küla wanadega jaht järgmisele päewale kindlaks.

Küla rõõkas waimustuseśt. Noor wäike päälikupoeg tabas suures rõõmus kanala katuselt puunoolega noore kana. Kesk elewusi kõlasid trummilöögid ja puutükkide klaperdamine. — Jahiõnne kindlustaja nõid ja wõlurtantsija oma saatjaskonnaga läheneśid külale. Noored kui wanad roniśid üttideśt ja warsti oligi tihe mustade ring õnnetoojate ümber.

Algas wõluritants. Ülisaleda wõlurtantsija nahk oli hoolikalt oliiwiõliga siidina läikiwaks wõietud. Riietuseks oli tal waid 2 lehtedepundart. Nagu iga baja tantsul, nii ka siin liigutas wõlurtantsija esiteks oma õlgu aeglase muusika takti järele. Muusika kiirenes järjest, samuti kiirenes ka tants. Tantsija õlad, pea, keha keeriseśid krampliikudes liigutustes. Ekstaasi tipul sidus nõid tantsija rohusidemetega, wiis ta üttі ja kallas rahustuseks pangi külma wett selga. Tantsija rahustus.

Nüüd tõid kogu küla meeselanikud endi relwad, asetasid need silmapiluks küla õnnetaimede wahele, haawasid siis natukene endi paremat kätt, ning pigistasid õnnetaime lihawaśt lehest mõned mahlatilgad haawale. Kui siis üle rohumaade laotus selge Aafrika öö, siis tõi iga perekond omad paremad palad surnud isadele ja esiisadele meelehеaks, et need toetaksid jahi head kordaminekut.

Nüüd olid siis kõik ettewalmistuseд jahikäiguks tehtud, ning külaelanikud läksid puhkama.

Päike paistis juba kuiwi rohukõrsi, kui kõik küla mehed ja naised relwade, wõrkude ja korwidega küla koosolekuplatsil seisid ning wõlurtantsija weel wiimastele heade kinkide eest juhatas jahikohti ja ennustas head jahiõnne. Nimelt oli wõlurtantsija eilse tantsu kestel kogu jahipeośt selge kujutuse saanud, ning kuulutas nüüd head saaki ette.

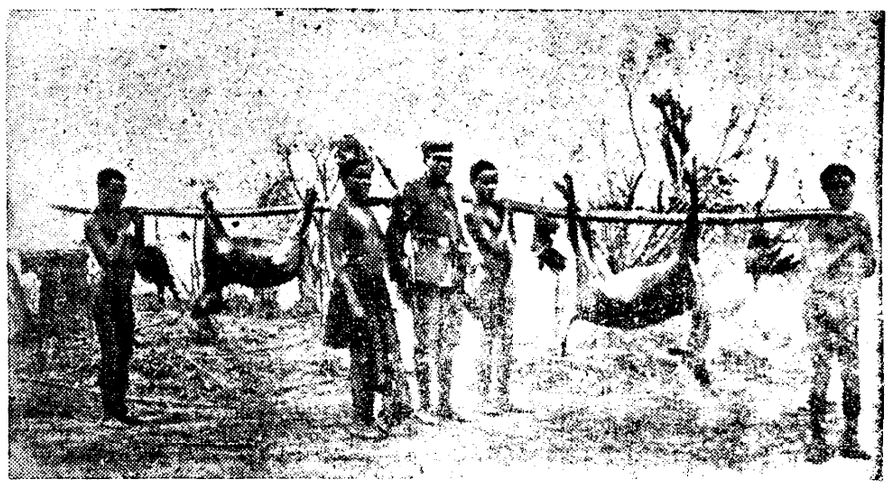
Nüüd waatas päälik tuule sihti. See puhus külaśt jõe poole, sellega oli soodne tuul. Algas pidulik suurjaht. Laial rindel süüdatakse tulekiwi ja taela abil rohi, tärkab hiigla tulimüür, milline tuule tõttu ruttu lewib. Sekundeid lõõmab kuiw rohi, ning siis lõpeb tulel sööt ja ta weereb edasi, järele jättes tuhka ja söestunud puie waremeid.

Nüüd hakkawad küla mehed ja naissugu tuleśt peletatud loomi püüdma, wõrgud ja püüdeaugud on töötamiswalmis. Kuna jahiloomadeks nii antiloobid, leopardid, jäneseд, kui ka rotid, hiired ja ritsikad olid, siis oli ka saak rikkalik.

Jahiliste rea otsas asus ka wäike päälliku poeg. Parajasti kui ta ettekujutuses nägi tabatud hiirt ema keedunõus maitsewaks toiduks walmimas, ilmus kõrgest rohutukast suur leopard wälja. Wäike must saatis, waatamata ema hoiatushüüdele, oma wäikse oda minema — ja tabas, kuid järgmisel silmapilgul olid haawatud kassi küüned wäikse jahimehe rinnus, ainult isa julge piigipiste päästis noore ja julge jahilise surmaśt. Saadud haawad wõisid terwendawate taimerohtude kaasabil warsti paraneda. Noor jahimees sai saagist enesele tasuks pehme naha, südame ja maksa.

Õhtul heleda kuu ja lõkendawa tule paistel algab peosöök. Kõik kogunewad ühe paja ümber ning uskumata hulgad häwitatakse liha, kõhud punsuwad otse. Peosöögi kõrwale joodi bõnestatud kürwitsa nõudeśt hirsewiina ja meeweini. Naiseд sõid üttide ees üksinda — tänaseл peopäewal ühel ajal meestega, kuna nad muidu saawad ainult palaśid, mis isade ja meeste söögiśt järele on jäänud.

Järgmisel hommikul oli iga neeger, waatamata kõhuriketele, walwas naiste jahitantsu peal waatama. Naiseд olid peoriietes; juba warahommikul walmistati peosoenguid. Peo pesemine ja riitsinuseõliga wõidmine wõttis tunde aega. Kehanahk, hästi õlitatud, wärsketeśt lehtedeśt kostüümides, klaaspärlite ja walgewaseśt jala- ning käerõngastega ehitud noored kui ka wanad asuwad suurele platsile tantsuks. Isegi sülelapseд on peoehtes, ning teewad jahitantsu emade süles kaasa.

Jahisaagiga teel koju.

Ilma trummi saaketa tantsiwad külanaiseд. Waheldumalt on keegi naisteśt ringi keskel, laulab ette ning ring kordab ettelauldut.

Naiste mitmekesiseid tantsuliigutusi, õlgkehitusi, kõhu wäänlemisi, ette, kõrwale, tagasammumisi jne. jaadab ning õhutab meeste wahelehüüd....

Nii käiwad rohtla põlemistega Kameruni neegrikülades lõbusad jahipeod, mis wahel mitu päewa kestawad. Paljaksрõlenud maapinda ja raagus, söestunud puid katab uskumata kiirusega uus rohi. Paari nädala jooksul on rohtlaas noore orase ja õitswate lilledega kaetud, ning ootab järgmise aasta suurjahti.

Baja-neegrite küla Kameruns. Õhwerdamine enne jahilemineku.

Kirjawastused.

J. H. T. — Teie kirja aumärkideśt ei saa awaldada. Ta ei ole järjekindlalt põhjendatud ja kõneleb osalt iseenesele wastu. Ühinete täitsa meiega selles, et aumärkide eraorganisatsioonide wäljaandmisel uputus tuleks, kuid soowitate ometi seda uputust seniks, kui põhiseadus muudetud saab ja riik asja oma kätte wõib wõtta. Millal see sünnib? Waheajal tulewad kõik need wäärnähtused, mida meie mõlemad kardame.

Laskmine saagu spordiks.

Laskurite kawa kindel wäljakoolitamine.

Kaitseliidu laskesüsteem sõjawäega ühtlustatud.

Püsiwalt ja järjekindlalt on kaitseliit meil laskeasjandust püüdnud edendada ja rahwapärastada, otsides selleks rahwa hingelaadile kõige wastawamaid teid ja wõimalusi.

Kahtlemata peitub pea iga eestlase hinges teataw nõrkus, teataw kirg laskmise, küttimise wastu. See on waremate põlwede pärandus, aegadest, kus wõitlus olemasolu eest meie karmis looduses raskem oli kui praegu. See huwi eestlase alateadwuses küttimise wastu on parem tagatis kaitseliidu püüete kordamineku laskeasjanduse arendamisel. Millegi pärast ei ole laskmine sõjawäe wintpüssidest kaitseliidus seni soowitawaid tagajärgi andnud. Tingitud on see peaasjalikult ühtlase laskesüsteemi puudusest ja ka osalt selleşt, et sõjawäe wintpüss meil ainult wiimaste aastate kestel rahwapärasemaks muutumas. Seni waadati laskmise peale sõjawäe wintpüssist kui mingisuguse sundusliku kohustuse peale, millega tegemist wõib teha ainult ettekirjutuste piirides. Kaitseliidu püüd on igas malewlases laskmise wastu huwi äratada, laskmist kaasakiskuwaks teha, laskeoskust tõsta. Laskmine peab olema igale kaitsemalewlasele spordiks, lõbuks. Selles mõttes jätab uus

„kaitseliidu laskemäärustik“,

mis 28. jaanuaril maksma pandud, laialdase wabaduse malewlastele laskeosawuse arendamisel. Seni sündisid laskmised kaitseliidus sõjawäe laskeeeskirja järele.

Nii laskis rahwuswahelise tasapinnaga kütid koos algajatega, mis esimesi loomulikult kuigi palju huwitada ei wõinud. Uued kaitseliidu laskemäärused wõimaldawad nii pealikutele kui malewlastele rohkem iseteadwust ja wõtawad harjutustelt sundusliikuse ja „kroonu“ maigu. Uute määruste järele wõtawad laskmiste korraldamiselt osa nii pealikud, kui malewlased. Juhtide tegewus seisab peaasjalikult üldiste juhiste andmises ja tagajärgede kontrollimises. Laskmiste läbiwiimises walitseb järjekindlus. Laskeosawuse arendamine sünnib järk-järgult kergemalt raskemale üle minnes. Selleks jagatakse kõik

kaitseliitlased kategooriatesse

ja klassidesse, kusjuures algajatele üles seatud wäiksemad nõuded, mis ühest klassist teise üleminekul järk-järgult kaswawad. Edasijõudmine ei ole juhuslik, waid omatud osawuse järele. Klassinõudeid on: algajaid wälja koolitada kindlateks laskuriteks 100 m peale kõikidest asenditest, teise klassi laskurid — 200 m peale lamades asenditest, esimese klassi laskurid — 200 m peale kõikidest asenditest, esilaskurid — 300 m peale kõikidest asenditest, esimese klassi kütid — 300 m peale kõikidest asenditest ja 400 m peale toetatud asenditest, esikütid 300 m peale kõikidest asenditest ja 600 m peale toetatud asenditest.

Laskurite klassid lõpetanud malewlane on täiesti wälja koolitatud lahingu mees, kütid wastawad paremate näpsawatele laskjatele (sniperid, Scharfschütze).

Nende ülesandeks on weel oma üksuste ehk kaitseliidu wärwide kaitsmine fiseriiklistel ja rahwuswahelistel wõistlustel. Tarwitusele on wõetud

laskemärgid

(laskurimärk, kütimärk, laskuriakselband, kütiakselband), et hinnata kõikide kaitseliitlaste tööd, kes enam-wähem inkensiiwselt laskeasjanduse alal töötanud, sest wõistlustel saawad auhindu ainult wähesed, — kõige paremad laskurid.

Seni puudus kooskõla laskeharjutuste korraldamises kaitsewäes ja kaitseliidus. Nüüd on kaitseliidu laskesüsteem kooskõlastatud kaitsewäega. Kodanik, wabanedes kaitsewäest, ei tarwitse enam kaitseliitu astumisel ammu läbitehtud harjutuste kordamisele asuda, mis paljudelt huwi laskmise wastu wõttis. Ka ei leidnud senini kaitseliidus läbiwõetud laskeharjutused tunnistamist kaitsewäkke astumisel. Uute laskemäärustе järele tunnistatakse ülemineku juures kaitseliidust kaitsewäkke ehk ümberpöördult laskmiste saawutusi wastawate dokumentide ettenäitamisel täiel määral wõimete kohaselt otsekohe wastawasse klassi paigutamisega.

Kaitseliidu ja sõjawäe klassid

on järgmises wahekorras: kaitseliidu algajate klass wastab kaitsewäe kolmandale klassile (kes 200 m katse sooritanud), esimene laskurklass — teisele klassile (kes 300 m katse sooritanud), esilaskurite klass — teisele klassile (kes 400 m katse sooritanud), teine küttide klass — esimele klassile, esimene küttide klass — esimele klassile, esiküttide klass meisterklassile. Uues määrustikus on ette nähtud iga klassi tarwis kindel tabel ainult klassiharjutuste jaoks, kuna muus osas kohapealsetele pealikutele ja laskuritele täieline wabadus jäetud. Klassiharjutuste tabelis ette nähtud nõudeid täites pääseb malewlane ühest klassist teise.

Edasi on laskurile jäetud

täieline wabadus

oma laskeosawuse arendamisel ja laskespordi harrastamisel.

Selleks on wabaharjutuste jaoks kasutada oma kulul juureostetawad padrunid ja osalt ka klassiharjutuste kordamise padrunid, kui neid harjutuste kordamiseks tarwis ei ole. Harjutuste läbiwiimist korraldawad kohapealsed pealikud ja malewlased, kes laskejuhatajateks määratud.

Laskeharjutajate tihe wõrk ülemaa wõimaldab alalist laskeharjutuste korraldamist kohapeal. Seni juhatasid laskmisi ainult instruktorid ehk wanemad pealikud, milletõttu laskeharjutustes pikaajalised waheajad tekkisid.

Kontroll harjutusi

ühest klassist teise ülendamisel peetakse pidulikult wastawa komisjoni ees malewa pealiku ehk instruktori juuresolekul. Uudisets on ka paranduslaskude ärakaotamine, sest kogemused näitawad, et paranduslasud hoolimatust harjutuste täitmisel arendawad.

Padrunid antakse wälja terwe laskeperioodi peale kompaniide wõi wastawate üksuste pealikutele, kes padrunid laskurite wahel ära jagawad. Kõik lasketagajärjed kantakse wastawasse

„ühiklikku laskeraamatusse“,

mis on ühtlasi aluseks padrunite mahakustutamisel. Padrunite mahakustutamise wiis on äärmiselt lihtsustatud.

Põhimärklaudadeks on tarwitusele wõetud: õppelaskmise märklaud, mis sisaldab eneses kolm lahingus sagedamini ettetulewat märki, kummeringiline märklaud lahingkujuga, kummeringiline rahwuswaheline wõistlusmärklaud. Peale selle on wabadus jäetud kohtade peal laskmist toimetada igasuguste teiste märkide pihta. Nagu uutest kaitseliidu laskemäärustest näha, on laskeasjanduse korraldus palju rahwapärasemaks muutunud. Loodetawasti mõjub uus korraldus tunduwalt kaasa laskespordi edendamisele ja laskeosawuse tasapinna tõstmiseks kaitsemalewlaste ridades.

Wene tänapäewa naine.

Maksim Gorki kiidulaul Nõukogude naisele.

Pariisi Wene ajakiri „Nasch Sojus“ toob oma wiimases wäljaandes Maksim Gorki kirjutise „Enne ja nüüd“, kus kirjanik Wene uut naist laseb paista õige optimistlises walguses.

Mis on uus Wenemaa Wene naisele annud? küsib Gorki.

Kui uusi Wene olusid tähelepanelikult jälgida, siis wõib kinnitada, et Nõukogude maal on naine mehega üheõigusline; ta moodustab teadlikult riiklisest terwikust ühe osa, ta on politiline jõud, — tegur, millega peab arwestama. Naine Wenemaal on kiiresti õppinud, kuidas peab maad majandusliselt walitsema, ja juba wõtab ta sama elawalt osa rahwuswaheliselt politikast.

Nais-saadikute, töölis- ja külakorrespondentide, mitmesuguste naisorganisatsioonide hääled on uue, Euroopas seni tundmata wõimsad elu häälеd, mis ei helise wastukajata.

Wene tänapäewa naine oskab ilma ilustamata kirjeldada oma häda ja rõhutada omi huwe. Ta otsib wahetpidamata uusi teid, et wabaneda igapäewa orjusest, ta ei taha olla mitte ainult perenaine, waid samuti oma kodumaa majanduslikus elus etendada aktiiwset osa. Midagi niisugust peale Wenemaa pole olemas kogu maailmas (?)

Mulle näib, et on juba saabunud aeg, kus uus Wene naine wõib oma kaasõdedele Euroopas, Ameerikas ja kogu maailmas jutustada — ja nimelt keeles, mis on arusaadaw terwe maailma naistele — mis on naised Wenemaal saawutanud uutes oludes. Tänapäewa Wene naine ei saa, ei tohigi wastu waielda tõsiasjale, et elu Wenemaal ei ole kerge ja et tulewikult pole oodata mitte ainult head. Kuigi tänapäewa elu Wenemaal on äärmiselt raske, käib enamiku Wene naiste käsi siiski paremini kui waremalt tsaariwalitsuse ajal. Uus Wene naine wõib oma Euroopa kaasõdedele jutustada, kuidas igapäewa mured Wenemaal iga naise elu raskendawad. Toitlusmured, kitsas, kokku surutud eluruumid teewad elu kibedaks. Ent Wene naine purustab ja häwitab aegajalt wana elu alusmüüri ning ehitab uue, terwema naise elu.

Sellel Wene naise tegewusel pole suur tähtsus mitte ainult Wene naise eneşe, waid terwe kultuuriima naiste elus. Ka wiimased peawad aeg-ajalt igapäewa kitsasteşt raamidest wabanema ja samuti oma elu ehitama uuesti, nagu seda seni Wene naine on edukalt teinud.

Kui teiste maade naised näewad ja aru saawad, mida Wene naine juba saawutanud, siis astuwad ka nemad rahusõprade ridadesse. Ilmasõda on häwitanud kolmkümmend miljonit terwet inimelu, ja sellegipärast kõneldakse wälismail weel sõdadest ja jälle tahetakse sõjatimukale ohwerdada miljoneid inimesi. Euroopa tahab sõdida, et „wana korda“ waos hoida (?), seda korda, mille makstes enamik inimesi elab puuduses ja wiletsuses, mille maksтes naised on riigi ja perekonna „koduloomad“ (?)

Euroopa naised peawad aru saama, et sõda, olgu see sihitud Nõukogude ehk mõne teise riigi wastu, on sõda nende meeste, nende wendade ja nende laste wastu, ja et iga sõda tähendab majandusliku orjust.

Wene naise kohus on rahupropagandaks häält tõsta. Kuid samuti on tema kohus lapsi kaswatada tublideks kodanikkudeks, ning neid uusi, ajawaimule wastawalt kaswatat. kodanikke ei tohi enam anda sõja häwitada. Lapsi wajatakse uue elu ülesehituseks ja sellepärast peab lastele igalpool antama õige kaswatus. Weel kunagi pole lapsed moodustanud nii kalli wara kui praegu ja weel kunagi pole nende kaswatusel olnud nii suurt riiklist tähtsust kui meie ajal. Wene tänapäewa naine on selleşt aru saanud ja osanud oma lastes äratada tahet uueks eluks. Selles suhtes seisab, nagu juba ülemal mainisin, Wene naine maailmas esimesel kohal.“

Talispordi suurpäew Rakweres.

Ennenägemata arwul wõistlejaid ja pealtwaatajaid.

Rakwere spordielu suurpäewaks kujunes pühapäew, mil toime pandi talispordi päew. Talispordi päewa korraldamine sündis kohaliku karnisoni, kaitseliidu, Wiru malewa ja s. s. „Kalewi“ poolt. Huwi wõistluste wastu oli suur, mida pealegi aitas weel tõsta päris ameerikalii reklaam. Wõistluste eelpäewal laskis sõjawäelennuk linna kohal tiirelдes mitutuhat reklaamlehte alla. Kõik need eelpoolnimetatud organisatsioonid esitasid suure wõistlejaskonna, kelle üldarw talispordi alal seninägematuks oli. Ka laskas mitu päewa kestnud kõwa sula, ning sellepoolest saadi wõistlusi oludekohaselt kaunis hästi läbi wiia. Talispordi päew algas hommikul kl. 10 suusawõistlusega Wallimäe ääres asuwal wäljal. Lumi suusatamiseks kuigi hea ei olnud, sest 2 kr. külma juures hakkas ta suuskadele külge, mis igatahes edasilidisemist raskendas.

5 km individuaal suusatamises oli wõistlejaid üle 20. Siin oli parem jällegi Th. Anderson, kes waewatult oma wastaseid ligi ½ km maad maha jättis. 5 km individuaal suusatamises tuli esimeseks Anderson, Wiru malewa, ajaga 24.42,2; 2. w. a. o. Witsut, 5. rüg., 26.18,1; 3. Briesemeister, „Kalew“, 26.40,8. Kohti loeti üldse 10. 8 km suusatamises noortele — 1. Kleesmann, 17.00,2; 2. Loik, 19.88,6; 3. Götz, 23.46,2. Kõik kolm „Kalewist“.

Patrullsuusatamist 10 km peale teostati murdmaastikul. Poole maa peal tuli wõistlejatel 150 mtr. pealt selleks üles seatud rinnakujuse lasta. Patrullsuusatamisest wõttis osa 3 meeskonda. Esimeseks tuli Wiru malewa patrullmeeskond (koosseis: Andresson, Werder ja Kaber), ajaga 1:01.26,2. Tabamisi 5. Teine 5. rüg. patrullmeesk. 1:03.22,7. Tabamisi 8. Kolmandaks 2. suurtükiwäe grupi patrullmeesk., teistest hulk maad järel olles.

Suusawõistlustele järgnesid kiiruisutamise wõistlused. Halwa ja wäitse jää tõttu kannatasid tagajärjed tunduwalt. Need kujunesid järgmiselt: 500 mtr. — 1. Weinberg, „Kalew“, 64,2; 2. w. a. Kreimann, 1. leinawäe eskadrill, 67,5; 3. Luuri, „Kalew“. 1500 mtr. noortele — 1. Schelbach, 3.46,5; Prüttel, 3.54,5; 3. Lauri. Kõik „Kalewist“. 8000 mtr. — 1. Weinberg, 7.37,5; 2. W. a. o. Kreimann, 1. l. esk., 8.28,2; 3. Luuri, 8.57,4. Lisaks olgu tähendatud, et kiiruisutamise ring oli alla 150 mtr.

Päewa huwitawamaks alaks oli kahtlemata jääpalliwõistlus Rakwere karnisoni ja s. s. „Kalewi“ wahel. Karnisoni meeskond koosnes Tallinna ja Narwa paremateşt mängijateşt, nende seas ka Eesti meistermeeskonna — Tallinna „Spordi“ kaitse Kreimann. Wõistlus möödus tasawägiselt, sellejuures andis tunda siiski „Kalewi“,wäike ülekaal, olgugi et wärawate wahekord wiiki jäi. Esimene poolaeg lõppes 4:3 „Kalewi“ kasuks. Kogu mäng aga 5:5.

Õhtul toimetati illumineeritud jääwäljal muusika saatel wõistlejatele pidulikku auhindade wäljaandmist. Wõitjad said wäärtusliike hõbeasju, kuna kaks paremat patrullmeeskonda kujud omandasid.

Üldiselt läks see esimene suurematest talispordi sündmusteşt hästi korda nii rohke wõistlejaskonna, kui ka publiku poolest.

Esimesed ristiusu lewitamise katsed Eestis.

Püha Olafi legend.

Eesti soost piiskopp 12. sajandil.

Pühapäewal esines prof. A. R. Cederberg ettekandega akadeemilises ajaloo seltsis, käsitades Eestimaa esimesi kristianiseerimise (ristiusu lewitamise) katseid.

Harilikes ajaloo käsiraamatuis wäidetakse, et 12. sajandi esimesel poolel on saadetud Taanist piiskopp Fulko Eestimaale misjonitööd tegema. Selles wäites on kaheldud mitmel juhul, oletades, et Fulko, see udune figuur on olnud tegewuses Soomes, aga mitte Eestis. See on aga eksitus ja Fulko kohta säilinud materjali põhjal wõime tulla teisele tulemusele.

1164. aastal õnnistati Prantsusmaal Sakši linnakeses 13 penikoormat Pariisist, Upsala piiskopp põhjamaade piiskopiks ametisse. Neil pidupäewil olewat tekkinud seal ka küsimus põhjamaade misjonitööst. Eestimaa misjonääriks olewat siin walitud munk Fulko. Selle sündmusega on aga ühenduses weel wäike eellugu.

1159 oli tekkinud katoliku kirikus suur lõhe, oli walitud kaks paawsti, n. n. Wiktor 4. ja Aleksander 3. Esimesel oli Friedrich Barbarossa toetus, teisel aga rohkem kirikliste ringkondade poolehoid. Taani kuningas Waldemar 1. toetas Wiktorit, Rootsis aga tunti sümpaatiat Aleksandri wastu. Selle puhtparteilise seisukoha tõttu paawstide suhtes tuli Lõndi peapiiskopil kokkupõrge Waldemariga ja ta oli sunnitud põgenema Prantsusmaale, kus toimetaski siis Sakšis ülalkirjeldatud Upsala piiskopi õnnistamist ja misjonitöö korraldamist.

Alati kohe tegewust. Weel samal aastal Soomes wäikesest Turu koloniist wõeti ette sõjakäik karjalaste wastu. Ja nagu andmed näitawad, on see olnud just ühenduses selle ristiusu lewitamise innuga, mille kohta olid läbirääkimised Saksis.

Kuigi wäidetakse, et Fulko walitt kohe Eesti piiskopiks, ei ole see siiski küllalt kindel, osutub tõenäolisemaks, et alguses oli ta lihtsalt piiskopp ilma kindla maa-alata. Lõndi peapiiskopp tahtis nüüd komandeerida Fulkot põhjamaadesse tegewusse. Daani kaudu ei olnud wõimalik saata, siis pöördus ta Rootsi wõimude poole, nagu näitab seda üks 1167. aastast säilinud kiri. Ent millegi pärast jäi siingi Fulko saatmine teostamata.

Kui paawst Viktor 4. oli surnud, muutus Daani kuninga Waldemar 1. orientatsioon wastase paawsti kasuks ja nii wõis 1168. aastal Lõndi peapiiskopp jälle pöörduda Daanimaale tagasi. Selle järele kui ta siin asju oli korraldanud, kutsus ta Fulko enesele järele. Upsala piiskopp tahtis, et Fulko alustaks tööd Soomes, ent sootu teisel arwamisel oli Lõndi peapiiskopp. Tema tahtis Fulkot saata Eestisse, sest eestlased olid oma röövretketega teinud daanlastele palju kahju.

Oma rahwuselt olewat olnud Fulko prantslane, kuid arwestades keskaegseid olusid, ei pruukinud ta seda sugugi olla, olgugi et oli Reimsi kloostrimunk.

Millal tuli Fulko Eestisse, selle kohta on lahkarwamist. Arwatakse, et siis, kui paawsti poolt anti kolm tähtsat, n. n. tusculanum-kirja. Need kirjad olewatki selleks antud, et Fulko saaks Eestis tööd alustada. Kuid see on eksitus, sel ajal on Fulko juba Eestis ja tema kaebused töö raskuse üle on olnud nende kirjade põhjueks. Esimene kiri on antud kõikidele kristlikkudele Daanis ja palutakse Fulko tööle toetust. Teine on antud naaberpiiskopile, rõhutades Norra piiskoppi Nicolaust, kes olewat ise eestlane. Kolmas kiri kuulutab sõda paganliste eestlaste wastu. Nagu andmed näitawad, on neil Eesti oludega ühenduses olewatel kirjadel olnud mõju ka Soome kristianiseerimisel.

Milline oli Fulko ja Nicolause suhe? Nagu ülal mainitud, tähendab paawst oma teises kirjas, et Nicolaus on eestlane. Ta olewat saanud oma kaswatuse Norra Stawangeri kloostris. Selle kohta on säilinud n. n. püha Olafi legend, mis on ühtlasi wanemaid dokumente, kus tehakse juttu eestlasteşt. Selles legendis räägitakse kaheşt Eesti noormeheşt, kes sattunud Norramaale. Teine neist saadetud sõjawäega Eestisse, kus ta kohanud oma wana isa ja teinud püha Olafi nimel imesid. See legend on kirjutatud 1180. aastal, nagu seda on wõimalik tõestada ajalooliste andmetega. Ja et ta just praegu nimetatud aastal on kirjutatud, siis näib selles legendis peegelduwat teade noormeheşt, kes sai kaswatuse Stawangeri kloostris ja osutub seega Nicolauseks. Teisteşt allikateşt me ei leia, kas Fulkole anti sõjawäelist abi, ja kas Nicolaus tuli Eestit kristianiseerima. Kuid wõimatu see ka ei ole, sest allikad neilt ajult on äärmiselt puudulikud.

Ammu on arwatud, et Fulko ja Soome piiskopp Folkwinus on üks isik. Selle wäite on aga keegi Soome teadlane tagasi tõrjunud, sest nimede sarnadusega ei saa siin üksi weel opereerida. Kui meil oleks tegemist siin ühe isikuga, siis peaksime järgmistele tõsiasjadele leidma teise lahenduse: 1178. aastal olewat Fulko jatkanud tööd Eestis. Samal aastal aga on surmatud Soome misjonäär ja tema asemele on tulnud Folkwinus. Nii wõime ainult oletada, et siin on tegemist kahe isikuga ja Fulko töö piirdus waid tegewusega Eestis.

Eesti wanemas ajaloos on palju tumedaid küsimusi, mille lahendamine on tulewiku üles anne ja mille wõimalus oleneb suurel määral teiste põhjamaarahwaste ajaloo põhjalikust tundmisest.

Leetrid Warnjas.

Korralik koolitöö takistatud.

Wiimasel ajal on leetrihaigus Warnjas tõsise ilme wõtnud. Nii on umbes 50 prots. kohalikе Eesti algkooli õpilasteşt haiged. Kool oli jaoskonna arsti poolt neljaks päewaks suletud, kuid see abinõu ei annud suuremaid tagajärgi, sest õpilased on haiguse ümbruskonda laialt kannud kus nüüd iga päew uusi haigeksjäämisi ette tuleb Silmaspidades, et ümbruskonnas asub mitu lasterikast kooli, peaks need, kellesse asi puutub, tõsiselt selle epideemia seismapanemise peale mõtlema sest rääkimata kõigest muust, wõiwad leetrid koolis kuu ehk kaks korralikku tööd segada.

Uudisettepanek aastapäewa pidustusteks.

Wõnnus algawad pidustused 23. weebr. õõl lauluga, tule ja mängudega.

Wõnnu rohkearwuline seltskondliste organisatsioonide pere on wabariigi aastapäewa kawa wälja töötanud.

Et päewale pidulikumat ilmet anda, otsustati kõikjal rahwuslipud wälja panna ja wõimaluse korral ka hooneid dekoreerida.

Ühtlasi otsustati ka laiemates ringkondades õhutada mõtet — kas ei saaks wabariigi aastapäewa pidustusi alata juba 23. weebr. kell 12 ööjel wäärilise tseremoniiga: korraldada külades tulesid ja nende ümber isamaalaule laulda ning terwitushüüdeid saata sünnipäewalapsele.

Mõtet põhjendati jüriöö tuledega, kus rahwale wanemate poolt teatati waenlaste tulekut, nüüd aga, kus meil waenlane maalt wäljas on, tähendaksid tuled — kui teabaannet, et uus wabadusaasta on jällegi ukse ees.

Kuidas lugu tegelikult wälja kujuneb, näitab tulewik, kuid mõtte algatajad aga on arwamisel, et sel aastal Wõnnus see läbi lööb.

Laulupidu Peetris.

Peetri haridusselts Järwamaal kawatseb eelolewal suwel laulupeo korraldada, milleşt osa wõtaksid kõik oma kihelkonna ja ka naaberkihelkondade laulukoorid. Laulupeoga ühel ajal korraldatakse ka suurem rahwapidu.

Awinurme austab langenuid.

Awinurme wallawolikogu, kiriku nõukogu ja tuletõrje selts otsustasid wabariigi aastapäewal üles panna marmorist mälestustahwlit langenute nimedega ja surnuaia kabeliste pärga wiia.

Selleks määras wolikogu 100 krooni, kirik 50 kr. ja puudujääwa osa katab tuletõrje.

Soowitame

Iseseiswuse aastapäewaks

rikkalikult piltidega warustatud
A. Wannase albumi

Eesti Wabariigi loomispäewilt 1918—1925

Pealadu Riigi trükikojas. Saada paremates raamatukauplustest.

Hind endise 20 kr. asemel 10 krooni.

Gümnaasium Paldiskist Keila.

Nõupidamised ja arutused.

Juba kauemat aega peab Harju maawalitsus omal kulul ülewal ühisgümnaasiumi, mis asub Paldiski linnas, Harjumaa kõige wiimases sopis, seega maaelanikkudele täiesti kättesaamatu, mis rahwa seas tõsist meelepaha ja nurinat on esile kutsunud.

Rahwa soowidele wastu tulles on Harju maawalitsusel mõte tekkinud seda ühisgümnaasiumi mujale, rohkem rahwarikkamasse ja kättesaadawamasse kohta üle wiia.

Nüüd on Keila alewiwalitsus pööranud ettepanekuga maawalitsuse poole, et keskkool Paldiskist Keilasse üle toodaks; selle mõtte teostamiseks oli Keila alewiwalitsuse poolt 9. weebruaril s. a. korraldatud Keila wallamajas suurem ühine nõupidamine, milleşt osa wõtsid Riisepere, Kernu, Laitse, Kloostri, Wihterpalu, Nõwa, Keila, Saue ja Wiimsi waldade esitajad.

Koosolek seda küsimust mitmekülgselt läbikaaludes leidis, et Keila, kui raudtee sõlmjaam, asub maakonna keskel ja on kõigile maakonna elanikkudele kättesaadaw, sellepärast otsustati Harju maawalitsuse poole pöörata palwega, et ühisgümnaasium Paldiskist saaks Keilasse üle toodud.

Elwa on Lätimaal!

11. weebruaril wõis kodanik rahulikult wastu wõtta postisaadetise, mille aadress oli sõna-sõnalt:

Abonnements-poste. Vom Postzeitungsamt Berlin nach Elwas (Elwa) Lettland, ja tahes wõi ka tahtmata peab jõudma otsusele, et Elwa on Lätimaal. Meie lõunapoolsed naabrid olid siiski arwanud paremaks seda wallatut alewit tagasi saata tema asukohta Eestisse.

Mustla uus alewiwanem.

Tarwastu Mustla uueks alewiwanemaks walitti A. Ruus — kaupmees, kuna endine — M. Rothberg tagasi astus, sest wiimane ei saa selles ametis olla kui restorani omanik.

Wabariigi aastapäewa mälestuseks asutatakse Warnjasse haridusselts.

Hiljuti olid Warnja ja ümbruskonna haridustegelased koos nõu pidamas, kuidas tulewik. wabaharidustööd jatkata. Tuldi otsusele, et Warnja tuleb haridusselts asutada. Põhikiri kirjutati alla ning saadeti siseministrile registreerimiseks. Uuele seltsile wõeti nimeks „Wabadus“, Eesti Wabariigi 10. iseseiswuse päewa jäädwustamiseks.

Warnjas on juba üks elujõuline selts olemas, „Warnja Wabatahtlik Tuletõrje Ühing“. Nimetatud ühing tegutseb üle 40 aasta ning omab wõrdlemisi kena maja näitelawaga. Selle ühinguga otsustati käsikäes töötada hoidudes hõõrumiste eest, mis wiimasel ajal paljude seltside wahel käimas on ning neid elujõuetuks teeb. Samuti peeti tarwilikuks hoolitseda selle eest, et selts juba sündides elujõulise oleks, lootes muuseas selleks ka wastawatelt asutustelt toetust saada.

Lihula kursuste keerises.

Piimasaaduste wäljaweo kontrolljaoma korraldusel algas 6. weebruaril Lihula ühispiimatalituse juures täienduskursus meieritele, mis kuni 15. weebruarini kestab.

Kursuse juhatajaks on J. Emblik. Waatamata selle peale, et Lihula ligi 50 kilomeetrit raudtee jaamast kaugel asub ja kursuse algul kange torm ja tuisk möllas, on osawõtjaid siiski 20 isikut ilmunud, suuremalt jaolt Lääne ja Saaremaa meierid.

Peale alaliste kursuslaste wõtawad ka piimaühingu juhatuse liikmed elawalt osa, eriti loengutest ja demonstratsioonidest piima kwaliteedi tõstmiseks. Lihula ühispiimatalitusel on korralik aurujõuline sisseseade, ühing töötab edukalt ja on majandusliselt kindlal alusel. Piima hulk tõuseb aasta aastalt. Praegune wõitoodang 12 tünni nädalas.

Lihula elab praegu kursuste keerises. Peale meierite kursuse on siin weel S. Põllum. Hoiuseltsi poolt korraldatud järgmised kursused: Majapidamise kursus instr. preili L. Grünmanni juhatusel 87 osawõtjaga põllumajanduse ja karjaasjanduse kursused, instr. A. Niilo juhatusel, hobuserautamise kursused hra A. Niilo ja kohaliku loomaarsti juhatusel. Siis weel linnu (kana) kaswatuse kursused instr. Kiwistiku juhatusel. Neil kõigil on osawõtjaid rohkesti.

Uus notar Rakweres.

Neil päewil asus Rakweresse uus notar L. Thomson. Warem tegutses L. Thomson Paides advokaadina.

Tartu teated.

Eesti keele sepikojast.

Süwenemine eriküsimustesse.

Esimese nimemuutja waimline pärandus.

Pühapäewal pidas Akadeemiline Emakeele Selts Tartus oma aastakoosolekut. Seltsi esimees prof. Saareste omas awakõnes märkis seltsi 8-aastalist tegewust Eesti keele arendamise ja uurimise alal ning soowib jõudu edaspidiseks; soowib leplikkuse ja sallimuse tähe all edasi minna meie keerulise keelelüsimuse lahendamisel.

Pidulik ettekanne oli hra E. Muuki poolt „Deklinatsiooni liikidest“, kes näitlikult esindas vaskust meie keeles deklinatsioonide liigitamisel.

Sellele järgnesid aruanded tegewuse kohta juhatuse ja toimkondade poolt.

Ettekandeid on peetud 1927. aasta jooksul kokku 11. Nagu näitab ettekannete loetelu ja statistika, on enamik nendest teaduslikku uurimise alalt. Seega on läinud aasta liikunud eriküsimustesse süwenemise tähe all.

Nende kõrval on käsitletud ka mitmeid huwitawaid küsimusi tegelikust keelekorraldusest. Erilist huvi on tekitanud Seltsi koosolekutel keeleuuenduse ja kirjakeele fikseerimise küsimus. Oma toimetiste keeleliseks normiks ja aluseks on valitud „Eesti Õigekeelsuse-sõnaraamatus“ fikseeritud kirjakeel.

Seltsi sisemises korras on ette wõetud kodukorralisi täiendamisi ja muutmisi.

Juhatuse tegewus on olnud seotud kirjastusliikude küsimustega. Peale ajakirja „Eesti Keele“ on ilmunud seltsi poolt prof. Saareste ja prof. Cederbergi toimetatud „Walik eesti kirjakeele wanemaid mälestusi“ 1. osa, dr. Peters'i „Esimene katse eesti keele kõnemeloodia wõrdlewas uurimises“ ja prof. Saareste „Tundmused tegurina keelearengus“.

Peale nende on jätkatud ideoloogilise sõnastiku käsikirja.

Mag. Mägiste Soome-Eesti sõnaraamatu käsikiri walmib 1. märtsiks s. a., muudatud lepingu põhjal.

Hõimuküsimust on tähelepandawalt toetatud, on antud toetusi ja stipendiume.

Seltsi esindaja on ka kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali walitsuses.

Emakeele Selts on kutsutud ka „Finno-Ugria“ asutise liikmeks.

„Eesti Keele“ ilmunud 8 numbrit, à 1000 ekr. Kaastööliste on olnud 20, nende poolt on ilmunud 83 artiklit.

8. aasta jooksul on muudetud 422 perekonnanime. Nimedemuutmise toimkonna aruanda ei saa märkida hoogsust selles ettewõttes. Paistab, nagu oleks asi surnud punktil.

Esimene nimemuutja oli Jaan Waene, misugune nimi nagu oma saatusliku pitseri andis ettewõttele: nimede muutmine on waesewõitu.

Murdekogumise alal on töötanud läinud aasta kestel 22 stipendiaati. Üldse on murdekogu paisunud selle aja jooksul 89 tuhande sedeli wõrra. Murdetekst on kasvamud tublisti.

Kulude ja tulude bilanss l. a. on 775.000 kr. tasakaaluga.

Eelarwe 1928. a. peale wõeti wastu 18290 kr. tasakaaluga.

Toetussummasid loodetakse saada kultuurkapitalist, riigilt ja ülikoolilt.

„Eesti Keele“ eelarw e on 8.100-krooniline. Numbrite arw on arwatud endiselt 8.

Walimiste järgi sai seltsi esimeheks uuesti prof. Saareste, liigeteks hrad Weski, Muuk, Trinkman, Nurm ja Kask. „Eesti Keele“ peatoimetajaks prof. Saareste, teisteks Weski ja Muuk, kand. Aawik ja Piirkop.

Murdetoimkonna juhatajaks waliti prof. Saareste.

Nimedemuutmise toimkonda: Aawik, Weski, Waigla, Loorits ja Trinkman

Eesti Kristliku Üliõpilasühingu korjandus.

Eesti kristlik üliõpilasühing, mis 1921. a. peale meie ülikooli juures tegutseb ,on luba saanud wäikesema arwu korjanduslehtedega 8.—22. weebruarini oma sõpradelt ja mõttepooleholdjatelt tegewuse suuremaks arendamiseks annetusi koguda. Juhime siinkohal tähelepanu selle wäikese, kuid ettewõtliku koondise püüetele, kes üliõpilaste ja haritlaste keskel kristliku ilmawaate ja elupraksise selgitamiseks ning süwendamiseks töötab, selleks referaate, waieluskoosolekuid ja konwerentse (igal suwel ja talwel) põlewamate usuliste päewaküsimuste üle ning piiblitunde korraldab. Lähemal ajal on ühingu eesmõttel oodata meie linnas ühe silmapaistwama kristliku üliõpilasliikumise juhi, dr. Hoffmanni, ettekandeid. Julgeme sellepärast loota, et kristliku elumaate pooldajad, kelle poole korjajad sellekohase palwega pöörawad, oma toetust mitte kaaluma ei saa.

P. P.

Kui ruumid oleks suuremad!

Kontsert-ball „Wanemuises“.

Wabariigi 10. aastapäewa puhul korraldatakse „Wanemuises“ päewakohane kontsert-ball. Eneseest mõista, et igaüks sel õhtul tahaks „Wanemuises“ olla, kuid teadagi on „Wanemuine“ küllalt kitsas, kui kõik tahawad tingimata sisse pääseda.

Esineb umbes 250-hingeline ühendatud laulukoor: Miina Hermanni koor, üliõpilassegakoor, akadeemiline meeskoor ja Tartu meestelaulu seltsi koor. Peale selle „Wanemuise“ sümfooniaorkestri ettekanded, solistid ja prof. dr. P. Põllu kõne.

Pärast jalakeerutus — 10 aastase töö ja waewa peale. Pääsetähed ilmuwad lähemail päewil müügile.

Tuleõnnetus puu- ja rauatöö koolis.

Kahju wäike. Töötamine pole takistatud.

Eile hommikul kl. ¼7 paiku teatati linna lendsalgale, et Kalda tänawal linna puu- ja rauatöökoolis tuli lahti. Tuld oli lähedal seisew kordnik läbi akna näinud, ja sellest otsekohe ümbruskonna rahwale pasunapuhumisega teatanud, mille peale ka keegi läheduses elutsew tuletõrjuja kohale oli tulnud ja omal algatusel tule kustutamisele asunud.

Tuli oli alguse saanud liimi soendamise ahjust. Sädemed olid nähtawasti ahjust põrandal asuwatesse laastudesse ja saepurusse lukkunud, kus nad leegi sünnitasid, mis warsti mööda seina lae alla läks ja parfil olewad puumaterjalid süütas. Puumaterjali küljest oli tuli ka lae külge hakanud.

Kui lendsalk kohale jõudis, oli suurem kustutustöö juba tehtud ja lendsalgal jäi järele ainult seda lõpetada.

Kahju ei ole suur ja töötamine ruumides pole takistatud.

Akadeemilise meeskoori liikmeid

palutakse täies koosseisus kolmapäewal kell 7 proowile ilmuda, kus harjutusel iseseiswuse päewa aktusel ettekantaw laul „Mu isamaa nad olid matnud“.

Hääleharjutused samal päewal kell 12¼ bassidele ja kell 1 tenoritele.

Pekoni hind.

Lihahinnad on püsiwad. Käesolewa nädala alul noteeriti Tartu eksporttapamajas täpsalt samad pekoni hinnad, mis läinud nädalalgi. Nimaksis 1. sort 87 senti, 2. sort 85 senti, 3. sort 84 senti ja 4. sort 82 senti.

Riigikogu esimees K. Einbund,

kes eile Tartus wiibis, käis maawalitsuse esimehe saatel uut eksporttapamaja waatamas. Hra Einbund laskis eneselt kogu sisseseade põhjalikult ära näidata ning näis ettewõttest huwitatud olewat.

Siseminister Tartus.

Eile wiibis Tartus siseminister J. Hünerson. Muuseas käis ta prefektuuris, et selle tööga tutwuneda

Teater ja muusika.

„Wanemuises“ täna „Tsareewitsch“.

„Tsareewitsch“ oma haruldaselt meeldiwa muusikaga, kena, mitteshabloniliselt lõppewa sündmustiku ja wälise säraga on seni publiku tähelepanu äratanud kõige suuremal määral.

Ettewalmistusel Walter Kokko imekena operett „Kolm waest wäikest tütarlast“ proua E. Põder-Rohti ja John Synge'i omapärane „Püha läte“ W. Mettuse lawastusel. „Wanem.“ talitus.

Meestelaulu seltsi lauluharjutus neljapäewal, 16. weebr. kl. ½9 õhtul „Ühisklubi“ ruumides, Riia tän. 2, teisel korral.

Akadeem. naiskoori lauluharjutus on teisipäewal, kl. 7 õhtul üliõpilasmajas.

Ida Erlemanni õpilaste tantsu-õhtu.

Hiljuti esinesid Ida Erlemanni õpilased „Wanemuises“.

Enne kõike huwitab meid õpilaste tantsuõhtul, mis üldilmet wõi mis kooli nende õpetaja pooldab. Kas see õpetaja kool küllalt kunstiliselt ja usalduswäärselt näib, siis, kuiwõrra õpetaja oma kooli edasi anda on suutnud õpilastele. Teise sõnaga, kuiwõrra õpetaja on ka pädagoog.

Ida Erlemanni koolil ei näi olewat eriliselt stiilne käesolewa õpilaste õhtu järele. Tawaline balleti-kooli suund ta õpilastel puudus. Oli märgata aga mitmetegi tantsude kompositsioones M. Wigmannilikke wõtteid (legend, waimude tants). Ida Erlemanni kool kiis enne kõike on plastiliste tantsude (see mõiste on küll wist ainult Eestis erimõistelt kujunenud) ülmes. Oleme näinud siin Litwinowa, G. Reggo, R. Roodi stuudio-õpilaste esinemisi. Ida Erlemannil nendega wõrreldes on oma isikupärane kool, millel ei puudu oma wäärtused.

Ühte wõib heameelega konstateerida: iga esinemisnumber oli omaette terwiklik tants. Soowida jättis aga pea exandita iga esineja oma tantsimis-detailides. Kes wäsis kergelt; kes ei teinud puhtalt hüppeid; kes jälle pöördes. Õpilased tantsisid pingutatult, mitte weel kergelt ja wabalt.

Esimeses jaos küpsemana mõjus „Kewadele“. Ses oli wallatlewat kergust, kuigi erilise leidlikkuseta tantsus. Kuid ometi jäi see sümpaatseks. Teises osas kõige küpsem number oli hampelman, hüpitis-nukuke, mis pretendeerib olla peaaegu paremaks numbriks kogu õhtul. Wiimases osas wõiks nimetada poloneesi, hällilaulu ja ahelaid.

Õhtu kujunes soojaks. Nõuti ükskõikse numbrite kordamist. Publik lahkus rahuldustundega.

J. P.

Kõned, koosolekud ja pidud.

Üliõpilaskonna segakoori lauluharjutus on täna, 14. kp. punkt kl. 8 karskusliidu ruumes. Jakobi tän. 8. 24. weebr. esinemiste tõttu kõikide liigete osawõtt wäga tarwilik.

Nute liigete (ainult meesbäälte) wiimane wastuwõtmine sel semestril on täna ½ tundi enne harjutust.

Hääleharjutused algawad täna kl. 4 üliõpilasmajas.

Tartu inlapalli klubi koosolek on neljap., 16. kp. K. R. M. k. ruumides kl. 9 õhtul. Palutakse liikmeid ja asjasthuwitatuid osa wõtta.

R. Peenemaa kontserdi puhul „Wanemuises“.

Elame kontsertide kriisi tähe all. Kuulsad wälismaalased ei armasta meie wäikelinna, sest sinne publik ei suuda neid honoreerida määrilisselt. Selle wastu annab meie noor wiiulikunstnik R. Peenemaa toimapäewal „Wanemuises“ juba teise kontserdi käesolewal hooajal.

Kordum esinemine wäikelinnas nõuab kontsertandilt suurt jõupingutust. Siin pole wõimalik esineda sama kawaga, waid igaks kontserdiks tulewad walmistada uued palad. Eelolewa kontserdi kawast näeme, et kunstnik on suutnud walmistada paari kuu jooksul täiesti uue repertuaari, mille esimeses osas esindatud meie põhjanaabrid norralane E. Grieg (Sonaat g-moll) ja soomlane J. Sibelius („Melisande“), ning lõpuks itaallased Rossini-Paganini („Mooses“) oma meloodia ja ilutüllusega, millesse Paganini peitnud raskemad wiiulitehnilised wõtted. (See pala on kirjutatud wiiuli bassi keelel mängimiseks).

Kawa teine osa koosneb Tschaikowski D-duur kontserdist „mis küttestaw mitte üksi oma melanhoolse liüürikaga, waid ka aafialiku metsikusega. Sellele järgnewad belglase Vieuxtemps („Kahetsused“) ning lõpuks hämmastawalt küttestaw Paganini-Auer (24. kapriis) ja sädelew Gounod-Sarasate („Faust-fantaasia“.

Kõiki neid woorusi tahab elustada noor wiiuldaja R. Peenemaa.

Teadaanne „Loomingu“ lugejatele.

Meile kirjutatakse: Kui kirjanduslik ajakiri „Looming“ mitu aastat tagasi käima pandi, siis ei arwanud ma asja olewat kaastööst keelduda. Lootsin, et, meie olude wäikusest hoolimata, korda läheb organ luua, mis kõik kirjanduslikud jõud suudaks koguda ja kirjanduse arwustuse asjakohasele, isikulisest mõnitustest wabale, alusele seada.

Nii ei ole, paraku, sündinud. Aastate kestes on kuukiri „Looming“ wäikeste kildkondade ja nurkkondade intriigitallermaaks olnud. Riigi rahadega ülewal peetawat ajakirja on kajutatud kas sõbramehiste reklaamitrumli põristamiseks ehk nende kirjanikkude mahategemiseks, „mahamaterdamiseks“, kes kildkonda ei ole kuulunud ehk omi tõekspidamisi ei ole salanud, nii demoraliseeriwaks muutunud „kirjanduse-politika“ tegemisest kõrwale hoides. Asi on otse narrimänguks kujunenud.

Uue aastakäigu alguses on see kirjanduslikkude olude mürgitamine ühe nii kutsutud „arwustuse“ näol jällegi endisest jämedamini „Loomingu“ weergudel esile tulnud. Paranemist ei ole aastad toonud, otse selle wastu.

Allakirjutajal on muidu üks täis kõik, mis mõni teine-kolmas kõrwaline isik eneselisu awaldamiseks ehk eralõbuks arwab, eht, asju weidruseni wäändes ja pahupidi pöördes, ütleb arwawat. Asjata on spekuleerida katsumine lugejate teadmatuse, kriitika puuduse, mõnususega, sellega, et nad, kes teab, faktisid endid kontroleerima ei hakka. Tõtt on wõimatu maha materdada .

Arwan, et sarnast toimetamise wiisi kui „Loomingu“ oma kohaseks ega kõlblikuks ei wõi pidada, eriti weel ajakirjale, mida riik kultuurkapitalist toetab.

Kaastöö tegemine sarnastes oludes, nagu nad „Loomingu“ ümber on kujunenud, kest kildkondlikku, klikilist isiklikkust, tülinorimist ja eetilise aluse puudust ei wõi kirjutaja poolt enam küsimusse tulla. Ütlen eneselt awalikult kuukirjale kaastöö tegemisest lahti.

Pikemasse waidlusesse andumist asjaomastega pean kujunenud oludes otstarbetumaks ja ülearuseks.

Helsingis, 7. 2. 1928. W. Ridala.

Ka Wõnnus kodukaitse ühing.

Neil päiwil peeti kodukaitse ühingu asutamiskoosolekut. Esimeheks waliti pr. Eller, kirjatoimetajaks — prl. Piirak ja kassapidajaks — pr. Karu.

Sanitaar-kursused Wõnnus.

Wõnnu malewkonna korraldusel peetakse Kastre-Wõnnu wallamajas igal neljapäewal kell 8 p. l. terwishoidlisi loenguid.

Lektoriteks on kohalik jaoskonnaarst dr. M. Eller ja õpetaja Rud. Mähar. Kendest osawõtt on kõigile waba.

Suur tagasiminek Wõnnu koguduses.

1927. a. sündis Wõnnu koguduses 166 last (eelmisel aastal 194); suri 219 (eelmisel 173). Need neli arwu näitawad Wõnnu elanikkude arwu kohutawat kahanemist. Kuna 1926. a. oli sündinute arw surnute arwust paarikümne inimese wõrra suurem, on 1927. a. näha wastupidist. Koguduses on 13.528 hinge.

Wõnnu kirikus wõitis „Tallinna keel“.

Koguduse jumalateenistustel tarwitatakse uuest aastast alates Tallinna keelset lauluraamatut, kuna „täwwendetu Tarto keeli“ lauluraamat kirikus pruukimiseks kõrwale jäeti, kuna nooremale põlwele „Tarto keel“ ikka rohkem wõõraks jäi.

Et mälestus suurest töömehest ei kustuks.

Dr. Eisenschmidti hauamärgi küsimus.

Riigikogu esimehe K. Einbundi algatusel oli eile Tartus kokku kutsutud esitajad mõnedest kohaliikudest asutustest ja seltsidest, et kaaluda küsimust, kuidas ühe meie warakult manalasse warisenud suure töömehe — dr. Aleksander Eisenschmidti mälestust jäädwustada, kas sündsa hauamärgi püstitamisega wõi mõnel teisel wiisil. Kuuldawasti olewat põllumeeste kapitali walitsus nõus selleks ka omalt poolt summasid määrama.

Koosolekut juhatas K. Einbund. Esitajad olid saatnud: Laenu- ja hoiu-ühisus, Majandusühisus, Eesti põllumeeste selts, Keltselts, Akadeemiline põllumajanduse selts ja Tartumaa walitsus.

Mõttewahetusel peeti soowitawaks pöörata majandusliste seltside, ettewõtete ja asutuste poole palwega kõnesolewa asja toetuseks summasid annetada. Samuti tuleks wastaw korjandus korraldada laiemates ringkondades.

Järgmine nõupidamine ülemaltähendatud asutuste ja seltside esitajate wahel on käesolewa nädala reedel, kus siis wastaw komitee moodustatakse ja lähem tegewuskawa kokku seatakse.

Suur soodustus Suislepa ja Tarwastu rahwale.

Lähemal ajal awatakse Pikasilla ja Uue-Suislepa agentuuride wahele uus postitrakt.

Nimelt wõetakse Pikasilla koolimaja juures hommikul Tõrwa poole sõitwalt postilt Pikasilla agentuuri post — mainitud agentuuride wahelise postiweo awamisel ka Wana- ja Uue-Suislepi ning Tarwastu postid — maha ja saadetakse uue postitrakti maksmahakkamisel nimetatud postiasutuste suunas edasi.

Seega jõuawad Wana- ja Uue-Suislepile Tallinna ja Tartu ajalehed ja muu korrespondents samal päewal kella 12—13.

Samuti saab ka Tarwastu kõik Tartu ajalehed ja muu korrespondentsi sama päewa kella 16-ks kätte, kuna Wiljandi kaudu nad alles järgmisel päewal sinna jõuawad.

Postiweo wäljaandmine on wähempakkumisel 14. weebr. k. a. Pikasilla agentuuris Puka postkontori ülema hra Soosaare poolt.

Jõhwi tuletõrje sai uue mootorpritsi.

12. jkp. demonstreeriti Jõhwis uut mootorpritsi, mille tööga täiesti rahule jäädi. Mootorprits läks maksma 2.220 krooni. Sellega on Jõhwi tuletõrjel kokku neli pritsi: 3 käsipritsi ja üks mootorprits.

Samal päewal peetud tuletõrje üldkoosolekul wõeti wastu aruanne ja eelarwe ning otsustati 20 isikule hoolsuse aumärgid anda.

Elektriliinid Narwas odawamaks.

Möödunud aasta lõpul maksmahakanud Narwa linnawalitsuse ja Kreenholmi manufaktuuri wahelise lepingu põhjal alanes ostetawa elektriwoolu hind keskmiselt 2 senti kw pealt. Sellega arwestades Narwa linnawalitsus tuli nüüd otsusele wõimaluse piirides alandada ka woolutarwitajate wooluhinda, wõimaldades seega wäiketööstusele ja kodanikkudele laialisemalt elektri energia tarwitamist.

Elektriwoolu tarwitamismaksu wõrra alates uuest eelarwe aastast, s. o. 1. aprillist.

Naiskodukaitse Ühing Abjas.

Nowembrikuul l. a. asutati Abja Naiskodukaitse ühing, mille liigete arw wõrdlemisi wäike (18), kuid sellepeale waatamata tüllalt hoogsalt tegutseb. Hiljuti korraldas ühing sanitaarkursuse, mis sooja osawõttu leidis, samuti huwi asja wastu näitas. Loenguid pidas sanitaarpealik ja sanitaarosakonna juht dr. L. Hain.

Põrsas sõgimaja kõgis.

Neil päewil juhtus Walga politsei sõgimajasid kontrollides kokku huwitawa tüübiga: ühe Walga sõgimaja kõgist leiti elus põrsas. Tema sealwiibimise otstarwet ei läinud korda täpselt kindlaks teha, kuid arwatawasti ei tuulunud elukas sõgimaja külaliste hulka. Ennem wõib oletada, et ta ootas oma järjekorda — wõimalikult wärskelt pääseda külaliste ette lauale.

Rahinge koolimaja ümberehitamine.

Tähtwere wald otsustas Rahinge algkoolimaja ümberehitamisele asuda. Projekt on walmistatud Tartu maawalitsuse hariduse osakonna ehit. tehn. M. Owtschinnikowi poolt. Selle kuludeks otsustati paluda ehituslaenu 26.070 krooni 25 aasta peale, ja et maawalitsus wõtaks wõla kindlustuse oma kanda.

Lipud koolidele.

Tähtwere wald otsustas osta lipu wallamajale ja Rahingu, Rõhu ja Ilmatsalu koolide jaoks.

Elektri hasiliin Krüüdneriste.

Praegu, kus Ulila elektriliini küsimus päewakorral, ei peaks see küsimus ometi Krüüdneri ja Kambja elanikke ükskõiksels jätma. Krüüdneri-Kambjas on praegu tööstusi, mis kiratsewad weejõu puudusel, kuna aurujõud wäärtusliist metsa häwitab. Kas ei tuleks asjast huwitatud ühiselt nõupidamisele.

Toimetusele saadetud kiri.

W. a. „Postimehe“ toimetusele.

Teie lehes nr. 41. s. a. oli teade Tapa gümnaasiumi kohta, millepärast palun järgmist.

Tarwidus ajutohaje gumnaasiumi maja järele on Tapal olnud alati suur, eriti aga praegu, kus linn hoogsalt kaswab. Seda tarwidust on rõhutanud igal aastal lastewanemate üldkoosolekud ja wiimasel ajal ka mitmed seltskondlikud organisatsioonid. Majaehitamise küsimus ei ole aga seni kahjuks edasi nihkunud põhjusel, et omawalitsus liiga loiult asjale on suhtunud.

Mis puutub õpilaste päritolusse, siis on 99 prots. Tapa linnast ja selle lähemast ümbrusest, kuna Elwast, Ratwerest ega Wiljandist käesolewal ajal kahjuks õpilasi ei ole.

Tugupidamiseaa koolijuhataja
(allkiri).

Sport.

Tartu wõitis Pärnut.

„Sakala“ kaotas E. Ü. S.-le 50:14.

Pühapäewane Pärnu-Tartu käsipalli linnawõistlus andis Tartule wõidu. Esimesena mängiti wõrkpalli.

Mäng algab ägeda heitlemistähe all. Külalised wotawad alul mängu juhtimise oma kätte. Ales lõpul suudawad tartlased end maksma panna. Mängu tulemus 2:0 (15:11 ja 15:11) Tartu eduks. Korwpalli heitluses on pärnulased agaramad. Tulemusiks on Tartu wähene ülekaal. Esimese poolaja wõitis Tartu — 22:18, samuti ka teise 16:12.

Üliõpilaskonna käsipalli esiwõistluste tüüklis mängijid korwpalli E. Ü. S. — korp. Sakala.

Mängu lahtilõömise järele näib EÜS. ülekaal ilmne olewat. Poolaja lõpuks on 25:7 E. Ü. S. kasuks. Sarnase wahekorraga lõpeb ka teine poolaeg. Seega üldtulemus 50:14.. E. Ü. S. wõiduks.

Pärnu kaotas Tartu R. M. K. Ü-le.

E. A. Spordiklubi kergejõustlased wõitsid „Kalewit“.

Laupäewal mängis küllaskõitnud Pärnu „Waprus“ — Tartu R. M. K. Ü-ga.

Esimesena mängiti wõrkpalli. Juba alul paistab Tartu ülekaal ja nad wõidawad tagajärjega — 2:0. Geimide wahekord — 15:2 ja 15:3.

Teisena mängisid naiskonnad — E. ak. spordiklubi ja kristl. noortenaiste ühing. — Esimeje geimi wõitis klubi, kats wiimast ühing. Geimid — 16:14, 7:15 ja 12:15.

See oli esimene kaotus klubi naiskonnal mõne aja tagant.

Esmakordselt ilmusid mänguwäljale kergejõustlased oma käsipalli wõimeid proowima. Wastamisi seisid akad. sp.-klubi ja „Kalew“. Wõitis esimene tagajärjega 2:0 (15:12, 15:10). Wiimasena mängijid pärnulased ja T. R. M. K. Ü. Wiimane esitas oma teisejärgu garnituuri. Pärnulased näiwad tublisti edenenud olewat, iseäranis korwpalli alal.

Lõputulemuseks oli siiski tarlaste wõit 80:24.

Ping-pongi wõistlused.

Mängijate arw ja mängu tasapind tõusnud.

Tartu noortemeeste kristliku ühingu korraldusel on praegu käimas ping-pongi wõistlused. Mängijate arw ja mängutasapind on märksa tõusnud. Meeskonna mängus on end üles annud kolm meeskonda. Läinud-aastane Üliõpilaskonna meistermeeskond — E. Ü. S., korp. Wironia ja R. M. K. Ü.

Üksikmängu senised tagajärjed: Wiilu (R. M. K. Ü.) wõitis R. Kallast (E. Ü. S.) — 3:0. Kleinberg (Wironia) ja Glasmanni (Makkabi) waheline matsh andis Kleinbergile wõidu 3:0. Lasn wõitis omakord A. Kallast — 3:0. Saarepera Tõi Treierit 3:1. Teises ringis kohtasid wennad Kallas'ed. Wõitis noorem — A. Kallas. Tagajärg — 3:0. Wõistlused jätkuwad teisipäewal kl. 5 p. l.

Õnnetused ja kuritöod.

Warastas kuhja heinu.

Wõru wallas Kirumpäl elaw talupidaja Jaan Nurk teatas kriminaalpolitseile, et temal on ööl wastu 11. weebr. Uletsandri wallas ära warastatud kuhi ristikheinu, umbes 150 puuda. Et sel ööl oli suur torm, ei jäänud wargast jälgi järele.

Omaniku kahju umbes 225 krooni.

Ekstra rohuga.

5. jkp. teatakse, et Wõru apteegiteenija Krull mürgituse on saanud. Nagu nüüd meile teatatakse, on mürgitus tekkinud selleks, et K. põeb maksakiwi haigust ja käiwad korduwad närwiwalud. Nende wastu on ta tarwitanud rohtu, kuid eksikombel on wõtnud wale rohu, millest wäike mürgitus.

Kohus.

Protsess tõstriga.

Tartu-Maarja kogudus kats kohut oma endise tõstri P. Ilwesega, kes ei tahtnud koguduse korterist wälja minna. Kohtupalatis, kus ajal 8. weebr. ees oli otsustati P. Ilwes korterist wälja tõsta.

Riigikohtu

kriminaal-osakonna awalikul kohtuistungil 18. weebruaril on arutusele määratud: August Krooni, Hilda Jankowsky, Woldemar Nuudi, Timofei Kiriwese, Udo Parnabase, Jüri Kammerbi, Nikolai Dolgowi, Johan Notmanni, Anna Lindi, Jaan Essensoni, Johannes Kalepi, Simeon Harhardi, Iwan Wormsi, Oskar Kinksi, Johannes Tommise, Ludwig Hintseri, Emilie Lutsu, Morits Tamme, Gustaw Waiki, Johannes Rodeni, Karl Tambergi, Joosep Huusmanni, Jaan Sõõdi, Egor Meinharti, Johannes Räbina, Joosep Teitsmanni, Hans Oebiuse, Märt Malingi, Hans Parsi, Helene Simmeri, Harry Johansoni, Eduard Wiilupi, Ber Besprosswannõi, Harald Ilbese, Jaan Megerilti, Jüri Tresbergi, ja Woldemar Pajumäe.

Riigikohtu otsused.

Riigikohtu administratiiw-osakond otsustas tagajärjeta jätta Johan Kowitti, Emily Ungern-Sternbergi, Alice Mensenkampffi, sünd. Ungern-Sternbergi ja Heinz Ungern-Sternbergi, August Rigoli, Mihkel Leesmanni, Wana-Suislepa walla („Paabo“ koolimaade eraldamise asjas), Anton Saksa ja Mari Kari, Richard Reimanni, Eesti mehaanilise puutööstuse a.-s. „A. M. Lutheri“ kats kaebust ja Johannes Hameri kaebuse.

Otsuse kuulutamine lükati edasi 2. märtsi peale surn. Peep Saare päranduse tombu hooldajate, August Wetmari, Rudolf Kauleni, Luke walla, Walter Laidoneri ja Roela walla kaebeasjades.

Asja arutamine lükati edasi Charles Stackelbergi ja Stackelbergi sugukonna asutuse woliniku kaebeasjades.

Aakre walla woliniku kaebus kõrwaldati läbiwaatamiselt wolituste puudusel.

Sindi sild awatud.

(„Postimehe“ kaastööliselt traaditeel.

Sindist, 13. weebr. Täna awati pidulikult üldiseks liikumiseks Sindi raudteesild üle Pärnu jõe, mille ehitustöödega neil päewil õnnelikult lõpule jõuti.

Juba warakult kogus silla juure uudishimulisi Sindi alewist ja ümbruskonnast.

Kella 10 paiku saabub silla juure ka teedeministeeriumi komisjon, kes paari päewa eest silla proowimisel wiibis. Komisjoniga kaasas on kohale sõitnud ka selle ehitajad insenerid Wambola, Widjakin ja Kasner ühes tehnilise järelwalwe-inseneri Rosenbergiga.

Silla juures askeldawad weel töömehed. Suure rutuga ehitatakse silla otsas kuuse okstest auwärawad. Silla all koristatakse järeljäänud risu.

Walmistatakse teedeministri wastuwõtuks, kes on lubanud raudteesilda isiklikult akana tulla. Wahepeal tutwustawad silla ehitajad kohalisi ja ajakirjanikke silla ehitustöödega. Rahwast woolab järjest juure. Sindi alewist tuuakse ka õpilasi.

Silla tööliseid moodustawad auwärawa ümber tiheda müüri. Iga minut peab saabuma rong kõrgete külalistega Tallinnast. Kl. 12 paiku paistab metsa tuka tagant suits, mis sünnitab üldist elewust. „Tuleb“, kuuldub rahwa seas. Ja warsti tuleb nähtawale ka rong, mis peatub paarkümmend sammu silla ees. Wagunitest astuwad wälja teedeminister A. Kerem, sõjaminister kindral N. Reek ja rahaminister A. Teetsow. Nendega on kaasa sõitnud raudteewalitsuse peadirektor Raudsepp, mereasjanduse peawalitsuse direktor Awik, riigikontrolli nõukogu liige Ahwen, teedeministeeriumi eelarwe alamkomisjoni liikmed, rkl. Töllasepp ja Tonkmann, insenerid Steinmann, Reimann ja Beniko.

Teedeministrile läheb wastu insp. Wambola, kes palub teedeministrit silda üldiseks liikumiseks awada ja ulatab talle haamri, millega teedeminister lööb liiprisse esimese naela, temale teewad järele sedasama sõjaminister N. Reek ja rahaminister A. Teetsow.

Rahwa poole pöörates ütleb teedeminister: „Kahekса kuu eest ei olnud Pärnu jõe woogudel takistuseks ükski sammas, nüüd seisame walmis saanud silla ees, mis meie noortes oludes wäga kiirelt ehitatud sai. Ennem kahtlesime selle juures, üks neist kahtlejatest olin ka mina. Pean konstateerima, et ma seekord olen eksinud ja ühes minuga on eksinud ka paljud teised meie paremad eriteadlased, kes omal ajal ei uskunud silla kiiret walmissaamist. Oma eksituse üle tunnen ma headmeelt. See töö teeb ettewõtjatele ja töölistele au ja on tulewikus neile paremaks soowituseks.“ Kõnet lõpetanud, wõtab teedeminister käärid ja lõikab nendega üle silla tõmmatud sinine-must-walge siidilindi läbi, millega lõpeb silla awamise pidulik tseremonii. Minister waatab weel silda alt jõelt ja siis minnakse wagunitesse. Rong wiib neid läbi auwärawa ja üle silla Sindi jaama, kus neile on wastu tuknud Sindi kalewiwabriku esitajad, kes neid lõunasöögile oma poole wiiwad. Sealt lahkutakse kl. 5 paiku ja jõutakse õhtul Pärnu, kus Grand-Hotellis oli linnawalitsuse poolt korraldatud lõunasöök.

Surmaga lõppenud surmasõlm.

Raske lennuõnnetus Jõhwi lennuplatsil.

Lendur F. Alew sai surma, lennuk nr. 81 täiesti purunenud.

(„Postimehe“ kirjasaatjalt traaditeel.)

Jõhwist, 13. weebr. Täna juhtus **Jõhwi lennuplatsil raske lennuõnnetus. Lendur F. Alew langes surmasõlme tegemisel ühes lennukiga alla. Lennuk purunes, lendur leiti rusude alt raskete wigastustega. Ta suri 10 minuti pärast.**

Rakwere lennureskadrill asutati alles hiljuti. Eile oli 5 lennukit lõppelennul Jõhwi. Kella 3 ajal jõuti Jõhwi, kus sealsel lennuplatsil maanduti ja tükk aega peatuti.

Lendur Feliks Alew tõusis õhku ja kell 4.30 hakkas surmasõlmi tegema. Seal tabas teda õnnetus. Lennuk nr. 81 langes. Kui langenud kotka juure rutati, leiti lennuki rusude alt raskete haawadega, lõua all ja otsa ees lendur, kuni nina täiesti pur. oli. Õnnetu awaldas siiski weel elumärke. Kohe taheti ta Jõhwi haigemaija toimetada, kuid wigastused olid niiwõrt rasked, et õnnetu juba 10 minuti pärast surnud oli.

Lennuki mootor on täiesti purunenud. Lenduri kannatus oli seda suurem, et lennuk pärast mahalangem. weel 30—40 sülda suuskadel edasi libisenud. Lendur leitnant F. Alew on noor mees — 28 a. wana. Teda jäi leinama noor abikaasa. F. Alew lõpetas Tallinnas kommertskooli ja hiljem lennukooli. Ta oli Rakweresse komandeeritud alles mõne päewa eest. Lendur Alewil juhtus mäletawasti lennuõnnetus ka läinud sügisel. Peatsirmaa manöövritelt Tallinna tagasi sõites, eksis ta udu tõttu ära ja oli bensiini otsalõppemisel sunnitud Türil põllule maanduma. Maandumise wiimasel silmapilgul märkas ta, et wõib inimese ja loomade otsa sõita. Lendur tegi õnnetuse ärahoidmiseks küünaku, kusjuures lennuk wiljarõukude otsa sattus. Lendur pääsis õnnelikult, kuna lennuk wähe kannatas.

Täiendawad teated.

Meie kirjasaatja teatab täiendawalt: Õnnetus juhtus alewi piirides. Lendur sõitis üksinda. Langes tee äärde. Rahwas ruttas lennuki juure: Kohalik politsei-komissar wõttis lennuki rusud kohe walwe alla. Teisipäewa hommikul jõuawad kohale sõjawäe-wõimud, kes õnnetuse põhjusi juurdlema hakkawad, mis praegu weel teadmata.

Ministeeriumide ühendamine ja riigiteenijate palgaolud.

Riigikohtu esimehe K. Partsi seletused ajakirjanikkudele.

Riigikohtu esimees K. Parts wõttis eile ajalehtede esitajaid jutule ja selgitas neile omi seisukohti üksikute tähtsamate päewaküsimuste kohta.

Ministeeriumide ühendamine.

Kõige pealt peatus hra K. Parts sise- ja kohtuministeeriumi ühendamisküsimuse juures. Ta seletas:

„Olen täiesti eitawal seisukohal nende ministeeriumide ühendamisküsimuses. Nimetatud ministeeriumide ülesanded on lahkuminewad. Kohtuminister on peaprokurör ja ülemwõim seaduslikkuse rikkumise järele walwamises. Siseministri ülesandeks on aga kuritegewuse ärahoidmine ja kuritegewuse wastu wõitlemine. Siseministril, kui löögimehel, on tihti seisukordi, kus ei saa kõiki seadusе nõudeid täita ja tal tuleb neist üle astuda teadmisega, et riigikogu, kelle ees ta wastutust kannab, neid hädatarwilisel juhtumisel astutud samme wabandab ja koguni heaks kiidab. Kohtuministril aga niisuguseid samme ei tule astuda.

Ministeeriumidel küllalt tööd.

Ministeeriumide ärakaotamisest wõiks rääkida, kui nende tegewus wäike on. Teame aga et kohtuministril wäga palju tööd. Ta wõtab osa kohtusse puutuwate ja ka teiste seaduste wäljatöötamisest. Ta on walitsuse juriidiline nõuandja, tema kaudu käiwad armuandmise palwed. Ühe sõnaga, tal on tööd küllalt.

Ka siseministrilt nõuab sisemise julgeoleku eest hoolitsemine ja omawalitsuste tegewuse järele walwamine ja ministeeriumi tegewusse puutuwate seaduseelnõude wäljatöötamine küllalt tööd.

Ka wäiksel riigil peawad omad organid olema.

Arwatakse, meil wäike riik, ei pruugi niiwalju ametnikke olla. Kuid ka wäiksel riigil peawad omad orgaanid olema, omad silmad ja kõrwad, milledeta läbi ei saa, olgugi et neid wäiksemal määral wõiks olla.

Kohtu koosseisude kokkutõmbamine.

Minult on küsitud, seletab hra Parts, kas kohtu koosseisude kokkutõmbamisega pole liialdatud. Kaotatud on ainult kolm kohtuuurija kohta. Asja on õige põhjalikult kaalutud ja on leitud, et kohtu-uurijate töö läbisegi teiste kohtutegelaste tööga wõttes on wäike. Et rahukogu ja kohtupalati koosseise suurendada, selleks tehti wäike kokkutõmbamine kohtuuurijate alal. Tegelikult said selle läbi wabastatud ainult kaks isikut.

Kantseleijõude ei wabastatud, waid need wiidi üle teiste kohtuasutuste juure.

Wabariigi aastapäewaks antaw toetus.

Ka selle küsimuse kohta on hra Partsi arwamist palutud. Wabariigi ülesehitamiseks aitas kaasa terwe rahwas, igaüks omal kohal. Sõjamees omal kohal, põllumees omal kohal, tööline omal kohal. Ja kõik, kes Eestile truuks jäänud, pühitsewad tema mälestuspäewa ja sel päewal ei wõiks kellelgi erilist õigust olla pretendeerida erilise toetuse peale.

Eesti omariiklus on meid nii kaugele wiinud, et wõime ise endid walitseda riigikogu kaudu. Paljudele on omariiklus teenistust wõimaldanud. Ei või öelda, et meie ametnikkude palgad madalamad oleks Wene aegsetega wõrreldes. Wene ajal said alama palga saajad, — positteenijad 15—18 rubla ja kantselei ametnik 25—30 rubla kuus, mis wastab meie rahas umbes 3000—5000 margale. Meil Eestis aga riigiteenijate palkasid alla 6000 marga ei ole ja peale selle antakse arstiabi ning wanaduse toetust. Kogu elanikkude rõhum enamus saab wähemat sissetulekut, kui riigiametnikkude palgad seda wõimaldawad. Sellepärast kadestatakse isegi neid palkasid.

Wiimasel ajal on teatawa ringkond 20.000 ametniku nimel nõudma hakanud, et wabariigi 10. aastapäewaks neile lisapalka või toetust antaks, ähwardades sel korral, kui tasu ei määrata, pidustustele mitte tulla. See nõudmine kannab teatawal määral wäljapressimise maiku ega ole sugugi lubataw nähtus wabariigi aastapäewal. Kõige selle juures ei teata, kas ja kes neid ringkondi, kes sarnase nõudmisega esinenud, selleks on wolitanud.

Grimpel kadunud?

Tänane „Rahwa Sõna“ toob teate, nagu oleks A. Grimpel reede öösel Wenemaale sõitnud ning awaldab kahtlust, kas ta ei ole oma parteikaaslase Luiki eeskujul jäädawalt kodumaa tolmu jalgadelt raputanud. Põhjuseks olewat ametiwõimude huwi Grimpeli ja tema kaaslaste wastu. Halba aimates olewat Grimpel sääred teinud. Teiselt poolt räägitakse, et Grimpel olewat Wenesse kutsutud.

Werine talelus Koiolas.

(Oma kaastööliselt traaditeel.)

Wõrust, 13. weebr. Eile õhtul peeti Koiola wallas, Wõrumaal, samanimelises asunduses Karl Lukatsi juures kandle loosimist, milleks palju inimesi kokku oli kogunenud. Loosipeol tarwitati ka ohtrasti alkoholi. Joobnud olekus tekis Oswald Kindsikol külapoistega äge sõnawahetus, mis arenes pussitamiseni. Keegi külapoistest tungis pussiga Kindsikole kallale, ja enne kui keegi wahele sai segada, lõi kallaletungija Kindsikole 3 haawa, millest üks paremal puusal 17 sm. pikk. Teised 2 haawa on peas ja rinnal. Haawatu nõrkes ja kukkus maha. Maaslamajale löödi weel pudeliga pähe, mille killud pealuud wigastasid.

Õnnetu toimetati Wõru haigemaija. Haawad just elukardetawad ei ole, aga kardetakse weremürgitust. Puss, millega haawad löödud, on olnud roostetanud.

Ametnik tunnistas ise end süüdi.

Eilses lehes toime lühida teate kuritarwituste paljastamise kohta sõjawäele wilja muretsemisel. Selle kohta kuuleme täiendawalt, et kahtluse all olew ametnik Lasberg ise oma ülemuse juure tulnud ja tunnistanud end wõltsimises süüdi. Lasberg wõeti wahi alla ja toimetati garnisoni peawahti. Kuuldawasti ei ole raisatud summa mitte suur, waid ulatuwat mõnesaja kroonini. Praegu on käsil arwete rewideerimine.

Wälisministeeriumi eelarwega lõpul.

Eile oli riigikogu eelarwe alamkomisjonis läbiwaatamisel wälisministeeriumi eelarwe, mille läbiwaatamisega õhtuks lõpule pidi jõutama.

Riigikogu läkituse kawa kokkuseatud

Riigikogu läkitust wäljatöötawa komisjoni liikmed K. Ast ja A. Anderkopp esitasid oma seisukohad riigikogu läkituse asjus kirjalikult komisjoni liikmele K. Pätsile. Nagu kuuleme, on K. Päts läkituse sisu kokkusoadmise lõpetanud. Läkitus seiswat koos 8 leheküljest, masinal kirjutatud tekstist. Läkituse ettekandmiseks kulub üle weerandtunni. Riigikogu esimees K. Einbund kutsus eile õhtul kl. 6 komisjoni liikmed enese juure läkituse teksti üle läbirääkimisteks.

Riigikogu koosolekut täna ei ole.

Eilsel riigikogu juhatuse koosolekul otsustati täna riigikogu üldkoosolekut mitte pidada, et wõimalust anda komisjonidel koosolekuid pidada. Järgmine koosolek on neljapäewal kl. 10 homm. Reedene koosolek on harilikul ajal, kl. 5 p. l.

Kõlwatu kaubanduse wastu.

Uus seaduseelnõu esitatud.

Kaubandustööstuskoda tahab wõidelda kõlwatu kaubanduse wastu.

Kaubandus-tööstuskoda on esitanud kaubandus-tööstusministeeriumile kõlwatu kaubanduse wastu wõitlemise seaduseelnõu. Eelnõu on õige pikk, sisaldades mitmesuguseid kaubandusesse puutuwaid küsimusi.

Muuseas tahetakse seaduseelnõuga wõidelda mitmesuguste wale andmete esitamise wastu, samuti ka wiimasel ajal lewinenud wäljamüükide asjus.

Wargad talu aida tühjaks teinud.

(Oma kaastööliselt traaditeel.)

Wõrust, 13. weebr. Öösl wastu 12. weebr. tungisid wargad Wõru wallas Loodu külas O. Tarkuse aita. Wargad wiisid kaasa toiduaineid ja wilja kokku 260 kr. wäärtuses. Wargad on olnud hobusega, kuid tuisk on kõik jäljed matnud. Seni on kurjategijad tabamata.

Wenelane waatlejana Genfi.

Genfist, 11. weebr. Nõukogude walitsus teatas rahwasteliidu sekretariaadile, et wahekohtu ja julgeoleku komitee eelseiswast istangust wõtab waatlejana osa wäliskomissariadi liige Boris Stein.

Poola leht Eesti-Läti liidust.

Warssawist, 12. weebr. Kommenteerides Läti uue wälisministri Balodise seletusi kirjutab „Epoka“: „Mitte wähem rõõmuga ei terwita Poola awalik arwamine seda kohta Läti wälisministri seletuses, kus kinnitatakse, et mingi kokkulepe ei tohi kahju teha Läti-Eesti pühale liidule. Nii ilusaid ja sügawaid sõnu ei ole Riias ammu enam kuuldud. Läti-Eesti liit, mis rajatud mõlema maa reaalsetele huwidele, on kõige paremaks rahu tagatiseks Baltimail.

Eesti wälisministri H. Rebase eelseisew sõit Riiga on kahtlemata uueks sammuks selle liidu teostamise poole. Balodise sõnad mittekallaletungi lepingust Wenega leiawad eriti head wastukõla Poola diplomaatilistes ringkondades. Balodise seisukoht on sama mis Poola diplomaatia kordumalt on wäljendanud. Samuti on ka Eesti ja Soome seisukoht.

Mereröövlid Jangtse jõel.

Londonist, 13. weebruaril. (Lrj.) Läinud neljapäewal panid Hiina mereröövlid Jangtse jõel 17 miili Tschenglinist all pool julge kallaletungimise toime. 9 relwastatud isikut tungisid 7 Hiina purjekale kallale. Kõik purjekatel olewad isikud otsiti läbi, kusjuures raha ja wäärtasjad ära wõeti. Muu seas wõtsid röövlid ka pantwange, nende seas 2 Hiina neidu. Ühel purjekal täks korda Briti suurtükipaat „Bee'le“ signaali anda, kes kuritöö kohale ruttas.

Röövlid aeti laiali ja pantwangidest päästeti 2 neidu ning üks mees. Röövlitel õnnestus kaldale põgeneda.

Maa ümmargune pale.

Sipelgapesa läbilõiked New-Yorgist.

Homo Poimigenius.

„Postimehe“ kirjasaatjalt New-Yorgist

Käis Kuubas president Coolidge Üleameerikalist rahwasteliitu awamas, kuhu kahekümneühe wabariigi esitajad kokku olid aetud. Lõi muu seas lauale järgmise kaheteraga mõõga: „Parem on, kui rahwas ise omad wead teeb, kui et keegi tein neid tema eest tegema tuleb.“

Minu rumalas arwamises üks omaette üpris kõwa sõna. Kõlbaks wäga üles kodumaa koolifeintele „nii noortele kui wanadele.

—

Teadusmehed, loetledes omi läinud aasta saawutusi, seletawad, et aatom siiski ei ole see, millijena teda alles kujutasime. Ta olewat pundar lainetawatest jugadest, mille koosseisu wõimatu ära määrata. New-Yorgi elektriselts kinnitab aga, et elekter see wist ikkagi olewat, ja demonstreeris oma liigetele aparaati, mis suurendab aatomite liikumiskära enam kui kümne miljoni kordselt. Kuidas see kõlab? Umbes nagu rügement põgenewaid jänesеid üle pleki-katuse.

Raske on teadusega sammu pidada, kuid wähemalt teame juba, et ei ole looduses kindlat ainet, mille nõjal ilmsi magada wõiksime.

—

See igawene idealist Henry Ford arwab, et tänapäewa inimesed olewat liiga intelligendid sõja tarwis. Sõja põhjuseks olewat tegewusetus ja maailm praegu olewat liiga tööstuses kinni selleks, et keegi sõdima saaks hakata.

Mees muidugi räägib enesele wastu. On nimelt praegugi kõwa sõda käimas, kuigi weel ei näe werd ja ei plaksata püssipauke. Inglased kihutasid wenelased maalt minema, et nendega igasuguse äri lõpetada. Praegu jõudis Wenemaalt New-Yorki tagasi tööstur, kes jällegi seletab, et see, kes walitseb Wene Mustamere õliwälju, walitseb äri, ja kes walitseb äri, see walitseb maailma. Ameeriklased jatkawad rahulikult Wene õli ülesostu ja müüwad teda edasi Indiasse, Jaapani jne. Inglased aga samal ajal on sirutanud käe Ühisriikide eneseõlitoodangu järele. Kära on suur. Wana küsimus: kas Standard Oil ehk Royal Shell?

—

Üks hea uudis siia juure: ilmneb, et sõjalennukitest ikkagi suurt abi loota ei ole. Nagu nüüd kuulda, ei oke hiljuti leitud Ameerika „surmakiired“, õigemini elektrikiired, mis iga lennuki õhust alla pidid tooma, mitte päris „bluff“. Teaduselt saab abi kõigele.

—

Rikas New-Yorgi leski otsustas täita omad wanadpäewad lapsega, ja korraldas asjad niikaugele, et nüüd sadandeд uudishimulised piirawad „eugeenilise baby“ fünnimaja. Papa muidugi sai waewatasud ja on ammu kohe läinud. Wanasti olid jumalad need, kes sarnaseid naisi oma külaskäiguga õnnistasid. Meie proosaline kaasaeg on aga otsekohesem. Nii ka ei walwa uut lapsukest mitte mõned „karjased wäljal“, waid lihtne politseinik.

Keegi Inglise ilukuulus tantsijanna olt saatnud George Bernhard Shaw'le järgmise kirja: „Olen alati sügawalt waimustatud olnud Teie intellektist. Milline õnn oleks, kui üks laps pärandaks minu ilu ja Teie ajud!“

Ja sai wastuse: „Aga kui juhtuks ümberpöördult?“ Ta wana tüüniline naljahammas, see Shaw.

—

Ühes Buffalo haigemajas on mees, kes põeb aphaasiat, s. o. ta ei tea, kus ta on, ja amneesiat, s. o. ta ei tea, kes ta on. Kernoy, Konrad, Cornell ehk midagi sarnast. Juhtumise teeb keeruliseks asjaolu, et haigetoa ukse taga asuwad kuus naist, kellest igaüks wandeliselt töendab, et nimelt tema selle mehe ainus ja õige naine on.

Mehed on saanud haruldaseks meie päewil. On seadusi laululindude, jahiloomade ja muu wäljasurewa elu kaitseks. Ka mehed tuleks nende hulka nihutada.

—

Miljonär, kes igawusest omale sadamasse õõwahi ameti wõtnud. Sugugwend, siin ülikooli lõpetanud, kes koju tulles noorikule kaebab, et wiimanegi jooksupoisi koht käes ei püsi.

Inimesi olewat wäga mitmesuguseid

Eesti-Poola kaubaleping tolli käsitluse alal

hakkab homme maksma.

Wabariigi walitsuse otsusel pannakse 15. sk. alates maksma Eesti-Poola kaubalepingu tollikäsitluse osa. Ühenduses sellega teatab wälisministeerium, et Eesti kaupade wäljaweo alal Poolasse on Eesti ja Poola walitsuste wahelisel kokkuleppel pandud maksma järgmised korraldused: sisseweo load antakse wälja ainult kaupmeestele ja töösturitele, kes Poolas patendimaksu maksnud. Sisseweo palwetele tuleb juure lisada ka wastawad ostulepingud.

Poola kaubandusdepartemang annab kontingentide jaotamisel eesõiguse palwetele, mida ostulepingud õigustawad. Sisseweoload antakse ainult neile Eesti wäljaweo ettewõtetele, mis loetletud Eesti walitsuse poolt Poola kaubandusdepartemangule esitatud nimekirjas, kusjuures nimetatud departemang wõib sisseweolubade wäljaandmisel arwesse wõtta ka muid Eesti walitsuselt saadud andmeid.

Kui palutakse sisseweoloa tehingut mõne Eesti wäljaweo ettewõtte poolt, mis ei ole tähendatud nimekirjas, siis antakse load wälja Eesti kaubandus-tööstusministeeriumi nõusolekul. Eesti walitsus wõib igal ajal täiendada ja muuta wäljaweo ettewõtjate nimestikku. Wäljaantawad kontingendid on jaotatud ¼ a. kaupa. Ühe weerandaasta kesteta tarwitamata jäänud kontingendid kantakse automaatselt järgmisse weerandisse. Eesti walitsuse palwel teatawatele kaupadele 6-kuulised sesooni kontingendid.

Sisseweoluba pikendatakse järgmise weerandaasta peale tekkiwate maksude tasumise tingimisel.

Eesti walitsus wõi esitaja wõib saada wabalt kõiki andmeid kontingentide jaotuse ja sisseweolubade kohta.

Juhusel, kui teatawa raiooni jaoks sisseweoluba ei saa anda, kuna selle raiooni kontingendid otsas, annab Poola kaubandusdepartemang wastawa palwe põhjal mõnele teise raiooni arwel, kui selle ala kohta kontingendid weel otsa lõppenud ei ole.

Ülikool.

Pedagoogilist stipendiumi

pikendas haridusministeerium stud. math. Elmar Etwerk'ile ja ühekordse abiraha määras stud Osw. Kukkur'ile.

Hra August Munga

kinnitas ülikooliwalitsus zootehnika kabinetti nooremaks assistendiks, arwates 1. weebr. s. a.

Ülikõpilaste arwestikust kustutatud

on ülikooliwalitsuse poolt 8 ülikõpilast, kes wastawa määruse alusel ülikooli poolt antud tähtajaliadinakeele täiendusekssami pole sooritanud.

Ülikõpilaste arw 5. weebr. 4380.

Teaduskondade järele usuteaduskonnas 118, õigusteaduskonnas — 1078, majanduste duskonnas — 920, arstiteaduskonnas — 289 rohuteaduse-osakonnas — 88, filosoofiateaduskonnas — 777, mat.-loodusteaduskonnas — 582 loomaarstiteaduskonnas — 127 ja põllumajanduste aduskonnas — 461.

„Postimeest“ wõib tellida iga kuupäewast kuu lõpuni.

Wastutaw toimetaja A. Jürgenstein.
Wäljaandja Jaan Tõnisson.

Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

18. weebruaril 1926. a. lahkus siit ilmast 67. eluaastas minu armas mees ja meie isa

Karl Jaani p. Nurk

Kirstupanek 15. weebruaril kl. 5 p. l. ues anatoomikus, Sawi tän. nr. 5. Matmine 16. weebruaril kell 3 p. l. sealtsamast Pauluse surnuaiale.

Sügawas leinas naine ja lapsed.

Pika raske haiguse järele lahkus waikselt 12. weebr. kell 4 hommikul

Katharina Kukk.

Sünd. **Muuli.**

Kirstupanek 14. weebr. kell 7 õhtul. Ärasaatmine kolmapäewal kell 3, leinamajast, Jaama tän. 51.

Kaugelwiibiw **pojatütar.**

Seni piimaühisuse juure eksport wõi walmistaja

meieri

walimised

29. weebruaril s. a. kell 12 päewal.

Kohasoowijatel isiklik ilmumine nõuetaw. Tarwilised dokumendid esitada posti kaudu juba ette. Kindel palk. Aadress: Pärnumaal, Seliste p. ag. Juhatus.

Paberist

Eesti lippe

saame lähemail päewil suuremal arwul.

„Postimehe" raamatukpl.

Tartus, Suurturg 16. Telef. 2-50.

Moodsam, täielikum ja odawam

juuksetööstuse-äri

daamidele ja härradele

asub kino „Athena" kõrwal

Küütri tn. nr. 3

R. NAPP,

diplomeerit meister-coiffeur.

Metsamaterjalide oksjonid:

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

22 weebruaril s. a. kell 12 Wõru metskonna kantseleis, Wõrus, Kasarmu tän. 5:

a) samast metskonnast metsast umbes 1600 tk. — 1600 t. j. okaspuu palke, 6 üksuses, alghindadega 28—35 senti kantjalast;

b) Sõmerpalu metskonnast metsast kokku umbes 2000 tk. — 21700 t. j. okaspuu palke, 3 üksuses, alghindadega 28—30 senti kantjalast.

23. weebruaril s. a. kell 12 Tartu metsaõlema kantseleis, Tartus, Wäike-Põik tän. nr. 3:

a) samast metskonnast metsast kokku umbes 485 tk. — 4180 t. j. okaspuu palke, 7 üksuses, alghindadega 28—35 senti kantjalast.

Pakkumisest osawõtjatel tuleb 10% pakutawa üksuse kogu alghinnast oksjoni komisjonile kindlustuseks fikse matsa. Lähemaid teateid müüdawate metsamaterjalide kohta saab Riigi metsatööstuselt ja wastawatelt metsaõlemailelt.

Riigi metsatööstus.

Järgmine laew

Austraalia

sõidab 1. märtsil Marseillest.

Piletite müük: FRANCO-COLONIA

Tallinna, Raekoja pl. 13. Tel. 22.

Telliskiwiwedajaid

hobuse töömehi tarwitab kohe „Wanaaseme" telliskiwiwabrik Worbuses (7 w. Tartust). Lähem. teateid wabriku juurest. Tel. 374-b.

Wabriku juhatus.

Wanemuise teater

Teisipäewal, 14. weebr. kell 8 õhtul

Tsareewitsch

Bela Jenbachi ja Heinz Reicherti operett 3 waat. Franz Lehari muusika.

Uued kostüümid ja dekoratsioonid.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksiwad.

◆◆◆

Neljapäewal, 16. weebr. kell 8 õhtul

Lõbus talupoeg

Victor Leon ja Leo Falli operett 3 waat.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksiwad.

Noorte L. E. Üding.

Raekoja tn. 19.

Teisip., 14. weebruaril kell 8 õ.

Noorsookoosolek

Esineb waimuliku lõnega Liidu juhataja **P. Eink.**

Tuba

kõigi tarwitamisega, mööbliga eht ilma, ära anda Waleeria tän. nr. 14.

---

2 eht 1

möbl. tuba

elektriwalgustusega ja erafisekäiguga on üürile anda. Westi t. 23, krt. 1.

Soowin korterit

kohe eht 25.—28. skp. 2—3 toa ja kõigiga 3-liikmelisele perekonnale linna ligemale. Teatada sõt. a. S. all.

Wajan

möbl. tuba.

Soowitaw küte, walgustus, erafisekäik ja telefon. Pakkumised sõt. „Kontor" all.

Möbl. Zimmer

mit Beheitzung, Bedienung, Küchenbenutzung 1 Dame (Angestell., Handwerkerin) f. 900 M. zu vermieten. Lepik Str. 8, W. 3

Korter

ära anda, 2-toaline, remonteeritud, uus. Kiwi t. 41—6.

Otsitakse kuiwa, sooja, umbes 5-toalist

korterit.

Soowitaw koridori süsteem ja weranda. Pakkum. sõt. „Kuiw korter".

Intelligent, lasteta abielupaar wajab

korterit

1—3 tuba

kõigiga kahni lauawabriku lähikonnas. Teatada isiklikult ehk kirjal. Turu t. 94. K. M.

---

2 üksat päikesepaistelist

tuba

mööbliga wälja üürida. Elektri walgustus, soowi korral klawer ja telefon tarwitada. Riia tän. nr. 115, kort. 2, sisekäik aiast.

Ära anda 2 möbli, elektri, kütte ja erafisekäiguga

tuba

(teenimisega), koos eht eraldi, üliõpil. wõi ametiskäijale. — Wabriku 2—1.

Wajan

möbleeritud tuba

kütte ja walgustusega. Buldas. Riia tän. 115, krt. 2, tel. 98.

Wäike sõe erafisek. möbl.

tuba

ära anda. Wabriku t. 10, k. 3.

Üks möbl. tuba

üürile anda. Wõib ka klaverit tarwitada. Lai 17—3.

Korter

ühetoaline üürile anda. Mäe tän. 22, (hoowi peal majas).

Olgu teadmiseks, et minul,

stud. jur. Johannes Ramm'il

pole midagi ühist kellegi „isehakanud üliõpilasega" Konstantin Ramm'iga.

JOHANNES RAMM
stud. jur.

Töötsimised

Härrad ärimehed!

Wõimaldage teenistust energilisele wiisakale töötarmastajale neiule puhweti, ettekandjaks, nummerde peale eht mõni sel alal teenist. ft. Olen kõigil alal wilunud. On ka soowiwused. Räägin kohal. keelt. Palun teatada sõt. „koha paluja" eht järele pärida Poe t. nr. 9, kojamehelt.

Masinist

soowib kohta. Wõin ka maale minna. On tunnistused olemas. Teateid saab Õnne tän. 19, krt. 8, Rätsepa juurest.

Kirjatööde,

palun ekirjade masinal ümberkirjutus. Wene, inglise, saksa ja prantsuse keele tõlkeid. Paljundused. Elisabeti tän. nr. 37, hoonis.

Annan odawasti

klaweritunde

ühes harjutamisega. Küsida Tähe tän. 68—2.

Saksa ja Inglise keele

tunde.

Walmistan eksam. Järelaitt. toolitöös. Karlowa tn. 11, t. 1. Kõn. 3—6.

„Mäe-Archi" talu

rendile anda 3 aastaks. Elwa jaamast ½ kilomeetrit kaugel. Talu suurus 24 taaldrit. Rentimine 16. skp. koha peal. Hooldajad.

Sisseseõitnud

hiromant.

Peterburi tän. 22, „Euroopa" wõõrastemajas, 3 korral, krt. 16.

Intelligent, lasteta abielupaar wajab

korterit

1—3 tuba

kõigiga kahni lauawabriku lähikonnas. Teatada isiklikult ehk kirjal. Turu t. 94. K. M.

---

2 üksat päikesepaistelist

tuba

mööbliga wälja üürida. Elektri walgustus, soowi korral klawer ja telefon tarwitada. Riia tän. nr. 115, kort. 2, sisekäik aiast.

Ära anda 2 möbli, elektri, kütte ja erafisekäiguga

tuba

(teenimisega), koos eht eraldi, üliõpil. wõi ametiskäijale. — Wabriku 2—1.

Wajan

möbleeritud tuba

kütte ja walgustusega. Buldas. Riia tän. 115, krt. 2, tel. 98.

Wäike sõe erafisek. möbl.

tuba

ära anda. Wabriku t. 10, k. 3.

Üks möbl. tuba

üürile anda. Wõib ka klaverit tarwitada. Lai 17—3.

Korter

ühetoaline üürile anda. Mäe tän. 22, (hoowi peal majas).

Olgu teadmiseks, et minul,

stud. jur. Johannes Ramm'il

pole midagi ühist kellegi „isehakanud üliõpilasega" Konstantin Ramm'iga.

JOHANNES RAMM
stud. jur.

Töötsimised

Härrad ärimehed!

Wõimaldage teenistust energilisele wiisakale töötarmastajale neiule puhweti, ettekandjaks, nummerde peale eht mõni sel alal teenist. ft. Olen kõigil alal wilunud. On ka soowiwused. Räägin kohal. keelt. Palun teatada sõt. „koha paluja" eht järele pärida Poe t. nr. 9, kojamehelt.

Masinist

soowib kohta. Wõin ka maale minna. On tunnistused olemas. Teateid saab Õnne tän. 19, krt. 8, Rätsepa juurest.

Kirjatööde,

palun ekirjade masinal ümberkirjutus. Wene, inglise, saksa ja prantsuse keele tõlkeid. Paljundused. Elisabeti tän. nr. 37, hoonis.

Annan odawasti

klaweritunde

ühes harjutamisega. Küsida Tähe tän. 68—2.

Saksa ja Inglise keele

tunde.

Walmistan eksam. Järelaitt. toolitöös. Karlowa tn. 11, t. 1. Kõn. 3—6.

„Mäe-Archi" talu

rendile anda 3 aastaks. Elwa jaamast ½ kilomeetrit kaugel. Talu suurus 24 taaldrit. Rentimine 16. skp. koha peal. Hooldajad.

Sisseseõitnud

hiromant.

Peterburi tän. 22, „Euroopa" wõõrastemajas, 3 korral, krt. 16.

Odav nädal!

Restide väljamüük

Müün kõik restid, nagu iga aasta weebruaris, naisterahwa kostüümi-, kleidi- ja bluusiriidest willases ja puuwillases **wäga odawate hindadega**

H. BAUMANN Kaubahoowis nr. 1.

Telefon 6-76.

Minu restide väljamüüki waadates leiate, et Teil on wõimalus priima kaupa wäga soodsatel tingimistel osta.

Kasutage juhust!

Suur wastla karnewal

Laupäewal, 18. skp. kell 10 õ. **Wanemuines** Laupäewal, 18. skp. kell 10 õ.

Lamp

mis on wastupidawam kõwematele tõugetele. — Müük ainuesitaja juures

A-S.

Drommeter & Ko.

Tallinnas, Lai tän. 5

Head omaküpsetatud

leiba ja saia

saab iga päew Uus tän. 19, poes.

---

21. weebruaril s. a. müüakse

wabatahtliku oksjoni teel

Luunja wallas „Paltsari" talus mitmesugust põllumajanduslist inwentari, nagu: **tööwankrid, pikad wankrid, riisumise rehad, koorelahutaja jne.**

Omanik.

Tööpakkumised

Kassapreilit

wajatakse, kes kolm kohalikku keelt, raamatupidamist ja masinal kirjutamist oskab ja ennem sellel alal töötanud. Üles anda endise teenist. kirj. sõt. „Kassapreili" all.

Wirtinat

wajatakse, kes hästi restorani tööd tunneb, ja kõigi **teenitjat.** Ilmuda Gildi tän. 9, restoran.

Aednik

saab koha maale. Ilmuda teisip. kl. 10 hom. wõõrastemaja Mõisa.

Rätsepa õeabilisele

on tarwis naisterahwast. Herne tän. 11, krt. 4.

Otsitakse

naisrätsepa

töölist, kes kauemat aega t öötanud. Lodja t. 13, Schkopp.

Müümlsed

Müüa

ilus wäike pesukapp, suurema lapse woodi kõsepuust ja wäljamaa tüllpits blunsi jaoks. Kodus 12—4 Pepleri tän. nr. 5, krt. 7. Ülesoftjatel mitte tulla.

Müüa odaw

puhwetikapp

Mäha igapäew Herne tän. 19.

Maja

ilusa ataga rutuliselt müüa 5600 kr. eest. Küsida Pihkwa tän. 20, krt. 1 kella ½2—½3 ja k. 7—8 õ.

Müüa eht rentida

kaupluse koht

täieliku hoonete ja 2¼ wakam. maaga Krüüdneri wallas, Wabi külas, teateid saab omaniku G. Karles'e käest.

Ärareisimise pärast odawasti müüa

postmasin

ja õmblusmasin. Marja t. 12, 8.

Müüa 2 rasket ramm (Angleri)

lehma

eht wahetada. Pikk tän. 24, krt. 9, küsida Lihaturg nr. 29.

Müüakse kahe mastiga

lodi

kõigi juurekuuluwustega, mahutus 25—27 süla puude weoks Hind 350 krooni. Küsida Piirissaare, A. Iljin.

Soowitan koduselt eeskujuliku puhtusega walmistat., maitswaid peliga tehtud tanguworste, käkke, matsaworsti, pasteeti 45—75 senti nael ja põrsasülti. Walmistamiseks tarwitan I sorti liha. Suhkrumoose, I sorti kohwi, kakaod ja Perlowi teed, koloniaalkaupu. Hinnad odawad. Headuse eest wastutus. **Ida M. Ison,** Tartus, Rüütli tn. 1.

Pristawi

oksjon

on 14. weebr. kell 12 päewal Aida tän. nr. 4. Müülgile tuleb toakraam, kummut, peegel, kapid, lauad jne. Oksjon on teisikordne.

Maja

müüa, 2 korbne, uus kiwiehitus. Teateid ja tingimised saada Puiestee t. 5, k. 3—6.

Maja

müüa aiaga Weerikul, Liini t. nr. 10. Eesalsamas tuba saada.

Müüa lüpsmasaaja

lehm

Wara w., Rehemetsal.

Wabatahtlik

oksjon

15 weebr. kell 10 hom. Ropka jaamast 1 km „Mätta" talus. Müügile tuleb hobune, lehm, wankrid, põllutööriistad jne.

Kuulutus

15. weebr. s. a. kell 10 hom. müüakse awa ikul enampakkum. pristaw Sarapi poolt Sawi t. nr. 1 Aleksander Horni päralt olew täiesti sõidukorras mootor-ratas.

Ostmlsed

Ostetakse puhtaid puuwillaseid ja linaseid

kaltse

K-ü. „Postimehe" trükikojas Jaani tn. 11/13

Tasuta maasaamise eesõigust

soowin osta. Teatada tingimised Tartu, postk. 152.

Tarwitatakse korralikke

piimatoojaid

pikema aja peale. Kastani tn. nr. 125, poodi.

Soowitakse osta

maja aiaga

kesklinnas. Pakkumised ühes hinna äratähendamisega palutakse saata sõt. „81" all.

Põllupidajad!

Ostame alaliselt

rõõstapiima

ja maksame kõrgemat päewahinda. Karlowa tn. 70.

Dr. A. Lenzner

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.

Wastuwõtm. igap. kella 10—12 ja 5—7, pühap. kella 10—12, soowi korral ka teisel kellaajal kokkuleppe järele.

Rüütli tän. 25, k. 4.

Ämmaproua Erits-Blum

Karlowa tän. 9, tel. 909.

Ämmaproua A. Willmann

Peterburi tän. 17, krt. 6.

Ämmaemand-masseerija

E. Eller

Uueturu tän. nr. 16.

Ämmaproua A. Eller

Kalda tän. 1, kiwisilla juures.

Elan nüüd

Pepleri tän. nr. 2

(wastu Maarja kirikut).

Ämmaemand S. Amon.

Ostan kulda ja hõbedat igas olekus, wanu ja tarwitatud kellasid, teen lõilsuu kella- ja kullasepa tööd, töödе ees täielik wastutus. Tartus, Kiwi tän. nr. 8.

Kellasepp K. Kriisa.

Toiduainete kauplus

ära anda ühes leiwaahjuga. Aleksandri tn. 63, pood.

Pooletera peale

anda suurem **talu** Tartu lähedal. Teateid saab Ekistwere wallas, Wedu asunduses Mõisa talus.

Tööline krunt

edasi anda Wasula n õisas. Lähemaid teateid saab Peterburi tn. 135, Kopluse poes.

Lustiweres

müüakse „Postimehe" üksikuid numbreid

J. Laos'e kaupluses.

Hiromant

Kesk tän. nr. 6, k. 3. Rääkida kella 9—7.

Leitud

8. weebr. Rapla-Tartu maanteelt Kurista asunduse lähedusest **pakk kantselei raamatuid.** Pakk on hoiule antud Ahja postkontori, kust kaotaja ta kätte wõib saada.

Kadus tooli käetugi

Maarja kiriku, Tiigi tän. kuni Kastani tänawani. Palun ära tuua Wana tän. nr. 2.

Advokaat Hartmann.

Laupäewal, 11. skp. õhtul

kadus auto kett.

Leidjat palun waewatasu eest teatada wõi ära tuua auto nr. 177 juhi kätte, Raekoja platsil.